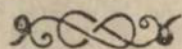

ЦЕРКОВНИИ КАЛЕНДАРЬ

1988

ЦЕРКОВНИЙ
КАЛЕНДАР

САНОК
СНАДАНУТВО
ПЕРЕЖИНСЬКО-САНИВСЬКОЇ
ЕПАРХІЇ

Відповідальний редактор

Преосвященний Адам /Дубель/
Єпископ Перемиський і Новосанчівський.

Помоч.редактора - прот.Ю.Дорашкевич

Адреса редакції:

Kancelaria Ordynariusza
Diecezji Przemysko-Nowosądeckiej
Zamkowa 16
38-500 Sanok.

Druk i oprawa:

Zakład Małej Poligrafii
Warszawskiej Metropolii Prawosławnej
Swierczewskiego 52, 03-402 Warszawa.
Druk ukończono w grudniu 1987.
Zam.24/87

Проект обкладинки: Мар'ян Райтар.

Jego Eminencja, Wielce Błogosławiony Bazyli,
Prawosławny Metropolita Warszawski i Całej Polski.

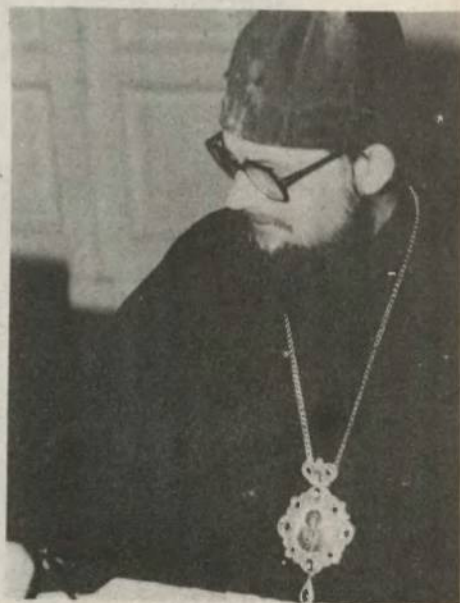
Jego Ekscelencja, Najprzewielebniejszy Sawa,
Prawosławny Biskup Białostocki i Gdański.

Jego Ekscelencja, Najprzewielebniejszy Szymon,
Prawosławny Biskup Łódzki i Poznański.

Jego Ekscelencja, Najprzewielebniejszy Adam,
Prawosławny Biskup Przemyśki i Nowosądecki.

Jego Ekscelencja, Najprzewielebniejszy Jeremiasz,
Prawosławny Biskup Wrocławski i Szczeciński.

Дорогі Читачі!

Стоїмо на порозі Нового 1988 Року, який для нашого народу, нашої Православної Церкви є Роком Ювілейним.

Тисяча літ тому назад слова Христа: "Ідіть же, навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа" здійснились через Боже слово і святе хрещення на землях Київської Русі.

Враз з прийняттям в 988 році християнства, увійшов Христос в увесь наш народ, в його серце, волю й думку. Скинено тоді старий одяг ідолства і зодягнено себе в нову християнську ризу. Безсумтєве і жорстоке поганське життя замінюється життям християнським, сповненим любові і благодаті Божої, з заперукою життя вічного.

Прийнявши Християнство, наш народ отримав духа віри, духа любови якого не може ніхто зневолити ані вбити, коли в нашому серці горить живий вогонь віри.

Отже стараймося на кожному кроці нашого земського життя йти вслід Христа і Його заповідей.

Шануймо духовних проповідників наших, це вони навчили нас любити Господа в Тройці Святій. Вони виплекали нашу культуру, вони ділили долю і долю Церкви і народу, раділи всіми здобутками і сумували з Церквою і народом в днях смутку.

Цього року будемо торжественно святкувати Ювілей Тисячоліття Хрещення, тому пригадаймо над початками нашої історії, нашого християнства і нашої православної віри. Оживім її в наших серцях і на друге Тисячоліття. Шукаймо пильно тої єдності, що була нашим батькам тисяча літ тому в події хрещення у водах Почайни..

Берімо участь у святкуванні нашого великого Ювілею, будьмо горді з того, що саме нам припала честь славити Христа і Пречисту Діву Марію в це святе для нашої Православної Церкви Тисячоліття.

Молімося! Проби Ювілейний 1988 Рік був для нас всіх, для нашого народу роком щастя, любові і спокою та, щоб Боже благословення було з нашим вірним народом в грядущому Тисячолітті.

Редакція.

- Н Ст Церковні свята і Святці на 1988 рік.
ст. ст. Дні. С І Ч Е Н Ї
- 1 19 Пт. Новий 1988 Рік /світський/. Св.мч.Вонифатія, прп. Ілії Печерського.
 - 2 20 С . Субота перед Різдвом Христовим. Предсвято Різдва Христового. Св.мч. Ігнатія Богоносця, прп. Ігнатія Печерського.
 - 3 21 Н . Неділя 30 по П'ятдесятниці, перед Різдвом Христовим. Св. Отців. Гол. 5. Мц. Іуліянії Никомедийської, св. Петра митр. Київського. Літ. неділі перед Різдвом. Утр. Єв. 8. Літ. Ап. Євр. 328 зач. 11, 9-10, 17-23, 32-40. Єв. Мтв. 1 зач. 1, 1-25.
 - 4 22 П . Влмц. Анастасії, мц. Феодотії, мч. Христогонта.
 - 5 23 В . Свв.мчч. що на Криті протерпіли: Феодула, Василида, Зотика, Саторнина й ін. прп. Павла еп. Неокесарійського, прп. Нифонта еп. Кипрського.
 - 6 24 Ср. Навечеріє Різдва Христового. Святвечір. Прп. мц. Євгенії, та з нею Прота, Іакинфа, Клавдії. Літ. св. Василя Великого. Ап. Євр. 303 зач. 2, 1-12. Єв. Лк. 5 зач. 2, 1-20.
 - 7 25 Ч . Різдво Господа Ісуса Христа. Літ. св. Іоана Золотоустого. Утр. Єв. Мтв. 2 зач. 1, 18-25. Літ. Ап. Гал. 209 зач. 4, 4-7. Єв. Мтв. 3 зач. 2, 1-12.
 - 8 26 Пт. Собор Пресв. Богородиці. Св.мч. Євфимія еп. Сардійського. Літ. Ап. Євр. 306 зач. 2, 11-18. Єв. Мтв. 4 зач. 2, 13-23.
 - 9 27 С . Св. Првмч. Архидиякона Стефана, прп. Феодора археп. Царгородського, прп. Феодора Начертаного. Літ. Првмч Діян. 17 зач. 6, 8-15; 7, 1-5, 47-60. Єв. Мтв. 87 зач. 21, 33-42.
 - 10 28 Н . Неділя 31-а по П'ятдесятниці, по Різдві Христовім Гол. 6. Св. ап. з 70-ти: Никанора, мцц. Агафії, Домни. Утр. Єв. 9. Літ. Ап. 1 Тим. 280 зач. 1, 15-17. Єв. Лк. 93 зач. 18, 35-43.
 - 11 29 П . Свв.мчч. 14 тисяч дітей ради Христа Іродом забитих у Вифліємі, прп. Марка, Феофіла Печерських.

Н Ст

ст. ст. Дні.

С І Ч Е Н Ь

- 12 30 В . Св.мц.Анісії,мч.Филарета,Правдн.Йосифа Обручника,
Давида царя і ап.Іакова брата Господнього,ап.з 70
Тимона,мч.Зотика.
- 13 31 Ср. Оддання свята Різдва Христового,прп.Меланії рим.
- 14 1 Ч . Найменування /Обрізання/ Господне.Св.Василія Вел.
архїєп.Кесарії Кападокійської.Утр.Єв.Іоан.36 зач.
10,9-16.Літ.Василія Вел.Обріз.Ап.Кол.245 зач.2,8
-12.Єв.Лк.6 зач.2,20-21,40-52.Свят.Ап.Євр.318 зач
7,26-28;8,1-2.Єв.Лк.24 зач.6,17-23.Новий Рік/ст.
стилю/.
- 15 2 Пт. Передсвято Богоявлення.прп.Серафима Саровського,
прп.Сильвестра Печерського.
- 16 3 С . Прор.Малахії,мч.Гордія.
- 17 4 Н . Неділя 32-а по П'ятдесятниці,перед Богоявленням.
Предсвято Богоявлення.Гол.7.Собор 70-ти Апосто-
лів,мч.Зосими й Афанасія.Утр.Єв.10.Літ.Ап.1Тим.
285 зач.4,9-15.Єв.Лк.94 зач.19,1-10.Перед Бого-
явл.Ап.2 Тим.298 зач.4,5-8.Єв.Мр.1 зач.1,1-8.
- 18 5 П . Навечеріє Богоявлення.День посту.Прп.Григорія
Критського,прор.Михея.Літ.св.Василія Вел.Ап.1Кор
143 зач.9,19-27.Єв.Лк.9 зач.3,1-18.На освячення
води:Ап.1 Кор.143 зач.10,1-4.Єв.Мр.2 зач.1,9-11.
- 19 6 В . Богоявлення Господне /Волокрені/.Літ.св.Іоана
Золотоустого.Утр.Єв.Мрк.2 зач.1,9-11.Літ.Ап.Тит.
302 зач.2,11-14;3,4-7.Єв.Мтв.6 зач.3,13-17.Освя-
чення води Ап.і Єв.як в навечір'я.
- 20 7 Ср. Собор св.Іоана Предтечі,мч.Афанасія.Літ.Ап.Діян.
42 зач.19,1-8.Єв.Іоан 3 зач.1,29-34.
- 21 8 Ч . Прп.Георгія Хозевіта,прп.Еміліяна,мч.Василіси.
- 22 9 Пт. Св.Петра еп.Севастійського,прп.Євстратія.
- 23 10 С . Субота по Богоявленні.Св.Григорія еп.Ниського,
прп.Маркіяна Печерського.
- 24 11 Н . Неділя 33-а по П'ятдесятниці і по Богоявленні.
Гол.8.Прп.Феодосія Вел.,прп.Михайла.Утр.Єв.11 .
Літ.Ап.1 Тим.285 зач.4,9-15.Єв.Лк.94 зач.19,1-
10.Літ.неділі по Богоявленні:Ап.Ефес.224 зач.4,
7-13.Єв.Мтв.8 зач.4,12-17.Неділя про Захєя.
- 25 12 П . Св.Сави архєп.Сербського,мч.Татяни,мч.Мертія.

Н Ст
ст. ст. Дні.

С І Ч Е Н Ь

- 26 13 В . Прп.Іакова,Максима і Єлеазара,мчч.Єрма і Стратоні-
ка.
- 27 14 Ср. Оддання Богоявлення.Св.рівноап.Ніни,мц.Агнії,прп.
отців у Синаї та Раїфі побитих.
- 28 15 Ч . Прп.Павла Фівейського та Іоана Кушника,прп.Гаври-
їла,прп.Прохора.
- 29 16 Пт. Святим.Дамаскина болгарина,мц.Леонїли.Честування
чесних оков Ап.Петра.
- 30 17 С : Прп.Антонія Вел.,прп.Ахили ісповідника,прп.Анто-
нія нового.
- 31 18 Н . Неділя про Митаря і Фарисея.Гол.1.Свв.Афанасія і
Кирила археп.Александрійських,прп.Маркіяна Кипр-
ського,прп.Максима митр.Сербського.Утр.Єв.1.Літ.
Ап.2 Тим.296 зач.3,10-15.Єв.Лк.9 зач.18,10-14.

Новорічний привіт.

Сійся родися жито,пшениця!
Всім добрим людям,всяка пащина!
Всім добрим людям,кожній родині,
Всім нашим хатам,всій країні:
Щоб ваше серце горя не знало,
Щоб всім вам сонце завжди сіяло!
Цими словами,ми вас вітаєм,
Цього вам з "Новим Роком" бажаєм!

Н Ст
ст. ст. Дні.

ЛЮТИЙ

- 1 19 П . Прп.Макарія Єгипетського, прп.Макария Печерського.
- 2 20 В . Прп.Єфімія Вел.мчч, Васса, Євсевія, Євтихія.
- 3 21 Ср. Прп.Максима ісповідника, мчч.Неофіта, Євгенія, Вале-
ріяна.Славлення ікони Б.М."Ватопедської" на Афоні.
- 4 22 Ч . Св.ап.з 70-ти Тимофія, мчч.Мануїла, Георгія, Петра,
Леонтія, Гавриїла, прп.Анастасія Печерського.
- 5 23 Пт. Св.мчч.Климентя еп.Анкірського, мч.Агафангела, св.
Павла Милостивого.Сюмин 6 Вселенського Собору.
- 6 24 С . Прп.Ксенії, мчч.Вавили, Агапія, Тимофія, прп.Діонісія
- 7 25 Н . Неділя про Блудного Сина.Гол.2.Св.Григорія Бого-
слова археп.Константинопольського.Честування іко-
ни Б.М."Утоли моя печалі".Утр.Єв.2.Літ.Ап.1 Кор.
135 зач.6, 12-20.Єв.Лк.79 зач.15, 11-32.
- 8 26 П . Прп.Феодора Студийського, прп Йосифа еп.Солунського
-го.
- 9 27 В . Перенесення мощів св.Іоана Золотоустого, прп.Тита
Печерського.
- 10 28 Ср. Прп.Єфрема Сирина, прп.Паладія Пустельника.
- 11 29 Ч . Перенесення мощів св.Ігнатія Богоносця, прп.Лавре-
нтія Печерського, мчч.Романа, Луки.
- 12 30 Пт. Собор /славлення/Трьох Святителів:Василія Велико-
го, Григорія Богослова, Іоана Золотоустого.Утр.Єв.
Іоан 36 зач.10, 9-16.Літ.Ап.Євр.334 зач.13, 7-16.
Єв.Мтв.11 зач.5, 14-19.
- 13 31 С . Свв.безсредлеників Кіра і Іоана, мчч.Віктора, Ники-
фора, Клавдія.
- 14 1 Н . Неділя про Страшний Суд-М'ясопуста.Предсвято Стрі-
тання Господнього.Гол.3.Мч.Трифона, св.Василія
археп.Солунського.Утр.Єв.3.Літ.Ап.1Кор.140 зач.8,
8-9, 2.Єв.Мтв.106 зач.25, 31-46.
- 15 2 П . Стригання Господнє.Утр.Єв.Лк.8 зач.2, 25-32.Літ.
Ап.Євр.316 зач.7, 7-17.Єв.Лк.7 зач.2, 22-40.

Н	Ст		Л Ю Т И Й
ст.	ст.	Дні.	
16	3	В .	Првд.Симеона і Анни пророчиці,мч.Адріяна,Власія
17	4	Ср.	Свмч.Аврамія,прп.Николая ісп.Студийського.
18	5	Ч .	Св.Феодрсія археп.Чернігівського.Ікони Б.М."Взи- скання погиблих".
19	6	Пт.	Мщ.Дорофеї,Христини,св.Фотія патр.Константиноно- льського.
20	7	С .	Прп.Парфенія,1003 мчч.Нікомідийських.
21	8	Н .	Неділя сиропусна.Прощення.Гол.4.Влмч.Феофора Стратилата,прор.Зфхарії.Утр.Єв.4.Літ.Ап.Рим.112 зач.13,11-14.Єв.Мтв.17 зач.6,14-21.
22	9	П .	Початок Великого Посту.Оддання свята Стрітєння. прп.Панкратія,мч.Никифора.В перші чотири дні чи- тання канону прп.Андрея Критського.
23	10	В .	Прп.Прохора,мщ.Валентини і Павли.
24	11	Ср.	Првдн.Феодори,прп.Димитрія Прилуцького.Літ.Ранішо -свячених Дарів.
25	12	Ч .	Св.Мелетія археп.Антиохійського,св.Антонія патр. Константинопольського,св.Олексія митр.Київського. Чествування Іверської ікони Божої Матері.
26	13	Пт.	Прп.Мартиніяна,прп.Євлогія археп.Александрійсько- го.Літ.Ранішосвячених Дарів.
27	14	С .	Рівноап.Кирила,учителя слов'янського.Поминальна.
28	15	Н .	Неділя 1-ша Вел.Посту.Торжество Православ'я.Гол.5 Св.ап.з 70-ти:Онисима.прп.Панфутія Печерського. Літ.Св.Василія Вел.Ап.Євр.329 зач.11,24-26,32-40; 12,1-2.Єв.Іоан.5 зач.1,43-51.На Утр.Єв.5.
29	16	П .	Свв.мчч.Памфіла,Валентина,Павла,Самуїла,св.Флаві- ана археп.Антиохійського.

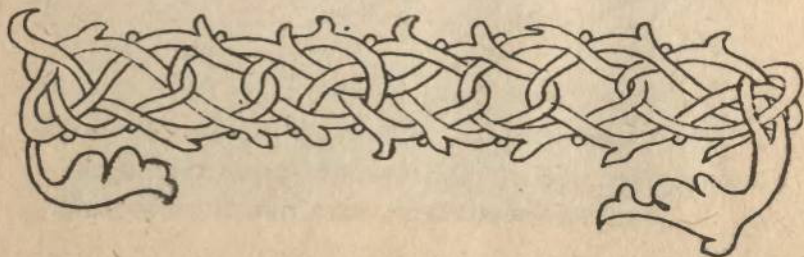
Н Ст
ст. ст. Дні. . Б Е Р Е З Е Н Ї

- 1 17 В . Св.мч.Феодора Тирона,првдн.Маріамни сестри ап.
Филипа.
- 2 18 Ср. Св.Льва Римського,св.Флавіяна патр.Константинопо-
льського.Літ.Ранішосвячених Дарів.
- 3 19 Ч . Свв.апл.з 70:Архипа і Филимона,прп.Досифея.
- 4 20 Пт. Прп.Агафона печерського.Літ.Ранішосвячених Дарів.
- 5 21 С . Прп.Тимофія,св.Євстахія,Козельцянської ікони Б.М.
Поминальна.
- 6 22 Н . Неділя 2-а Великого Посту.Гол.6.Пам'ять св.археп.
Фесалонітського Григорія Палами,мч.Маврикія,Фо-
тина.Утр.Єв.6.Літ.св.Василія Вел.Ап.Євр.304 зач.
1,10-2,3.Єв.Мрк.7 зач.2,1-12.Св-му:Ап.Євр.318 зач
7,26-8,2.Єв.Іоан.36 зач.10,9-16.
- 7 23 П . Свмч.Полікарпа,прп.Іоана,прп.Александра монаха.
- 8 24 В . Перше й друге обрiтєння чесної голови св.Іоана
Хрестителя.Прп.Еразма Печерського.
- 9 25 Ср. Св.Тараса археп.Константинопольського.Літ.Раніш-
освячених Дарів.
- 10 26 Ч . Св.Порфірія єп.Газського,мч.Севастіяна,мч.Фотини.
- 11 27 Пт. Прп.Прокопія Декаполіта,прп.Тита,мч.Геласія.Літ.
Ранішосвячених Дарів.
- 12 28 С . Прп.Василія ісповідника,прп.Марини,Кіри.Помина-
льна.
- 13 29 Н . Неділя 3-я Вел.Посту.Хрестопоклонна.Гол.7.Прп.
Касіяна Римлянина.Утр.Єв.7.Літ.св.Василія Вел.Ап
Євр.311 зач.4,14-5,6.Єв.Мрк.37 зач.8,34-9,1.
- 14 1 П . Прмц.Євдокії,мч.Маркела.
- 15 2 В . Свящмч.Феодота єп.Киринейського.прп.Агафона.
- 16 3 Ср. Свв.Зинона,Зоїла.Літ.Ранішосвячених Дарів.
- 17 4 Ч . Прп.Герасима Лікійського,прп.Якова посника.

Н Ст
ст. ст. Дні.

Б Е Р Е З Е Н Ї

- 18 5 Пт. Св.мч.Конона Ісаврійського,прп.Марка посника.Літ.
Ранішосвячених Дарів.
- 19 6 С . Прп.Аркадія Кипрського.Обрітєння Чесного Хрєста
царицєю Єленю /306/.Чєстєування Бєлзької /Чєнсто-
ховської/ ікони М.Б. Поминальна.
- 20 7 Н . Неділя 4-а Вєл.Пєсту.Пам'ять прп.Іоана Лістєвични-
ка.Гол.8.Свмч.Василія,Єфрема,Євгенія.Утр.Єв.8.
Літ.св.Василія Вєл.Ап.Євр.314 зач.6,13-20.Єв.Мрк.
40 зач.9,17-31.Прп-му:Ап.Ефєс.229 зач.5,9-19.Єв.
Мтв.10 зач.4,25-5,12.
- 21 8 П . Св.Фєодорита,ап.з 70: Єрма.
- 22 9 В . 40 мч.Сєвастійських,св.Кєсарія.
- 23 10 Ср. Мчч.Кодрата,Саторина,Кипріяна,Діонісія.Літ.Раніш-
освячених Дарів.
- 24 11 Ч . Св.Софронія патр.Єрусалимського,прп.Гєоргія Сина-
їта,прп.Софронія Пєчєрського.Літ.Ранішосвячених
Дарів.На утрєні читання Вєликого канона Андрєя
Критського.
- 25 12 Пт. Прп.Фєофана,св.Григорія Двоєслова.Літ.Ранішосвя-
чених Дарів.
- 26 13 С . Субота Акафіста.Похвала Прєсвятї Богородицї.
- 27 14 Н . Неділя 5-а Вєл.Пєсту.Прп.Марії Єгипєтської.Гол.1.
Утр.Єв.9.Літ.св.Василія Вєл.Ап.Євр.321 зач.9,11-
14.Єв.Мрк.47 зач.10,32-45.Прп-їй:Ап.Гал.208 зач.
3,23-29.Єв.Лк.33 зач.7,36-50.
- 28 15 П . Свмч.Алєксандра,мчч.Нікандра,Агапія,Мануїла.
- 29 16 В . Свмч.Алєксандра,ап з 70:Аристовула,мч.Трофима.
- 30 17 Ср. Прп.Олєксія Чоловіка Божого.Літ.Ранішосвячених
Дарів.
- 31 18 Ч . Св.Кирила архєп.Єрусалимського,мч.Алєксандри.

Н Ст

ст. ст. Дні.

К В І Т Е Н Ь

- 1 19 Пт. Мчч.Хрисанфа і Клавдія,мц.Дарії.Літ.Ранішосвячених Дарів.
- 2 20 С . Субота Лазерева - воскресення првдн.Лазаря.Прпп. Іоана,Патрикія,Сергія,мцд.Александри,Матрони.Літ.Ап.Євр.333 зач.12,28-13,8.Єв.Іоан.39 зач.11,1-45.
- 3 21 Н . Неділя 6-а Вел.Посту.Цвітна.Вхід Господень до Єрусалиму.Гол.2.Прп.Якова.Утр.Єв.Мтв.83 зач.21,1-11,15-17.Літ.св.Іоана Золотоустого.Ап.Филип.247 зач.4,4-9.Єв.Іоан.41 зач.12,1-8.
- 4 22 П . Понеділок Страсної седмиці.Свмч.Василія,прп.Іоанакія.Літ.Ранішосвячених Дарів.Єв.Мтв.98 зач.24,3-35.
- 5 23 В . Вівторок Страсної седмиці.Прп.Нікона шгум.Печерського.Літ.Ранішосвячених Дарів.Єв.Мтв.102 зач.24,36-26,2.
- 6 24 Ср. Середа Страсної седмиці.Передпразник Благовіщення Пресв.Діви Марії.Прп.Захарія.Літ.Ранішосвячених Дарів.Єв.Мтв.108 зач.26,6-16.
- 7 25 Ч . Вел.Страсний Четвер.Спомин Тайної Вечери.Благовіщення Пресв.Діви Марії.Літ.св.Василія Вел.з вечірні.Ап.1 Кор.149 зач.11,23-32.Єв.складена:Мтв.107 зач.26,2-20;Іоан.13,3-17;Мтв.26,21-39;Лк.22,43-45 Мтв.26,40-27,2.Благовіщенню:Ап.Євр.36 зач.2,11-18 Єв.Лк.3 зач.1,24-38.Заготовлення св.Дарів.
- 8 26 Пт. Велика Страсна П'ятниця.Собор Архистратига Гавриїла.Оддання свята Благовіщення.Прп.Василія нового На утрени читання 12 Євангелій про хресні муки Спасителя.Літ. не відправляється,тільки Великі години з читанням паремій,апостола і Євангелії.Пополудні правиться Велика вечірня з винесенням Плащаниці.На вечірні:Ап.1 Кор.125 зач.1,18-32,2,1-2 Єв.складена:Мтв.27,1-38;Лк.23,39-47,Мтв.27,39-54+Іоан.19,31-37,Мтв.27,55-61.
- 9 27 С . Велика Страсна Субота.Прп.Іоана Прозорливого,мчч.

Мануїла, Феодосія. На утрени після "Славословія Вел"
і обнесення Плащаниці довкола храму - читання па-
ремії: Езек. 37, 1-14, потім Ап. 1 Кор. 5, 6-8, Гал. 3, 13-14
Єв. Мтв. 114 зач. 27, 62-66. Літ. св. Василія Вел. Ап. Рим.
91 зач. 6, 3-11. Єв. Мтв. 115 зач. 28, 1-20.

- 10 28 Н . Вознесення Христове. Великдень. Прп. Іларіона, прп.
Євстратія Печерського. Літ. Ап. Діян. 1 зач. 1, 1-8. Єв.
Іоан. 1 зач. 1, 1-17. На вечірні Єв. Іоан. 65 зач. 20, 19
-25.
- 11 29 П . Понеділок Світлої Седмиці. Прп. Іоана, прп. Кирила ди-
якона. Літ. Ап. Діян. 2 зач. 1, 12-17, 21-26. Єв. Іоан. 2
зач. 1. 18-28.
- 12 30 В . Вівторок Світлої Седмиці. Свв. апл. з 70-ти: Софена,
Аполоса, Кифа, Кесарія, Епафродита. Літ. Ап. Діян. 4 зач.
2, 14-21. Єв. Лк. 113 зач. 24, 12-35.
- 13 31 Ср. Середя Світлої Седмиці. Прп. Іпатія, св. Іони митр. Ки-
ївського. Літ. Ап. Діян. 5 зач. 2, 22-36. Єв. Іоан. 4 зач.
1, 35-51.
- 14 1 Ч . Четвер Світлої Седмиці. Прп. Марії Єгипетської, мчч.
Геронтія, Василіда. Літ. Ап. Діян. 6 зач. 2, 38-43. Єв. Ін.
8 зач. 3, 1-15.
- 15 2 Пт. П'ятниця Світлої Седмиці. Мч. Полікарпа, прп. Тита, прп.
Григорія. Літ. Ап. Діян. 7 зач. 3, 1-8. Єв. Іоан. 7 зач. 2,
12-22.
- 16 3 С . Субота Світлої Седмиці. Прп. Никити ісповідника, мч.
Феодосії. Літ. Ап. Діян. 8 зач. 3, 11-17. Єв. Іоан. 11 зач.
3, 22-33.
- 17 4 Н . Неділя 2-а по Великодні. Св. ап. Фоми, прп. Іосифа піс-
нописця. Гол. 1. Утр. Єв. 1. Літ. Ап. Діян. 14 зач. 5, 12-20
Єв. Іоан. 65 зач. 20, 19-31.
- 18 5 П . Прп. Платона Студийського і Марка Афіньського.
- 19 6 В . Св. Мефодія археп. Моравського, прп. Григорія.
- 20 7 Ср. Прп. Георгія еп. Мелитинського, прп. Данила Переясла-
вського.
- 21 8 Ч . Свв. апл. з 70-и: Агава, Руфа, Ерма, Іродіона та ін. прп.
Руфа і Ніфонта Печерських.
- 22 9 Пт. Св. мч. Євсихія, прп. Вадима, мчч. Дисана, Маріава та з
ними 270.

Н Ст
ст. ст. Дні.

К В І Т Е Н Ь

- 23 10 С . Св.мч.Терентія,Помпія,Африкана,Максима та ін.
- 24 11 Н . Неділя 3-я по Великодні.Свв.Жен Мироносиць,Гол.2.
Утр.Єв.3.Літ.Ап.Діян.16 зач.6,1-7.Єв.Мрк.69 зач.
15,43-16,8.
- 25 12 П . Св.Василія ісповідника Парійського,прп.Афанасії
Єгипетської.
- 26 13 В . Святч.Артемона,св.Фомаїда,мч.Крискента.
- 27 14 Ср. Св.Мартина ісповідника,свв.мчч.Антонія,Іоана,Єв-
стафія.
- 28 15 Ч . Свв.апп.з 70-ти:Аристарха,Пуда,Трохима,мч.Сави,
мцц.Василиси,Анастасії.
- 29 16 Пт. Св.мцц.Агапії,Ірини,Хіонії,мч.Леоніда,мц.Ірини.
- 30 17 С . Прп.Симеона еп.Перського,прп.Акакія,мч.Адріана,
прп.Зосими.

Христос Воскрес...

Христос воскрес ликуйте нині
Цю в славі з гробу Він постав
Конець приніс земній провині
І смертю Він смерть поправ...

Воістину Воскрес!

Н Ст
ст. ст. Дні.

Т Р А В Е Н Ь

- 1 18 Н . Неділя 4-а по Великодні. Про Розслабленного. Гол. 3. Прп. Іоана, прп. Авксентія, мчч. Віктора, Зотика, Зинона. Утр. Єв. 4. Літ. Ап. Діян. 23 зач. 9, 32-42. Єв. Іоан. 14 зач. 5, 1-15.
- 2 19 П . Прп. Іоана Ветхопещерника, мчч. Христофора, Феони і Антоніна, прп. Никифора.
- 3 20 В . Св. мч. Феодора Трихина, мч. Гавріїла отрока.
- 4 21 Ср. Св. мч. Януарія та з ним Фавста, Прокула, мчч. Ісаакія, Аполоса, Кодрата, Сократа, Діоскора.
- 5 22 Ч . Блгвнр. кн. Всеволода, свв. апл. Нафанаїла, Луки, Климентів.
- 6 23 Пт. Влмч. Георгія переможця, мч. Александри, мчч. Анатолія Влмч. Ап. Діян. 29 зач. 12, 1-11. Єв. Іоан. 52 зач. 15, 17-16, 2.
- 7 24 С . Прп. Сави Стратилата, прп. Сави Печерського, мч. Євсевія.
- 8 25 Н . Неділя 5-а по Великодні. Про Самарянку. Гол. 4. Св. ап і еваг. Марка, прп. Сильвестра. Утр. Єв. 7. Літ. Ап. Діян. 28 зач. 11, 19-26. Єв. Іоан. 12 зач. 4, 5-42. Апостолу: Ап. Діян. 6 зач. 2, 38-43. Єв. Іоан. 8 зач. 3, 1-15.
- 9 26 П . Св. мч. Василія, св. Стефана, прп. Глафіри, прп. Іоаникія
- 10 27 В . Прп. Стефана, св. мчч. Симеона, св. Іоана ігумена.
- 11 28 Ср. Свв. апл. з 70-ти: Ясона, Сосипатра, св. Кирила єп. Туровського.
- 12 29 Ч . Прп. Мемнона, мч. Діодора.
- 13 30 Пт. Св. ап. Якова сина Заведея, мч. Максима, прп. Климентів.
- 14 1 С . Прор. Єремії, св. мчч. Макарія митр. Київського. Славлення ікони М.Б. "Нечаяна радість".
- 15 2 Н . Неділя 6-а по Великодні. Гол. 5. Св. Афанасія Великого блгвнр. кн. Бориса і Гліба. Утр. Єв. 8. Неділя про Сліпого. Літ. Ап. Діян. 38 зач. 16, 16-34. Єв. Іоан. 34 зач. 9, 1-38.

Н Ст
ст. ст. Дні.

Т Р А В Е Н Ь

- 16 3 П . Мчч. Тимофія і Маври, прп. Феодосія ігумен. Печерського
- 17 4 В . Свчч. Еразма, мчч. Пелагії, мчч. Кирила, Никифора, Никити
- 18 5 Ср. Св. мчч. Ірини, прп. Сергія Радонежського, прп. Якова.
Оддання Пасхи.
- 19 6 Ч . Вознесіння Господнє. Прп. Іова ігумен. Почаївського. Утр.
Єв. Мрк. 71 зач. 16, 9-20. Літ. Ап. Діян. 1 зач. 1, 1-12.
Єв. Лк. 114 зач. 24, 36-53.
- 20 7 Пт. Спомин явлення Чесного Хреста Господнього в Єрусалимі, мчч. Акакія, св. Пахомія. Славлення Жировицької ікони М. Б.
- 21 8 С . Св. ап. і єванг. Іоана Богослова, прп. Арсенія Вел. Утр.
Єв. Іоан. 67 зач. Літ. 1 Іоан. 68 зач. Єв. Іоан. 61 зач.
- 22 9 Н . Неділя 7-а по Великодні. Гол. 6. Пам'ять свв. отців
Першого Вселенського Собору. Перенесення мощів св.
Николая з Мир Лікійських до Барі. Св. прор. Ісаїї,
мчч. Христофора. Утр. Єв. 10. Літ. Ап. Діян. 44 зач. 20, 16
-18, 28-36. Єв. Іоан. 56 зач. 17, 1-13. Святому: Ап. Євр.
335 зач. Єв. Лк. 24 зач.
- 23 10 П . Св. Ап. Симона Зилота, мчч. Філадельфа, прп. Ісидори.
- 24 11 В . Свв. рівноап. Кирила і Мефодія просвітителів слов'янських.
- 25 12 Ср. Св. Епіфанія і Савина, єпп. Кипрських, св. Германа
патр. Константинопольського.
- 26 13 Ч . Оддання Вознесіння. Прп. Макарія, мчч. Глікерії, мчч.
Александра.
- 27 14 Пт. Св. мчч. Ісидора, прп. Серапіона, мчч. Максима, Марка.
- 28 15 С . Прп. Пахомія, прп. Ісаїї Печерського, прп. Серапіона.
- 29 16 Н . П'ятдесятниця. День Пресвятої Тройці. Зелена свята
Прп. Феодора, св. Аоександра, блж. Музи. Утр. Єв. Іоан.
65 зач. Літ. Ап. Діян. 3 зач. 2, 1-11. Єв. Іоан. 27 зач.
7, 37-52, 8, 12.
- 30 17 П . День Св. Духа. Св. ап. з 70-ти: Андроника, св. Стефана.
Літ. Ап. Єфес. 229 зач. 5, 9-19. Єв. Мтв. 75 зач. 18, 10-
20.
- 31 18 В . Мчч. Феодота Анкирського, мчч. Александри, Клавдії,
Євфросії, Мотрони, мчч. Петра, Діонісія, Андрія, Павла
Симеона.

Н Ст
ст. ст. Дні.

Ч Е Р В Е Н Ї

- 1 19 Ср. Прп. Корнилія Комельського, прп. Іоана еп. Потського
- 2 20 Ч . Обрітєння моцїв св. Алексїя митр. Київського, прп. Никити, Іоана, Іосифа.
- 3 21 Пт. Св. Рївноап. Константина і Єлєни, прп. Касїяна, мч. Пахомїя.
- 4 22 С . Оддання свята П'ятдесятниці. Пам'ять 2-го Вселєнського Собору. Мч. Василиска, мч. Маркєла, мц. Софїї.
- 5 23 Н . Недїля 1-а по П'ятдесятниці. Всїх святих. Гол. 8 Обрітєння моцїв св. Леонтїя еп. Ростовського, прп. Євфросинїї, прмч. Михайла. Утр. Єв. 1. Літ. Ап. Євр. 330 зач. 11, 33-12, 2. Єв. Мтв. 38 зач. 10, 32-33, 37-38; 11, 27-30.
- 6 24 П . Прп. Симєона стовпника, прп. Никити, мчч. Мелетїя, Стефана, Іоана. Початок посту "Петрївка".
- 7 25 В . Трєтє обрітєння голови св. Іоана Хрєстителя.
- 8 26 Ср. Св. ап. з 70-ти: Карпа і Алфея, мч. Георгїя Нового.
- 9 27 Ч . Мц. Феодори дїви та Дидима воїна, свв. Іи, Кипрїяна.
- 10 28 Пт. Св. Ігнатїя еп. Ростовського, свтмч. Еуладія.
- 11 29 С . Прмц. Феодосїї, св. Александра еп. Александрїйського Чєствування ікони М.Б. зв. "Споручниця грїшних".
- 12 30 Н . Недїля 2-а по П'ятдесятниці. Гол. 1. Прп. Ісаакїя. Пам'ять усїх святих шр на Русї прославленї. Утр. Єв. 2. Літ. Ап. Рим. 81 зач. 2, 10-16. Єв. Мтв. 9 зач. 4, 18-23.
- 13 31 П . Св. ап. з 70-ти: Єрма, св. мч. Євсєвія.
- 14 1 В . Прп. Агапита Печерського, мчч. Іустина Фїлософа, Харитона, Харити, Валерїяна.
- 15 2 Ср. Св. Нїкифора патр. Константинопольського, мч. Димитрїя Чєствування Києво-Братської ікони М.Б.
- 16 3 Ч . Св. Лукїліяна і з ним 4-х юнаків: Клавдія, Іпатїя, Павла, Дїонїсія.
- 17 4 Пт. Св. Митрофана патр. Константинопольського.

Н Ст
ст. ст. Дні.

Ч Е Р В Е Н Ї

- 18 5 С . Свмч. Дорофея еп. Тирського, блаж. Константина митр. Київського.
- 19 6 Н . Неділя 3-а по П'ятдесятниці. Гол. 2. Прп. Висаріона, прп. Іларіона нового. Утр. Єв. 3. Літ. Ап. Рим. 88 зач. 5, 1-18. Єв. Мтв. 18 зач. 6, 22-23.
- 20 7 П . Свмч. Феодота еп. Анкирського, мчч. Кирила, Киріяка, Клавдія, мщч. Киріакії, Марії.
- 21 8 В . Влмч. Феодора Стратилата, св. Єфрема, патр. Антіохійського, прп. Зосима.
- 22 9 Ср. Св. Кирила архп. Александрійського, мщч. Феулі, Марфи, Марії.
- 23 10 Ч . Св. Іоана митр. Тобольського, прп. Феофана.
- 24 11 Пт. Свв. апп. Варфоломея і Варнави.
- 25 12 С . Прп. Онуфрія Великого, прп. Петра Афонського, св. Іоана воїна, прп. Анни Кашинської. Прп.-му: Ап. Гал. 213 зач. Єв. Мтв. 43 зач.
- 26 13 Н . Неділя 4-а по П'ятдесятниці. Гол. 3. Свв. мщч. Акиліни Антоніни, прп. Анни та сина її Іоана. Утр. Єв. 4. Літ. Ап. Рим. 93 зач. 6, 18-23. Єв. Мтв. 25 зач. 8, 5-13.
- 27 14 П . Блгв. кн. Мстислава. прор. Єлісея, прп. Іуліти.
- 28 15 В . Св. Михайла митр. Київського, св. Єфрема патр. Сербського, прор. Амоса.
- 29 16 Ср. Прп. Тихона, прп. Тигрія, прп. Тихона Мединського.
- 30 17 Ч . Свв. мчч. Мануїла, Савела, Ісмаїла

Н	Ст	Дні.	Л И П Е Н Ь
ст.	ст.		
1	18	Пт.	Прп.Леонтія Печерського,мчч.Леонтія,Іпатія,Феодула
2	19	С :	Св.ап.Юди брата Господнього,прп.Паїсія Великого.
3	20	Н .	Неділя 5-а по П'ятдесятниці.Гол.4.Свмч.Мефодія еп Патарського,мчч.Луки,Андрія,Фомі.Утр.Єв.5.Літ.Ап. Рим.103 зач.10,1-10.Єв.Мтв.28 зач.8,28-9,1.
4	21	П .	Св.мч.Юліана Тарасійського,прп.Юлія пресвітера та Юліяна диякона,мч.Никити.
5	22	В .	Свмч.Євсевія еп.Самосатського,мчч.Зінона,Галакті- она,Саторніна.
6	23	Ср.	Мц.Агрипіни,мчч.Євстохія,Гаїя,правдн.отрока Артемія
7	24	Ч .	Різдво св.Предтечі й Хрестителя Господнього Іоана. Утр.Єв.Лк.3 зач.1,24-25,57-68,76-89.Літ.Ап.Рим.112 зач.13,12-14,5.Єв.Лк.1 зач.1,5-25,57-68,76,80.
8	25	Пт.	Прпмц.Февронії,прп.Симеона Синайського,прп.Діоні- сія.
9	26	С .	Прп.Давида Солунського,св.Діонісія еп.Суздальсько- го.
10	27	Н .	Неділя 6-а по П'ятдесятниці.Гол.5.Влажен.Мартина, св.Іоанни мироносиці.Утр.Єв.6.Літ.Ап.Рим.110 зач. 12,6-14.Єв.Мтв.29 зач.9,1-8.
11	28	П .	Прп.Сергія і Германа Валаамських,свв.бесрібленни- ків Кира та Іоана,прп.Іоана Дамаскина.Славлення ікони Б.М. "Троєручица".
12	29	В .	Свв.первоверховних Апостолів Петра і Павла.Утр.Єв. Іоан.67 зач.21,15-25.Літ.Ап.2 Кор.193 зач.11,22-12, 9.Єв.Мтв.67 зач.16,13-19.
13	30	Ср.	Собор свв.12 Апостолів,мч.Михайла.
14	1	Ч .	Св.безсрібленників Косми і Дам'яна,прп.Петра,прп. Льва,прп.Василія,правдн.Ангеліни.
15	2	Пт.	Положення чесної ризи Божої Матері у Влахерському храмі.Св.Фотія митр.Київського.Славлення ікони Б.М в Турковічах /Грушевського повіту/.

Н ст.	Ст. ст.	Дні.	Л И П Е Н Ь
16	3	С .	Прп.Анатолія Печерського,мч.Іакинфа,св.Анатолія патр.Константинопольського.
17	4	Н .	Неділя 7-а по П'ятдесятниці.Гол.6.Св.Андрея архт Критського,мч.Феодота і Феодотії.Утр.Єв.7.Літ. Ап.Рим.116 зач.15,1-7,Єв.Мтв.33 зач.9,27-35.
18	5	П .	Прп.Афанасія Афонського,мцц.Анни й Кирили,прп. Кипріяна.Обрітєння мцц.прп.Сергія Радонізького
19	6	В .	Прп.Сисона Вел.мчч.Архипа,Филимона,Онисима.
20	7	Ср.	Прп.Фоми з Малєї,прп.Акакія Синайського.Чєствування Влахєрської ікони Б.М.
21	8	Ч .	Св.влмч.Прокопія,прп.Фєофіла,прп.Анастасія,св. Прокопія.Явлення Казанської ікони М.Б.
22	9	Пт.	Дєржавнє Святє - Прєголошеннє Маніфєсту ПКВН.Св. Фєодора єп.Єдєського.
23	10	С .	Прп.Антонія ігум Печерського,мчч.Віанора,Силуана, Аполуна.
24	11	Н .	Неділя 8-а по П'ятдесятниці.Гол.7.Блгв.Київської кн.Ольги.мц.Євфимії всєхвальної,прп.Никодима.Утр.Єв.8.Літ.Ап.1 Кор.124 зач.1,10-18.Єв.Мтв.58 зач. 14.14-22.
25	12	П .	Мчч.Прокла й Іларія,прп.Михайла,мчч.Фєодора і Іоана.
26	13	В .	Сєбєр /славлєннє/Архистратига Гавриїла.св.Юліяна, прп.Стєфана Савайта,мчч.Сєрапіона,Макріяна.
27	14	Ср.	Св.ап.з 70-ти:Акили,прп.Стєфана,мч.Юста,прп.Онісіма.
28	15	Ч .	Св.рівноап.Вєл.кн.Вєлєдимира,мчч.Кирика та Іуліти
29	16	Пт.	Св.мчч.Афіногона,мц.Улії,мчч.Павла та сєстєр його Алєвтини,Хіонії,мчч.Антїоха,Фавста.
30	17	С .	Св.влмц.Марини,прп.Іринарха,прп.Лазаря.
31	18	Н .	Неділя 9-а по П'ятдесятниці.Гол.8.Прп.Ієана і Павми,мч.Ємїліяна,мч.Якинфа,прп.Павми і Лєонтія. Утр.Єв.9.Літ.Ап.1 Кор.128 зач.3,9-17.Єв.Мтв.59 зач.14,22-34.

Н ст.	Ст. ст.	Дні.	С Е Р П Е Н Ь
1	19	П .	Прп.Мокрини,прп.Паісія Печерського.Обрітєння моцїв прп.Серафима Саровського.
2	20	В .	Св.прор.Ілії,прпмч.Афанасія Берестейського.Утр.Єв. Лк.14 зфч.4,22-30.Лїт.Ап.Якова 57 зач.5,10-20.Єв. Лк.14 зач.
3	21	Ср.	Св.прор.Єзекиїла,прп.Онуфрія,прп.Онисима,св.Єлев- ферія.
4	22	Ч .	Св.Рівноап.Марії Магдаіини,прп.Корнелія.
5	23	Пт.	Свв.мчч.Трофима,Феофіла та з ними 13 мчч.з Лікії. Споин чудесного явлення Божої Матері на горі в Почаєві.
6	24	С .	Благовр.кн.мчч.Вориса і Гліба,прп.Полікарпа,мч.Хри- стини,мч.Феофіла.
7	25	Н .	Неділя 10 по П'ятдесятниці.Гол.1.Успїння првд.Анни матері Пресв.Диви Марії,прп.Макарія.Пам'ять 5.го Вселенського Собору.Утр.Єв.10.Лїт.Ап.1 Кор.131 зач 4,9-16.Єв.Мтв.72 зач.17,14-23.
8	26	П .	Прп.Мойсея,мч.Параскеви,свмч.Єрмолая.
9	27	В .	Св.влкмч.Пантелеїмона,св.Климента єп.Охридського.
10	28	Ср.	Свв.апп.з 70:Прохора,Ніканора,Тимона,Пармена,мч. Євстафія,мчч.Акакія та Юліяна.
11	29	Ч .	Св.мч.Калиника,мч.Серафіни,св.Константина,патр. Константинопольського.
12	30	Пт.	Свв.апп.з 70:Сили,Силуана,Крискента,Епінета,Андро- ника,свмч.Валентина,мч.Іоана воїна.
13	31	С .	Правдн.Євдокіма Кападокійського,мч.Іуліти,св.Іоси- фа Аримафейського.Заговини на Успенський Піст. /Спасївку/.
14	1	Н .	Неділя 11 по П'ятдесятниці.Гол.2.Винесення Чесного Древа Хреста Господнього.Славлення Всемилоствого, Спаса я Пресвятої Богородиці.Утр.Єв.11.Лїт.Ап.1 Кор 141 зач.9,2-12.Лїт.Єв.Мтв.77 зач.18,23-35.Хресту: Ап.1 Кор.125 зач.1,18-25.Єв.Іоан.60 зач.19,6-11.

Н Ст
ст. ст.

Дні.

С Е Р П Е Н Ь

13-20, 25-28, 30-35. На освячення води: Ап. Євр. 306 зач.
Єв. Іоан. 14 зач. 5, 1-16. Початок успенського посту.

- 15 2 П . Перенесення мощів св. прмч. архидиякона Стефана з
Єрусалиму до Константинополя. Елаж. Василія, мч. Фо-
ми, св. Нікодіма.
- 16 3 В . Прп. Ісаакія, Далмата, Фавста, прп. Антонія римлянина,
прп. Солонії.
- 17 4 Ср. Мч. Єлеферія, прмч. Євдокії, свмч. Косми.
- 18 5 Ч . Передпразник Преображення Господнього. Мч. Євсигнія,
мч. Савела, правдн. Нони.
- 19 6 Пт. Преображення Господнє /Спаса/. Утр. Єв. Лк. 45 зач. 9,
28-36. Літ. Ап. 2 Петр. 65 зач. 1, 10-19. Єв. Мтв. 70 зач.
17, 1-9.
- 20 7 С . Прп. Пимена посника, прп. Дометія, мчч. Марина, Астерія
- 21 8 Н . Неділя 12 по П'ятдесятниці. Гол. 3. Прп. Григорія Пе-
черського, мчч. Єлеферія та Леоніда. Утр. Єв. 1. Літ. Ап
1 Кор. 158 зач. 15, 1-11. Єв. Мтв. 79 зач. 19, 16-26.
- 22 9 П . Св. ап. Матвія, мчч. Уліяна, Макріяна, Іоана, Петра, Якова
- 23 10 В . Прмч. архидиякона Лаврентія, мч. Агапіта.
- 24 11 Ср. Св. прпмчч. Василя, Феодота, прп. Феодора кн. Острож-
ського, мч. Сусани.
- 25 12 Ч . Свмч. Фотія та Анікити, мчч. Памфіли і Капітона.
- 26 13 Пт. Оддання свята Преображення. Прп. Максима ісповідника
- 27 14 С . Предсвятю Успіння Пресвятої Богородиці. Перенесе-
ння мощів прп. Феодосія Печерського. Прор. Михея.
- 28 15 Н . Неділя 13 по П'ятдесятниці. Гол. 4. Успіння Пресвятої
Богородиці. Кінець Спасівки. Чествування Києво-Пече-
рської а також Влахерської та інших ікон Матері
Божої. Утр. Єв. 2. Літ. Ап. 1 Кор. 166 зач. 16, 13-24. Єв.
Мтв. 87 зач. 21, 33-42. Богородиці: Утр. Єв. Лк. 4 зач. 1,
39-49, 56. Літ. Ап. Філіп. 240 зач. 2, 5-11. Єв. Лк. 54 зач.
10, 38-42, 11, 27-28.
- 29 16 П . Славлення Нерукотвореного Образу Господа нашого
Ісуса Христа. Св. мч. Діоміда, прп. Херимона.
- 30 17 В . Свмчч. Мирона, прп. Аліпія, мчч. Стратона, Филипа, Євти-
хія, Кипріяна.
31. 18 Ср. Св. мчч. Флора і Лавра, прпч. Варнави, Софронія.

Н	Ст	Дні.	В Е Р Е С Е Н Ь
1	19	Ч .	Св.Андрея Стратилата і з ним 2593 воїнів.прп.Феофана нового чудотворця.
2	20	Пт.	Св.прор.Самуїла,мчч.Севіра,Мемнона та з ним 37 мчч
3	21	С .	Св.ап.з 70:Фадая,прп.Аврамія,мч.Васси,прп.Феокліта
4	22	Н .	Неділя 14 по П'ятдесятниці.Гол.5.Св.мч.Неофіта , мчч.Агафоніка,Зотика,Северіяна.Утр.Єв.3.Літ.Ап. 2 Кор.170 зач.1,21-2,4.Єв.Мтв.89 зач.22,1-14.
5	23	П .	Оддання свята Успіння Богородиці.Свмчч.Іриней Ліонського,св.Калініка патр.Константинопольського.
6	24	В .	Перенесення мощів св.Петра митр.Київського,свмчч.Євтиха,прп.Георгія.
7	25	Ср.	Перенесення мощів св.ап.Варфоломея,св.ап.з 70:Тита
8	26	Ч .	Свв.мчч.Адріана та Наталії та з ними 23 мчч.Честування Влодимирської ікони М.Б.
9	27	Пт.	Прп.Пимена Вел.,свмчч.Кукли та Пимена Печерського.
10	28	С .	Првдн.Анни пророчиці,обрітання мощів прп.Іова Почаївського.
11	29	Н .	Неділя 15 по П'ятдесятниці.Гол.6.Усекновення честної глави св.Іоана Хрестителя.День посту.Вселенська панахида.Утр.Єв.4.Літ.Ап.2 Кор.176 зач.4,6-15 Єв.Мтв.92 зач.22,35-46.Усекновення:Утр.Єв.Мтв.57 зач.14,1-13.Літ.Ап.Діян.33 зач.13,25-32.Єв.Мрк.24 зач.6,14-30.
12	30	П .	Блгвр.кн.Александра Невського,прп.Христофора.
13	31	В .	Св.Іоана митр.Київського,свмчч.Кипріяна.
14	1	Ср.	Початок Нового Церковного Року.Прп.Симеона стовпника і матері його Марфи,мч.Каллиста.
15	2	Ч .	Св.мч.Маманта,мчч.Феодота й Руфини,прп.Іоана постника.
16	3	Пт.	Свмчч.Анфима,св.Іоанікія еп.Сербського,мч.Домни.

Н	Ст	Дні.	В Е Р Е С Е Н Ь
17	4	С .	Обрітєння моцїв св.Іосафа єп.Бїлгородського.Прор. Мойсея,прп.Афанасїя Берестейського.Чєствування ікони М.Б. . "Неопалимая кутина".
18	5	Н .	Недїля 16 по П'ятдесятницї.Гол.7.Прор.Захарїї і правдн.Єлисавети,мц.Райси.Утр.Єв.5.Лїт.Ап.2 Кор. 181 зач.66,1-10.Єв.Мтв.105 зач.25,14-30.
19	6	П .	Прп.Архипа,Давида.Спомин чуда св.Архистратига Ми- хаїла в Хонах.
20	7	В .	Передсвятю Рїздва Прєсвятої Дїви Марїї.Апп.з 70: Євода,Онїсифора.
21	8	Ср.	Рїздво Прєсвятої Дїви Марїї./Прєчиста/.Чєствува- ння ікон Божої Матєрї:Почаївської,Софїї-Прємудро- сти Божої /Київської/,Холмської,Кодєнської,Лїсн- нської.Утр.Єв.Лк.4 зач.1,39-49,56.Лїт.Ап.Филип. 240 зач.2,5-11.Єв.Лк.54 зач.10,38-42;11,27-28.
22	9	Ч .	Правдн.Іоакима та Анни,мчч.Северина,Харитона.
23	10	Пт.	Апп. з 70:Апелїя,Лукїя,Климентя.
24	11	С .	Прп.Сергїя і Германа Валаамського,мчч.Дїодора,Ди- дима.
25	12	Н .	Недїля 17 по П'ятдесятницї.Одпання Рїздва Богоро- дницї.Гол.8.Мчч.Юліяна,Фєодора.Утр.Єв.6.Лїт.Ап.Гал 215 зач.6,11-18.Єв.Іоан.9 зач.3,13-17.
26	13	П .	Предсвятю Воздвиження.Пам'ять обновлення храму Воскрєсення Христового в Єрусалимї.Свмчч.Корнїлія сотника,мчч.Ілїї,Лукїяна,Леонтїя.
27	14	В .	Воздвиження Чєсного Хрєста Господнього.Св.Іоана Золотоустого.Чєствування Лїснїянської ікони М.Б. День посту.Утр.Єв.Іоан.42 зач.12,28-36.Лїт.Ап.1Кор 125 зач.1,18-24.Єв.Іоан 60 зач.19,6-11,13-20,25- 28,30-35.
28	15	Ср.	Св.вмчч.Никити,обрітєння моцїв св.Архидїякона Сте- фана.
29	16	Ч .	Св.вмц.Євфїмїї,мцч.Сєвастїяни,Мелитини,Людмили, прп.Прокопїя,мчч.Ісаака,Іосифа.
30	17	Пт.	Свв.Вїри,Надїї,Льбови та матерї їх Софїї,мцч.Фєо- дотїї,Агафокїї,мчч.Патєрмїля,Пелїя і Нїла.

Н	Ст	Дні.	Ж О В Т Е Н Ї
1	18	С .	Мцц.Аріадни,Софії,Ірини,мч.Кастора.
2	19	Н .	Неділя 18 по П'ятдесятниці.Мчч.Трофіма,Саватія,Доримедонта,блгврн.кн.Феофора та синів його:Давида і Константина,мч.Зосима.Гол.1.Утр.Єв.7.Літ Ап.Гал.203 зач.2,16-20.Єв.Мрк.37 зач.8,34-9,1.
3	20	П .	Свв.мчч.Михаїла,Феофора,вмч.Євстафія Плакиди.
4	21	В .	Оддання свята Воздвиження.Св.Ап.з 70:Кондрата, свв.єпп.Ісаакія,Мелетія Кипрських.
5	22	Ср.	Св.мч.Фоки єп.Синопійського,прор.Іони,св.Петра митаря.
6	23	Ч .	Зачатієсв.Іоана Предтечі.Свв.мчч.Андрея,Іоана, мц.Іраїди.Літ.Ап.Филип.238 зач.1,27-2,4.Єв.Лк. 14 зач.4,22-30.
7	24	Пт.	Св.рївоап.Фекли,прп.Копрія.
8	25	С .	Прп.Євфросинії Александрійської,прп.Сергія ігум Радонізького.
9	26	Н .	Неділя 19 по П'ятдесятниці.Гол.2.Св.ап.і євнг. Іоана Богослова.Утр.Єв.8.Літ.Ап.2 Кор.194 зач. 11,31-12,9.Єв.Лк.26 зач.6,31-36.Апостолу:Літ.Ап 1 Іоан.73 зач.4,12-19 /от полу/.Єв.Іоан.61 зач. 19,25-27;21,24-25.
10	27	П .	Св.мч.Калістрата,мц.Єпихарії,прп.Ігнатія,свв. апп.з 70:Марка,Аристарха,Зини,мц.Акилини.
11	28	В .	Прп.Харитона,прор.Варуха,мчч.Александра,Алфея.
12	29	Ср.	Прп.Киріяка,прп.Феофана.
13	30	Ч .	Св.Михаїла митр.Київського,свцмч.Григорія єп. Великої Арменії.
14	1	Пт.	Покрова Пресвятої Богородиці.Св.ап з 70:Ананії, прп.Романа сладкопівця.Честування ікон Матери Божої:Парської,Люблінської та інш.Утр.Єв.Лк.4. зач.1,39-49,56.Літ.Ап.Євр.320 зач.9,1-7.Єв.Лк. 54 зач.10,38-42;11,27-28.
15	2	С .	Св.мч.Кипріяна,мчч.Георгія,Давида,Константина.

Н Ст.
ст. ст. Дні. Ж О В Т Е Н Ь

- 16 3 Н . Неділя 20 по П'ятдесятниці. Гол. 3. Свмч. Діонісія
Ареопажита. Утр. Єв. 9. Літ. Ап. Гал. 200 зач. 1, 11-19.
Єв. Лк. 30 зач. 7, 11-16.
- 17 4 П . Прп. Амона, прп. Павла, мц. Домнини, мчч. Гая, Фавста.
- 18 5 В . Прп. Даміяна печерського, свмч. Діонісія еп. Алексан-
дрійського, прп. Єремії, Косми, Харитини, Григорія.
- 19 6 Ср. Св. ап. Фоми, мч. Макарія, Утр. Єв. Іоан. 67 зач. Літ. Ап.
1 Кор. 131 зач. 4, 9-16. Єв. Іоан. 65 зач. 20, 19-31.
- 20 7 Ч . Свв. мчч. Сергія і Вакха, мц. Пелагії, мчч. Юліяна, Кеса-
рія.
- 21 8 Пт. Прп. Пелагії, св. Таїсії, св. Пелагії.
- 22 9 С . Св. Ап. Іакова сина Алфея, прп. Андроніка, Афанасія.
- 23 10 Н . Неділя 21 по П'ятдесятниці. Гол. 4. св. Амфілохія еп.
Володимир-Волинського, прп. Вассіана. Утр. Єв. 10. Пам'
-ять отців 7-го Вселенського Собору. Літ. Ап. Гал. 203
зач. 2, 16-20. Єв. Лк. 35 зач. 8, 5-15. Отців: Ап. Євр. 334
зач. Єв. Іоан. 56 зач.
- 24 11 П . Св. ап. з 70-ти: Филипа, прп. Феофана, мц. Зінаїди.
- 25 12 В . Прп. Косми, мц. Доминикії, прп. Амфілохія, Макарія.
- 26 13 Ср. Мц. Хриси, мчч. Веніаміна, Микити.
- 27 14 Ч . Прп. Миколи кн. Чернігівського, мчч. Назарія, Гervasія.
- 28 15 Пт. Прп. Євфима, прп. Лукіяна, мч. Сарвила.
- 29 16 С . Св. мч. Лонгіна, прп. Мала отрока.
- 30 17 Н . Неділя 22 по П'ятдесятниці. Гол. 5. Св. прор. Осії, прп.
Андрея Критського, мчч. безсрібленників Косми і Дамі-
яна. Утр. Єв. 11. Літ. Ап. Гал. 215 зач. 6, 11-18. Єв. Лк.
83 зач. 16, 19-31.
- 31 18 П . Св. Ап. і єв. Луки. мч. Марина, прп. Юліяна. Утр. Єв. Іоан.
67 зач. Літ. Ап. Колос. 260 зач. 4, 5-9, 14, 18. Єв. Лк. 51
зач. 10, 16-21.

Н	Ст	Дні.	Л И С Т О П А Д
1	19	В .	Св. прор. Іоїля, прп. Іоана Рильського, прп. Леонтія.
2	20	Ср.	Св. величм. Артемія, мчч. Евора, Еввора, мц. Матрони.
3	21	Ч .	Прп. Іларіона Великого, прп. Іларіона Печерського.
4	22	Пт.	Св. рівноап. Аверкія єп. Ієрапольського, мц. Анни.
5	23	С .	Дмитрівська поминальна субота. Св. ап. Якова, прп. Нікіфора. Літ. Ап. Солун. 4, 13-17. Єв. Іоан. 5, 24-30.
6	24	Н .	Неділя 23 по П'ятдесятниці. Гол. 6. св. Афанасія патр Константинопольського, мч. Акакія. Честування ікони М.Б. "Всіх Скорбящих Радости". Утр. Єв. 1. Літ. Ап. Ефес. 220 зач. 2, 4-10. Єв. Лк. 38 зач. 8, 26-39.
7	25	П .	Свв. мчч. Макріяна, Мартира, прп. Мартирія Печерського.
8	26	В .	Св. величм. Дмитрія Солунського. Літ. Ап. 2 Тим. 292 зач. 2, 1-10. Єв. Іоан. 52 зач. 15, 17-16, 2.
9	27	Ср.	Св. мч. Нестора Солунського, прп. Нестора літописця..
10	28	Ч .	Мц. Параскеви П'ятниці, мчч. Терентія і Неоніля, з дітьми, прп. Іова Почаївського.
11	29	Пт.	Прмц. Анастасії римлянки, прп. Авраамія, мчч. Клавдія, Астерія, Неона.
12	30	С .	Свв. апп. з 70: Тертія, Марка, Іуста, Артемія єпископів, мч. Зиновія, мчч. Александра, Кроніона, Макарія.
13	31	Н .	Неділя 24 по П'ятдесятниці. Гол. 7. Прп. Спиридона, Никодима, Печерських, свв. апп. з 70: Стахія, Амплія, Урвана, Наркіса, Апелія, Аристовула. Утр. Єв. 2. Літ. Ап. Ефес. 221 зач. 2, 14-22. Лк. 39 зач. 8, 41-56.
14	1	П .	Свв. безсріблен. Косми і Дам'яна Асійських і матери їх Феодотії, свмч. Іоана єп. і пресв. Якова Печерських.
15	2	В .	Прп. Маркіяна Киринейського.
16	3	Ср.	Свв. мчч. Іосифа, Анфила, мчч. Агапія, Євдоксія.
17	4	Ч .	Прп. Іоанникія Вел., св. Никандра єп. Мирського.
18	5	Пт.	Свв. Ап. з 70: Патрова, Ерма, Ліна, Гаїя, Филолога.

Н Ст
ст. ст. Дні.

Л И С Т О П А Д

- 19 6 С . Прп. Луки еп. Печерського, св. Павла патрх. Константинопольського, мц. Александри, Клавдії, Матрони.
- 20 7 Н . Неділя 25 по П'ятдесятниці. Гол. 8. Прп. Лазаря, мчч. Меласія, Касинія, Антонина. Утр. Єв. 3. Літ. Ап. Ефес. 224 зач. 4, 1-6. Єв. Лк. 53 зач. 10, 25-37.
- 21 8 П . Собор Архистратига Михаїла. Утр. Єв. Мтв. 52 зач. 13, 24-30, 36-43. Літ. Ап. Євр. 305 зач. 2, 2-10. Єв. Лк. 51 зач. 10, 16-21.
- 22 9 В . Мчч. Онисифора і Порфірія, прп. Матрони, прп. Онисифора Печерського.
- 23 10 Ср. Свв. апл. з 70: Ераста, Олімпа, Радіона, Сосипатра, Куарта, Тертія.
- 24 11 Ч . Мч. Мини, мчч. Віктора, Вікентія, мц. Стефаниди, прп. Феодора Студита.
- 25 12 Пт. Св. Іоана Милостивого, прп. Ніла, прор. Ахії, прп. Сави.
- 26 13 С . Св. Іоана Золотоустого археп. Константинопольського. Утр. Єв. Іоан. 35 зач. 10, 1-9. Літ. Ап. Євр. 318 зач. 7, 26-8, 2. Єв. Іоан. 36 зач. 10, 9-16.
- 27 14 Н . Неділя 26 по П'ятдесятниці. Гол. 1. Св. ап. Филипа, св. Григорія Палами археп. Фесалонікійського. Утр. Єв. 4. Літ. Ап. Ефес. 224 зач. 4, 1-6. Єв. Лк. 53 зач. 10, 25-37.
- 28 15 П . Початок посту /Филипівка/. Свв. мчч. Гурія, Самона, Авіва.
- 29 16 В . Св. ап. Матвія, св. Фульвіяна кн. Ефіопського.
- 30 17 Ср. Св. Григорія еп. Неокесарійського, прп. Никона, прп. Лазаря іконописця, св. Максима патрх. Константинопольського.

Н Ст
ст. ст. Дні. Г Р У Д Е Н Ь

- 1 18 Ч . Мч.Платона,мчч.Романа,Варула,мчч.Захєя,Алфея.
- 2 19 Пт. Прп.Варлаама,прп.Варлаама та Іосифа царевича та їх батька царя Авеніра.
- 3 20 С . Передпраздник Введення у храм Пресв.Діви Марії. Прп.Григорія Декаполіта.
- 4 21 Н . Неділя 27 по П'ятдесятниці.Гол.2.Введення у Храм Пресвятої Богородиці.Утр.Єв.5.Літ.Ап.Ефес.233 зач.6,10-17.Єв.Лк.71 зач.13,10-17.Богородиці:Літ.Ап.Євр.320 зач.9,1-7.Єв.Лк.54 зач.10,38-42;11,27-28.
- 5 22 П . Свв.ап.з 70:Филимона і Архипа,мчч.Валеріяна,Максима,Прокопія,св.Михайла.
- 6 23 В . Св.Амфілохія еп.Іконійського,св.Григорія еп.Афгантійського.
- 7 24 Ср. Влмц.Єкатерини,св.кн.Александра Невського.
- 8 25 Ч . Оддання свята Введення.Свмч.Климента римського і Петра археп.Алеусандрійського,св.Климента археп.Охридського.
- 9 26 Пт. Прп.Якова Сирійського,прп.Аліпія стовпника.Освячення церкви влмч.Георгія в Києві.
- 10 27 С . Влмч.Якова Перса,прп.Паладія Солунського,св.Якова еп.Ростовського.Честввання ікони М.Б."Знаменіє".
- 11 28 Н . Неділя 28 по П'ятдесятниці.Гол.3.Прпмч.Стефана нового.мц.Анни.Утр.Єв.6.Літ.Ап.Колос.250 зач.1,12-18.Єв.Лк.91 зач.18,18-27./30-ї неділі/.
- 12 29 П . Прп.Нектарія Печерського,прп.Акакія Синайського,свмч.Авіва еп.Некреского.
- 13 30 В . Св.ап.Андрія Первозванного,св.Фурментія еп.Індійського.
- 14 1 Ср. Св.прор.Наумаімч.Ананія,св.Филарета Милостивого.
- 15 2 Ч . Св.прор.Авакума,прп.Афанасія Печерського,св.Стефана Сербського.

Н Ст

ст. ст. Дні.

Г Р У Д Е Н Ь

- 16 3 Пт. Прп.Сави Звенигородського, свмч.Феодора археп.Але-
ксандрійського.
- 17 4 С . Св.вмч.Варвари та з нею Ілїнії,прп.Іоана Дамас-
кина.
- 18 5 Н . Неділя 29 по П'ятдесятниці.Гол.4.Прп.Сави Освяще-
ного.Утр.Єв.7.Літ.Ап.Колос.258 зач.3,12-16./30-ї
неділі/.Єв.Лк.85 зач.17,12-19.
- 19 6 П . Св.Чудотв.Николая археп.Мир.Лікійських.Утр.Єв.Ін.
36.Літ.Ап.Євр.335 зач.13,17-21.Єв.Лк.24 зач.6,17-
23.
- 20 7 В . Св.Амвросія еп.Медіоланського,прп.Іоана посника.
- 21 8 Ср. Прп.Потапія,апл.з 70:Соофена,Аполоса,Кифи,Тихика,
Епафродита,Кесарія,Онисифора,мч.Анфиси.
- 22 9 Ч . Зачаття првдн.Анною Пресв.Діви Марії,св.Анни ма-
тери прор.Самуїла.Літ.Ап.Гал.210 зач.4,22-31.Єв.
Лк.36 зач.8,16-21.
- 23 10 Пт. Мчч.Мини,Ермогена,Євграфа,блаж.кн.Іоана і Стефана
Сербських.
- 24 11 С . Прп.Данила стовпника,прп.Никона Печерського.
- 25 12 Н . Неділя 30 по П'ятдесятниці.Св.Праотців.Гол.5.Свмч-
мч.Александра еп.Єрусалимського.Утр.Єв.8.Літ.Ап.
Колос.257 зач.3,4-11 /29-ї неділі/.Єв.Лк.76 зач.
14,16-24 /28-ї неділі/.
- 26 13 П . Свмч.Гавриїла архв.Сербського,мч.Лукиї,прп.Арсе-
нія Асійського.
- 27 14 В . Свв.мчч.Левкія,Фирса,Филимона,Аполонія,Аріана.
- 28 15 Ср. Прп.Павла,св.Стефана археп.Сурожського.
- 29 16 Ч . Св.прор.Агея,мч.Марина,блж.Феофанії.
- 30 17 Пт. Прор.Даниїла та трьох отроків:Ананії,Азарія,Миса-
їла.Св.Діонісія археп.Єгипетського.
- 31 18 С . Мч.Севастіяна і з ним.Мчч.Никострата та жоні його
Зої,Касторія,Маркелія,Марка,Клавдія,Віктора.

Н Ст
ст. ст.

Дні.

С І Ч Е Н Ь 1989 Рік.

- 1 19 Н . Неділя 31 по П'ятдесятниці. Перед Різдвом Христовим. Свв. Отців. Гол. 6. Новий 1989 /світський/ Рік. Прп. Іллі Печерського, мч. Вонифатія. Утр. Єв. 9. Літ. Ап. Євр. 328 зач. 11, 9-10, 17-23, 32-40. Єв. Мтв. 1, 1-25.
- 2 20 П . Предсвято Різдва Христового. Свмч. Ігнатія Богоносця, св. Філогонія еп. Антіохійського.
- 3 21 В . Св. Петра митр. Київського, мч. Ілліяні, св. Прокопія.
- 4 22 Ср. Св. мч. Анастасії, мчч. Хрисогона, Феодотії, Евода.
- 5 23 Ч . Свв. мчч. Критських: Феодула, Саторнина, Євпора, Геласія та інш.
- 6 24 Пт. Навечеріє Різдва Христового. Святвечір. Св. препмч. Євгенії. Великі предсвяточні царські Години. Літ. св. Василя Вел. Ап. Євр. 303 зач. 1, 1-12. Єв. Лк. 5 зач. 2, 1-20.
- 7 25 С . Різдво Христове. Літ. св. Іоана Золотоустого. Утр. Єв. Мтв. 2 зач. 1, 18-25. Літ. Ап. Гфл. 209 зач. 4, 4-7. Єв. Мтв. 3 зач. 2, 1-12.
- 8 26 Н . Неділя 32 по П'ятдесятниці. Собор Пресв. Богородиці. Гол. 7. Свмч. Євфимія еп. Сардійського, прп. Евареста. Утр. Єв. 10. Неділя по Різдві Христовим. Ап. Гал. 200 зач. 1, 11-19. Єв. Мтв. 4 зач. 2, 13-23. Богородиці: Літ. Ап. Євр. 306 зач. 2, 11-18. Єв. Мтв. 4 зач. 2, 13-23.
- 9 27 П . Первмч. Архидиякона Стефана, прп. Феодора Начертаного. Літ. Ап. Діян. 17 зач. 6, 8-15; 7, 1-5, 47-60. Єв. Мтв. 87 зач. 21, 33-42.
- 10 28 В . Свв. 20 тисяч мчч. в Никомедії спалених. ап. з 70: Никанора.
- 11 29 Ср. Мчч. Дітей Вифлеємські. побитих з наказу Ірода, прп. Марка, Феofilа, Іоана Печерських.
- 12 30 Ч . Мч. Анісії, прп. Зотика, св. ап. з 70: Тимона, прп. Феодори
- 13 31 Пт. Оддання свята Різдва Христового. Прп. Меланії.

Церковний Календар на 1988 Рік.

Світле Воскресення Христове -Великдень 10 квітня/28 березня.
Другий день Великодня - Світлий Понеділок 11 квітня/29 березня
Третій день Великодня- Світлий Вівторок 12 квітня/30 березня.

Неділі і свята залежні від дати Великодня

Неділя про Закхєя - 24/11 січня/ В дужках / / старий стиль.
Неділя про Митара і Фарисєя - 32/18 січня.
Неділя про Глудного Сина - 7 лютого/25 січня.
Неділя про Страшний Суд /М'ясопусна/- 14/1 лютого.
Неділя Прощальна /Сиропусна/ - 21/8 лютого.
Неділя I Великого Посту - 28/15 лютого.
Неділя 2 Великого Посту - 6 березня/22 лютого.
Неділя 3 Великого Посту/Хрестопоклонна/-13 березня/29 лютого.
Неділя 4 Великого Посту - 20/7 березня.
Четвер 5-ої седмиці Великого Посту.На Утрєні читання Канона
Андрєя Критського /Поклонї/- 24/11 березня.
Неділя 5 Великого Посту - 27/14 березня.
Неділя 6 Великого Посту /Вєрбна/.Вхїд Господній до Єрусалиму-
3 квітня/21 березня.
Страшний Четвер.Спомин Тайної Вечєрі - 7 квітня/25 березня.
Великая П'ятниця - 8 квітня/26 березня.На Вечірні винос Плаче-
нницї і заложення Гробу Господнього.
Світла Великодня Сєдмиця,від 11 квітня/29 березня/ до 16/3 кві-
тня.
Неділя 2 по Великодні.Провїдна./Ап.Фомї/- 17/4 квітня.
Неділя 3 по Великодні.Жєн Мироносиць - 24/11 квітня.
Неділя 4 по Великодні.Про Розслабленого - 1 травня/18 квітня.
Перєполовиння - 4 травня/21 квітня.
Неділя 5 по Великодні.Про Самарянку - 8 травня/25 квітня.
Неділя 6 по Великодні.Про Сліпого-15/2 травня.
Вознесєння Господнє - четвєр - 19/6 травня.
Неділя 7 по Великодні.Свв.Отцїв 1 Всєленського Собору - 22/9
травня.
Субота поминальна перед Трійцєю -28/15 травня.
П'ятдесятниця.Дєнь Прєсвятої Тройці./Зєлєні Свєта/-29/16 трав-
ня.
Дєнь Святого Духа - 30/17 травня.
Неділя 1 по П'ятдесятницї - Всїх Свєтих - 5 червня/23 травня.
Кїнець Трійці Цвітної.

Дванадєсєтї Свєта незалежні від Вєликодня.

Хрєщення Господнє /Богоявлення/ - 19/6 січня.
Срїтєння Господнє - 15/2 лютого.
Благовїєння Прєсв.Дїви Марїї - 7 квітня/25 березня.
Прєображення Господнє - 19/6 сєрпня.
Успїння Прєсв.Богородици - 28/15 сєрпня.

Різдво Пресвятої Діви Марії	- 21/8 вересня.
Воздвиження Чесного Хреста	- 27/14 вересня.
Введення в храм Пресв.Діви Марії	- 4 грудня/21 листопада.
Різдво Христове	- 7 січня/25 грудня.

Інші Визначніші святочні дні.

Собор Пресв.Богородиці	- 8 січня 1988р./26 грудня 87р
Св.первмч.Архидиякона Стефана	- 9 січня 1988р./27 грудня 87р
Найменування /Обрізання/ Господне.Св.Василія Вел.Новий Рік по старому стилю	- 14 січня/1 січня 1988 р.
Трьох Святителів	- 12 лютого/30 січня.
Різдво Іоана Хрестителя	- 7 липня/24 червня.
Свв.Апп.Петра і Павла	- 12 липня/29 червня.
Усікновення чесної глави св.Іоана Хрестителя	- 11 вересня/29 серпня.
Покров Пресв.Богородиці	- 14/1 жовтня.
Св.Великмч.Димитрія Солун.	- 8 листопада/26 жовтня.
Собор св.Архистратига Михаїла	- 21 листопада/8 листопада.
Св.Николая чудотворця	- 19/6 грудня.
Зачаття првдн.Анною Пресв.Діви Марії	- 22/9 грудня.

Інші /льокальні/ свята.

Собор св.Іоана Хрестителя	- 20/7 січня.
Св.влмч.Георгія /Юрія/	- 6 травня/23 квітня.
Свв.ривноап.Кирила і Мефодія	- 24 травня/11 травня.
Прп.Онуфрія Вел.	- 25/12 червня.
Св.кн.Володимира	- 28/15 липня.
Прп.Іова Почаївського	- 10 серпня/28 липня.
Св.Ап.і Єв.Іоана Богослова	- 9 жовтня/26 вересня.
Св.Ап.Андрея Первозванного	- 13 грудня/30 листопада.

П о с т и

Навечеріє Богоявлення	- 18/5 січня.
Великий Піст - від 22/9 лютого до 9 квітня/27 березня.	
Петрівка - від 6 червня/24 мая до 11 липня/28 червня.	
Спасівка - від 14/1 до 27/14 серпня.	
Усікновення голови св.Іоана Хрестителя	- 11 вересня/29 серпня.
Воздвиження Чесного Хреста	- 27/14 вересня.
Пилипівка.Перед Різдвом - від 28/15 листопада до 6 січня/24 грудня.	
Середа і п'ятниці на протязі цілого року,окрім загальниць,або всеїдних тижнів.	

Всеїдні Седмиці і дні.

Від Різдва до Навечер'я Богоявлення	- 7 січня/25 грудня до 18/15 січня.
Седмиця після неділі Митара і Фарисея	- 31/18 січня до 6 лютого/24 січня.

Седмиця Великодня - 10 квітня/28 березня до 17/4 квітня.
Седмиця П'ятдесятниці /Троїці/- 29/16 травня до 5 червня/23
травня.

М'ясниці

Від 7 січня/25 грудня до 14/1 лютого.
Від 10 квітня/28 березня до 5 червня/23 травня.
Від 12 липня/29 червня до 13 серпня/31 липня.
Від 29/16 серпня до 26/13 листопада.

Дні в яких не можна вінчати.

Напередодні середи і п'ятниці протягом цілого року.
Напередодні великих церковних свят.
Від неділі М'ясопустної /через цілий Великий Піст/ до неділі
Фоминої /Неділя після Великодня/.
У продовж постів:Петрівки,Спасівки і Пилипівки /Різдвяний піст/
В дні Різдвяних свят - до Богоявлення включно.
Напередодні в дні Усікновення св.Іоана Хрестителя і Воздви-
ження Чесного Хреста.
Увага: у випадок крайньої необхідності, належить звертатись до
Церковної Єпархіальної влади про дозвіл на шлюб.

Церковні дні поминання померлих.

Субота М'ясопустна.

Субота 2,3 і 4 Великого Посту.

Субота перед Троїцею /Зеленими Святами/.

Субота перед святом влмч.Димитрія Солунського /Димитрівська
субота/.

Дні, в які не хоронять померлих.

В перший день Великодних свят.

В перший день Різдвяних свят.

Апостоли і Євангелії на різні потреби.

При хрещенні	- Рим.5,3-11. Мтв.28,16-20.
При вінчанні	- Ефес.5,20-33. Ін.2,1-11.
На похороні дорослих	- Сол.4,13-17. Ін.5,24-30.
На похороні дітей	- 1 Кор.15,39-45. Ін.6,35-39.
У слоту	- Рим.8,22-27.Мтв.7,7-11.
У посуху	- Якова 5,7-9.Мтв.16,1-6.
В час недуги	- Євр.12,6-13.Лк.4,37-44.
На всяке прохання	- Фил.4,4-9.Мтв.7,7-11.
На службі благодарній	- Ефес.5,8-21.Лк.17,12-19.
На освячення дому	- Лк.19,1-10.
На освячення цвинтаря	- Діян.13,26-31.Ін.19,38-42.
В нужді	- Євр.12,6-13.Мрк.11,23-26.
За спокій Православної віри	- Мтв.7,7-11.

При виході в подорож - Ефес.2,14-22.Ін.14,21-27.
 За об'єднання Церкви - Мр.11,23-26.
 При сповіді - Мтв.9,9-13 або Лк.15,1-10.
 Мале освячення Води - Евр.2,11-18.Ін.5,1-4.
 Велике /Йорданське/ освячення води - 1 Кор.10,1-4.Мр.1,9-11.
 Тоді ж Паремії:1.Ісаї 35,1-10
 2.Ісаї 55,1-13
 3.Ісаї 12,3-6.

Дні тижня присвячуються.

Понеділок - святим Ангелам і всім небесним силам.
 Вівторок - святому Іоану Хрестителю і пророкам.
 Середа - Пресвятій Богородиці і Св.Хресту.
 Четвер - святим Апостолам,святителям і святителю Николаю
 П'ятниця - Розп'яттю Господа.
 Субота - Пресвятій Богородиці,всім святим і поминання по-
 мерлих.
 Неділя - Воскресенню Христовому.

Євангелія Недільні на Утрени.

1.Матфея - 116 зач.28,16-20.
 2.Марка - 70 зач.16,1-8.
 3.Марка - 71 зач. 16,9-20.
 4.Луки - 112 зач.24,1-12.
 5.Луки - 113 зач.24,12-35.
 6.Луки - 114 зач.24,36-53.
 7.Іоана - 63 зач.20,1-10.
 8.Іоана - 64 зач.20,11-18.
 9.Іоана - 65 зач.20,19-31.
 10.Іоана - 66 зач.21,1-14.
 11.Іоана - 67 зач.21,15-25.

Усіх недільних утрених Євангелій 11.Вони зв'язані з поряд-
 ком неділь.Починаючи від 1-ої неділі по П'ятдесятниці - неділі
 Всіх Святих,вони безпереривно йдуть до неділі Вербоної.Коли в
 неділю припадає двонадцяте свято,рядове читання пропускається
 і не переноситься на чергову неділю.

12 Євангелій Святих Страстей Господа Бога
 і Спаса нашого Ісуса Христа.

1.Іоанна - 46-57 зач.13,31-18,1.
 2.Іоана - 58 зач.18,1-28.
 3.Матфея - 109 зач.26,57-75.
 4.Іоана - 59 зач.18,28-19,16.
 5.Матфея - 111 зач.27,3-32.
 6.Марка - 67 зач.15,16-32.
 7.Матфея - 113 зач.27,34-54.
 8.Луки - 111 зач.23,32-49.

9. Іоана - 61 зач. 19, 25-37.
10. Марка - 69 зач. 15, 43-47.
11. Іоана - 62 зач. 19, 38-42.
12. Матфея - 114 зач. 27, 62-66.

К а т а в а с і я

1. Від 1/14 вересня до 21 вересня/4 жовтня - "Хрест Начертав Моїсей..."
2. Від 22 вересня/5 жовтня до 20 листопада/3 грудня - "Отверзу уста моя..."
3. Від 21 листопада/4 грудня до 31 грудня/13 січня - "Христос раждається..."
4. Від 1/14 січня до 14/27 січня - "Глубини открити єсть дню..."
5. Від 15/28 січня до віддання Стрітіння - "Силю глубородительную землю..."
6. Від віддання Стрітіння /крім неділь 40-ці та 50-ці/ серпня - "Отверзу уста моя..."
7. Від дня Св. Пасхи і до віддання - "Воскресення день..."
8. У день Преполовнення і на віддання його - "Море огустил еси..."
9. Від 1/14 серпня до Преображення - "Хрест начертав Моїсей..."
10. Від 7/20 серпня до віддання Преображення - "Лици израїльстїи!"
11. Від 14/27 серпня до 23 серпня/5 вересня - "Преукрашенная Боже - ственною славою..."
12. Від 24 серпня /6 вересня до 1/14 вересня - "Хрест начертав Моїсей..."

Пояснення деяких найменувань святих.

- Безсрібленик - мученик чи святий, що вславився своєю безкорисністю в служенні ближнім.
- Богоотцями - звуть праведних Іакима і Анну, батьків Пресв. Діви Марії та ще пророка і царя Давида, з роду якого вони походили.
- Вселенські учителі - учителі всього християнського світа.
- Затворник - той, що жив, замкнувшись у своїй келії.
- Ісповідник - що був переслідуваний за явне визнання віри і науки Христа.
- Мовчальник - жив заховуючи обітницю мовчання.
- Праотці - святі старозаповітної церкви.
- Преподобний - що досягнув святості в чернечому сані.
- Святитель - те саме, що єпископ, архієрей.
- Священномученик - мученик у священному сані.
- Стовпник - подвизався в молитві, стоячи на стовпі.
- Страстотерпець - мученик, що постраждав по наговору чи від руки своїх одновірців.
- Ветхопечерник, або ветхий - подвизався в печерах, відомих ще із старозаповітних часів.
- Волхв - народна назва мудреця.

Двоєслов	- автор книги, написаної в формі розмови двох людей між собою.
Декаполіт	- народжений в окрузі 10 міст.
Кушник	- подвизався в "куще" - куріні.
Кукузель	- /"куку"- біб, "зеле"-рослина/-той про годувався рослинами.
Ліствичник	- написав книгу під назвою - "Ліствица".
Начертаний	- мав на тілі напис, випечений мучителями.
Пелусіот	- з міста Пелусії.
Печерський	- подвизався в київських печерах.
Психатій	- з Психаїтської Лаври коло Царгороду.
П'ятниця	- переклад грецького слова імени "Параскева".
Саваїт	- з монастиря Сави Освяченого.
Серцевидець	- автор книги, де описав свої внутрішні видіння серця.
Синаїт	- з монастиря на горі Синаї.
Синдрит	- про носив синдрон /одежду з льняного полотна/.
Сирин	- родом з Сирії.
Скитот	- швець.
Стратилат	- воєначальник.
Студит	- із Студийського монастиря.
Тирон	- новобранець, рекрут.
Трихина	- той, про носив волюсяницю.
Хозевит	- з Хозевитського монастиря.
Черноризець	- чернець, монах.

Пасхалія на 1988-2000 Роки

/ в дужках /.../ подається старий стиль/

Роки	Неділя Митаря і Фарисея	Початок Вел.Посту	Пасха Правосл. Церкві.	Пасха Рим-Кат Церкві	П'ятдеся тниця	Початок Петрівки.
1988	31 січня /18 січня/	22 лют. /9 лют./	10 квітн. /28 берез./	3 квіт. /16 травн./	29 травн. /24 травн./	6 червн. /24 травн./
1989	19 лют. /6 лют./	13 бер. /28 лют./	30 квітн. /17 квітн./	26 бер. /5 червн./	18 червн. /13 червн./	26 червн. /13 червн./
1990	4 лют. /22 січн./	26 лют. /13 лют./	15 квітн. 2 квітн.	15 квіт. /21 червн./	3 червн. /29 травн./	11 червн. /29 травн./
1991	27 січн. /14 січн./	18 лют. /5 лют./	7 квітн. /25 бер./	31 бер. /13 травн./	26 травн. /21 травн./	3 червн. /21 травн./
1992	16 лют. /3 лют./	10 бер. /25 лют./	26 квітн. /13 квітн./	19 квіт. /1 червн./	14 червн. /9 червн./	22 червн. /9 червн./
1993	7 лют. /25 січн./	1 бер. /16 лют./	18 квітн. /5 квітн./	11 квіт. /24 травн./	6 червн. /1 червн./	14 червн. /1 червн./
1994	20 лют. /7 лют./	14 бер. /1 бер./	1 травн. /18 квітн./	3 квіт. /6 червн./	19 червн. /14 червн./	27 червн. /14 червн./
1995	12 лют. /30 січн./	5 бер. /21 лют./	23 квітн. /10 квітн./	16 квіт. /29 травн./	11 червн. /6 червн./	19 червн. /6 червн./
1996	4 лют. /22 січ./	26 лют. /13 лют./	14 квітн. /1 квітн./	7 квіт. /20 травн./	2 червн. /28 травн./	10 червн. /28 травн./
1997	16 лют. /3 лют./	9 бер. /25 лют./	27 квітн. /14 квітн./	30 бер. /2 червн./	15 червн. /10 червн./	23 червн. /10 червн./
1998	8 лют. /26 січ./	1 бер. /17 лют./	19 квітн. /6 квітн./	12 квіт. /25 травн./	7 червн. /2 червн./	15 червн. /2 червн./
1999	31 січ. /18 січ./	22 лют. /9 лют./	11 квітн. /29 бер./	4 квіт. /17 травн./	30 травн. /25 травн./	7 червн. /25 травн./
2000	20 лют. /7 лют./	13 бер. /29 лют./	30 квітн. /17 квітн./	23 квіт. /5 червн./	18 червн. /13 червн./	26 червн. /13 червн./

Богослужбові вказівки на 1988 рік
Грудень 1987 рік.

19 грудня 1987 р./1 січня 1988 р./П'ятниця.Новий Рік 1988/світський/.Після Літургії новорічний молебень.

21 грудня 1987 р./3 січня 1988 р./Неділя 30,перед Різдвом Христовим,гол.5.Пам'ять свв.Отців.На вечірні - стихири воскресні 3 передпразн.-3,отців-3."Слава"-стихира Отців,гол.6."Даніїл муж желаній..." "І нині"- "Вертепе благоукарася..." .3 паремії.Тропар "Богородице Діво" -2 рази і "Велія віри ісправленіє".На утрени тропар воскресний, "Слава"-Отців, "І нині"-передпразника.Канон воскресний і отців.Катавасія "Христос раждається..." "Хвалитні стихири октоїха-4.Отців-4, "Слава"-Отців і передпразника, "І нині"-кондак передпразника.Прокимен -"Благословен еси,Боже Отець наших..." .Апостол і Євангелія неділі перед Різдвом.

24 грудня 1987 р./6 січня 1988 р./Навечеріє Різдва Христового.Відправляються, великі години з читанням паремій,апостола і Євангелії на кожній годині.Літургія Василия Великого, котра розпочинається вечірнею.На вечірні вхід з Євангелією,прокимен дня і читання 8 паремій.Мала екстенія і перехід до Літургії возгласом "Яко свят еси,Боже наш..." .Трисвяте.Ап.Євр.1,1-12.Єв.Лук.2,1-20 Замість "Достойно" -"О Тебi радується".Отпуст:Іже в вертепі родитися ізволивий..." .При кінці богослуження священослужителі співають на середині церкви тропар і кондак празника.

25 грудня 1987 р./7 січня 1988 р./Різдво Христове.Всенічна розпочинається вел.повечірієм зі співом "С нами Бог",тропаря і кондака празника.Вхідний стих "Із чрева прежде денници родих Тя, клятєся Господь.І не раскаєсє";Ти іерей во вік по чину Мелхиседекову".Задостойник.Увечері - велика вечірня, на котрій співається прокимен "Кто Бог велій".

26 грудня 1987 р./8 січня 1988 р./Другий день Різдва Христового-Собор Пресв.Богородиці.В цей день Св.Церква закликає вірних прославляти Пресв.Богородицю, котра послужила великій таємниці втілення Сина Божого.Вона стала тою чудовною драбинию, котру колись бачив Іаков, вона стала тою Дівсю, про котру писали пророки.Св.Іоан Дамаскин описуючи таємницю Різдва Христового пише:"Таїнство странное:вику і преславное:небо-вертеп, престол Херувимскій-Діву, ясли-вмістилище, в нидже возлеже Невместимий Христос Бог" .На Літургії антифони ізобразительні.Після малого входу-вхідне:"Із чрева прежде денници".Трисвяте.Прокимен гол.3. "Величит дуга моя Господа".Задостойник.

Різдво Христове-празник дванадесятий, тридневний.Це свято християни обходили від перших віків християнства.Св.Церква приготує вірних сорокодневним пістом.На Заході від самого початку християни святкували це свято 25 грудня.На Вскоді Різдво Христове святкували початково 6 січня і воно було знане під назвою Богоявлення.Від 4 віку під впливом Св.Іоана Золотоустого

свято було перенесено на 25 грудня.

Попразничне Різдва Христового продовжується до 31 грудня. Від 25 грудня до 6 січня є т.зв.святі вечери,це дні і вечери, коли згадуються священні події.Від Різдва до Водохрищ поста не буває.На передодні Богоявлення-Водохрищ - 5 січня - суровий піст "голодна кутя".

Різдво Христове описане Євангелистами,представлене геніальними піснопісцями в піснях церковних від найдавійших часів наш віруючий нарід вихваляє в чудових колядках.

8 грудня 1987 р.Неділя по Різді Христовім.Гол.6.І що неділю Церква згадує праведного Іосифа,обручника Пресв.Богородиці,Давида царя й Якова,брата Божого.

На вечірні тропар "Рожество Твоє,Христе Боже наш" двічі і святих "Благовістуй,Іосифе".На утрени тропар воскресний "Ангельскія сили".Слава - святих,"І нині"-свята.Євангелія воскресна 9.Канон воскресний,катавасія "Христос раждається".На 9-й пісні -"Честнійшую".Після славословія тропар воскресний "Воскрес із гроба...".На Літургії тропар воскресний,святих."Слава і нині" Діва днесь.Прокимен воскресний "Спаси,Господи,люди Твоя" і святих "Дивен Бог во святих Своїх".Задостойник.

Січень 1988 рік.

1/14 січня.Найменування /Обрізання/ Господне.Св.Василія Великого На вечірні "Блажен муж".Стихири свята і святого.Вход.Прокимен дня.Паремії.Літія.Тропарь святому двічі і Обрізання один раз.На утрени на "Бог Господь" тропар свята двічі і святому один раз.Після поліелея величання "Величаєм тя,Святителю Отче Васи́ліє,і чтим святую память твою,ти бо молиши за нас Христа Бога нашего".Прокимен гол.4."Уста моя возглаголют премудрость и поучение сердца моего разум."Катавасія "Глубини открыл есть дно"."Честнійшую не співаємо але запіви свята і святого.Літургія св.Василія Вел.Апостол і Євангелія Обрізання і Святому.Замість "Достойно" -"О Тебi радується".Отпуст "Іже во осмый день плотию обрізатися ізволивий..."

Від передпразнства Різдва Христового і до віддання Богоявлення,від 20 грудня до 14 січня октоїха не вживаємо,крім воскресної служби,також від Різдва до Водохрищ нема посту і земних поклонів.

5/18 січня.Навечеріє Богоявлення.День посту.Відправляються великі царські години-1,3,6 і 9 а також Ізобразительні.Літургія Васи́лія Великого в сполученні з вечірнею,котра відноситься вже до свята.На "Господи,воззвах" стихир 8,гол.2.Вхід з Євангелією.Прокимен дня.Читається 13 паремій.Після 3-ої паремії чтець виголошує тропар,кінцяць котрого "Человіколюбче,слава Тебi" співає хор.Також після 6-ої паремії так само хор співає між тропарами закінчення "токож на сідації во тмi,слава Тебi".Після 13-ої паремії мала екґтенія.ТрисвятеєАпостол зач.143.Єв.від Лук зач.9.Далі Літургія

Задостойник-"О Тебi радується..."В кінці Літургії "Буди імя Господнє"-2 рази і відразу співаємо тропарі -"Глас Господень.." і велике освячення води.Отпуст на Літургії-"Їже во Іордані креститися от Іоана ізволивий нашего ради спасенія..."Після отпustu посередині церкви співаємо всі тропарі і кондак свята.

6/19 січня.Богоявлення /Водохрещі/.Всенічна складається з Вел. Повечерія,Утрени і 1-ої години.На вел.Повечірії співається урочисто "С нам Бог".Після першого Трисвятого співаємо тропар свята,після другого-кондак.Після "Слава в вишніх Богу"-стихира литії,благословення хлібів,пшениці,вина і оливи".Поліелей.Величання:"Величаєм Тя,Живодавче Христе,нас ради нині плотью крестиваюся от Іоана в водах Іорданских"."От юности моея".Прокимен,гол.4."Море виді і побіже,Іордан возвратися всіять".На 9 пісні - приспів свята.Літ.Св.І.Золотоустого.Антифони свята,Замість Трисвятого -"Єлици во Христа..."Після заамвонної молитви - велике освячення води.Вечірня з входом і великим прокимном гол.7."Бог наш на небесі і на землі,вся елика восхоті,сотвори".

7/20 січня.Собор св.Іоана Предтечі.Утренья без поліелей,але з вел.славословієм.На 9-ій пісні "Честнійшую" не співаємо а тільки приспів свята "Величай,душе моя" і ірмос "Недоуміт всяк язык".

18/31 січня.Неділя про митаря й фарисея.Гол.1.Перша неділя приготавляюча до Вел.Посту.Початок пісної Тріоди.З цієї неділі починаючи у всі воскресні утрени після Євангелії співаються покаянні тропарі -"Покаянія отверзи ми двери,На спасенія стези,Множества содіяних мною лютих".

25 січня/7 лютого.Неділя про Блудного Сина.Гол.2.На утрени після псалмів 134 і 135 співається також псалом 136-"На ріках Вавилонских".Цей покаянний псалом приготавляє віруючих до гідної зустрічі Вел.Посту.Цей псалом співається ще два рази,а саме:на утрени в Неділю Мясопусну й Сиропусну.

31 січня/13 лютого.Родительська субота.В цю суботу згадуємо молитовно всіх спочилих у Бозі праотців,отців і братів наших,благаючи Праведного Судію проявити до них Свою ласку в день Страшного Суда.Служба за спочилих знаходиться в Тріоді Постній.

Лютий.

1/14 лютого.Неділя про Страшний Суд.Гол.3.Служба з Октоїха і Тріоди.На утрени катавасія "Помощник і покровитель..."На Літ. прокимен -"Велій Господь наш і велія кріпость Їго і разума Їго ність числа".

2/15 лютого.Стрітення Господнє.Служба по Минеї.На утрени після поліелейних псалмів,величання-"Величаєм Тя,Живодавче Христе і чтим Пречистую Матер Твою,єже по закону нині принеслася єси в

храм Господень". На 9.ій пісні канона заспіви свята-"Гогородице Діво, упова́нє христіа́ном, покри́й, соблѣди і спаси на Тя упова́щих Богородице Діво, миру блага́я поміщи́це, покри́й, соблѣди і спаси на Тя упова́щих", а також ірмос 9-ої пісні канона-"В законі сини і пісаній...". На Літ.входний стих-"Сказа Господь спасеніє Своє, пред язики откри правду Свою". Отпуст святочний-"Дже во об'ятїїх праведного Симеона носитися ізволивий Христос істинний Бог наш". В кінці Літургії буває освячення свічок /громниць/, котрі вірні переховують дома і запалюють у важніших моментах богослуження.

7/20 лютого. Субота сирної седмиці. В цей день згадуємо преподобних Отців прославлених у подвизи в стародавніх монастирях Афона, Єгипту і Святої Землі. Служба, в котрі згадується молитовно і прославляються святії, знаходиться в Тріоді Постній.

8/21 лютого. Неділя Прощення. Сиропусна. гол. 4. Заговіни на Великий Піст. На Літургії належить заготовити додаткові Агніці для Літургії Раніш Освячених Дарів.

На вечірні під понеділок вхід з кадилом і великий прокимен-"Не отврати лица Твоего от отрока Твоего, яко скорблю, скоро услыши мя; вонми души моеї, і избави ю". Далі "Сподоби, Господи" і екстенія-"Ісполним вечірню молитву нашу Господеві..." Ектенія виглошує священник у чорних ризах а співаки співають уже пісні мелодії. Стихири на стиховні з Тріоді. "Нині отпу́щаєши". Після Трисвятого тропарі-"Богородице Діво", Хрестителю Христов", Моли́те за нас"-всі три тропарі з земними поклонами. Далі "Под Твоє благоутробіє..."-без поклону. Після молитви "Небесний Царю"-молитва Св.Єфрема Сирина - один раз з 3 поклонами. "Слава"-"Владико Многомилостиве...". Після вечірні вірні, поціловавши святі ікони, просять один у одного прощення провин.

В перші чотири дні на Вел.Повечерії читається великий канон св.Андрея Критського. В середу і п'ятницю відправляється Літ.раніш освячених Дарів. В суботу -Літ.Св.Іоана Золотоустого.

В п'ятницю 1-ої седмиці після заамвонної молитви-молебєн св.Феодору Тирону з канonom і освяченням колива.

У всі седмичні дні Вел.Посту служби відправляються з Тріоді і Мінеї. З Октоїха читаємо тільки троїчні, світільні і сідальні.

В часі Вел.Посту по середам і п'ятницям відправляється Літургія раніш освячених Дарів, а по суботам-Літургія Св.Іоана Золотоустого. У всі воскресні дні Вел.Посту-Літургія св.Василія Великого.

15/28 лютого. Неділя 1-ша Вел.Посту. Торжество Православ'я. Гол. 5. Служба відправляється по Октоїху і Тріоді. На утрени-тропар воскресний -"Собезначальное Слово", Слава і нині - тропар-"Пречистому Образу Твоєму поклоняємся Благий...". Канон воскресний і Тріоді. Катавасія "Моря чернуну пучину...". На Літургії Св.Василія Вел.-тропар воскресний і "Пречистому Образу...". Замість

"Гордостно" — "О Тебi радується, Благодатная, всякая твар..." Вечірня сполучується з особливим пасійним богослуженням, на котрому читається Євангелія про страдання і хресну смерть Спасителя. Всіх пасій на протязі Вел. Посту відправляється чотири: на 1, 2, 4 і 5 воскресні вечери; на пасіях читається Євангелія; на 1-ій Єв. від Матфея, на 2-ій від Марка, на 3-ій від Луки і вранці на 4-ій від Іоана. В неділю Хрестопоклонну замість Пасії відправляється Акафист Страстям Христовим або Чесному Хресту.

Березень

22 лют/6 березня. Неділя 2-а Вел. Посту. гол. 6. В цю неділю згадуємо св. Григорія Паламу, архієпископа Фесалоніцького, котрий вчив, що за піст і молитви Господь озаряє вірних Своім благодатним сльвом. В цей день згадуємо також усіх Преподобних Печерських, котрі починають в дальніх і ближніх пещерах.

29 лют/13 бер. Неділя 3-я Вел. Посту. Хрестопоклонна, гол. 7. На всенічний буває після великого славословія винос Св. Хреста згідно з вказівками Типикону і Тріоді.

7/20 березня. Неділя 4-а Вел. Посту. Пам'ять прп. Іоана Ліствичника гол. 8. В неділю на Літургії св. Василя Вел. на проскомидії належить заготовити три Агнці для Літургій раніш освячених Дарів на середу, четвер і п'ятницю.

10/23 березня. Серед 5-ої седмиці. Літургія розпочинається з вечірні. На "Господи, воззвах" після стихир самогласних, мученичної і 3-х подібних читаємо 24 стихирі великого канона по числу букв слов'янської азбуки, з повторюваними в кінці кожної стихирі покайнними словами — "Господи, прежде даже до конца не погибну, спаси мя".

Вечером в цей день відправляється утренья. Після 50-го псалма читається повни канон прп. Андрея Критського.

11/24 березня. Літ. раніш освячених Дарів. На великопісних годинах і іобразительних кондак — "Душе моя..."

13/26 березня. Субота Акафіста. Похвала Пресвятої Богородиці. На утрені, в п'ятницю ввечері на "Бог Господь" — тропар "Повелінное тайно..." / 3 рази. Кафізма 16 і мала ектенія. Кондак "Взбранной воеводи..." і читається три ікоси і три кондака акафіста і знову кондак "Взбранной Воеводи". Кафізма 17 і мала ектенія і знову читання акафіста — 3 ікоси і три кондака, кінчаючи 7-им кондаком "Хотяшу Симеону...", "Взбранной Воеводи" Псалом 50. Канон "Отверзу уста моя..." Після 3 піснi, мала ектенія і читання акафіста від 7-го ікоса "Новую показа твар...", кінчаючи 10-м кондаком "Спаси хотя...". Після 6-ої піснi канона читання акафіста до кінця. На Літ. Іоана Золотоустого — Апостол 322 и 320, Євангелія від Марка 35 і від Луки 54 зачало.

14/27 березня. Неділя 5-я Вел. Посту. Пам'ять прп. Марії Єгипетської

гол.1.Служба по Октоїху і Тріоді.На Літ.Василія Вел. прокимен "Ти,Господи,сохранили ни" і "Дивен Бог".Апостол 321 зач.від по-лювини і 208 зач.Євангелія від Марка зач.47 і від Луки зач.33
Вечером -великопосна вечірня з прокимном великим "Дал еси до-стояніє..." і відправляється остання в посту Паїсія.

20 березня/2 квітня.Субота Лазарева.Воскресення праведного Ла-заря.На утрени на "Бог Господь" тропар "Общее воскресеніє..." тричі.Після кафизми -тропарі "Ангельський собор".Після малої екстениї і сідальна співаємо "Воскресеніє Христово".На 9-ій піс-ні "Честнійшу" не співається аж до понеділка Фоминої седмиці. На Літ.св.Іоана Золотоустого замість Трисвятого співається "Єлиці во Христа...".Задостойник "Чистую славню почитім".

21 березня/3 квітня.Вхід Господень до Єрусалиму.Вся служба по тріоді.На утрени величання - Величаєм Тя,Живодавче Христе,оса-нна в вишніх і ми Тебі воієм:благословен грядий во імя Гос-подне".Прокимен -"Із уст младенец і осуших совершил еси хвалу".Після Євангелії "Воскресеніє Христово" не співається,але від-разу читається псалом 50,а потім священник читає молитву на ос-вячення верби.Потім "Слава"і стихира "Днесь Христос входить во град Віфанію на жреяті сідяй безсловесіє разрішає язик злій-ше ...""І нині"-та сама стихира,далі "Помилуй мя,Боже..." і стихира "Днесь благодать Святаго Духа нас собора..."Спаси,Боже, люди Твоя" і канон.Отпуст:"Іже на жреяті ослі сісти ізволивий нашего ради спасенія...".Літ.св.Іоана Золотоустого.Антифони свята.

22 березня/4 квітня.Понеділок Страсної седмиці.На утрени замі-сть "Бог Господь" співаємо "Алилуя" особливю мелодією і тро-пар "Се Жених..." тричі.Цей тропар співаємо також на утрени в вівторок і середу.Читаються три кафизми і Євангелія від Матфея від 84 до 88 зачала.Псалом 50.Молитва "Спаси,Боже,люди Твоя..." Триписнець тріоді.Світилен-"Чертог Твой" 3 рази.Цей світилен співається також на утрени в далші три дні.Отпуст в першій три дні на утрени і Літургії "Грядий Господь на вольную страсть нашего ради спасенія...".В середу після Ізобразительних отпуст з молитвою "Владико Многомилостиве".В першій три дні Страстного тижня на великопосних часах читається Тетроевангелія.В ці три дні відправляється Літургія раніш освячених Дарів.В середу в кінці Літургії,перед виголосом "Благословеңіє Господне нв вас" останій раз священник виголошує молитву "Господи і Владико живо -та моего..."

25 березня/7 квітня.Великий Страсний Четвер.Спомин установлення Тайної Вечери.Благовіщення Пресвятої Діви Марії.В середу рано Літургія раніш освячених Дарів,котра розпочинається після вели-копосних годин.На "Господи,воззвах..."стихир 10:з тріоді 5 і з мінеї за 25 березня 5.Слава-з тріоді,І нині-свята.Да ісправится Молитва св.Єфрема Сирина.Євангелія В.Середа й дали порядок Літ.

Всеночна під Благівіщення розпочинається від Вел. Повечерія. Після прочитанного "Слава в вишніх Богу" - Литія. На благословення хлібів - тропар Благівіщення тричі. На утрени, на "Бог Господь" - тропар Благівіщення 2 рази, "Слава і нині" - "Єгда славнії учениці.." Поліелей. "От юности моя". Прокимен "Благовістите день от дне спасеніє Бога нашего". Євангелія Благівіщення - Лук. зач. 4. Після 50 псалма стихири свята - "Благовіествує Гавріїл благодатній днесь". Канон свята. Після 3 пісні-кондак і ікос тріоди. Після 6-ої пісні кондак і ікос свята. На 9-ій пісні-Задостойник-Приспів "Благовістуй земле радість велію, хвалите небеса Божію славу" і ірмос 9 пісні - "Яко одушевленному Божію ківоту..". При виконанні канона катавасією являються ірмоси В. Четверга - Січенное січется море Чермное. Отже 9 пісня згідно з вказівками виконується таким чином, що після приспіву свята відразу ірмос "Странствія Владичня" а після тропарі канонів-приспів і ірмос 9 пісні свята. На хвалитех - стихири свята 4. "Слава" - свята, "І нині" - тріоди. "Слава в вишніх Богу" - читається. Стихира на стиховні з тріоди. Після "Благо єсть" і "Отче наш" - тропар "Єгда славнії". "Слава і нині" - "Днесь спасенія". Сугубая ектенія. На 1-ій годині - тропар і паремія тріоди і отпуст. В Вел. Четверг - Літ. св. Василя Вел., котра розпочинається від вечірні. На "Господи, воззвах" стихири тріоди - 5, свята - 5 "Слава" - тріоди, "І нині" - свята. Паремії тріоди і свята. Мала ектенія. Трисвятєє. Задостойник "Странствія Владичня". Херувимська пісня "Вечери Твоея тайнія..". Також ця молитва співається замість причастна, "Тіло Христово" і "Да ісполняться уста наша". Отпуст на Літургії - Вел. Четверга.

6 березня/8 квітня. Велика Страсна П'ятниця. В четвер вечером відправляється "Послідованіє Страстей Господних". На утрени "Аллилуя" і тропар "Єгда славнії" тричі. В насі співу священник виносить Євангелію на середину церкви, кладе на аналої перед Голгофою і після кадіння цілого храму починає читання 12 євангелій про страдання і смерть Ісуса Христа. Вірні під час читання Євангелій стоять з запаленими свічками, що їх потім обережно несуть додому, стараючись донести святий вогонь з церкви. Після 9-ої пісні світилен "Разбойника благогазумаго". Після 12-ої Євангелії священник відносить Євангелію до вівтаря. Отпуст при відкритих св. вратах - "Іже оплевання, і бієнія, і заушення, і крест, і смерть претерпівий за спасеніє мира, Христос істинний Бог наш..."

Година 1-ша долучається до царських великих годин, котрі відправляються в п'ятницю рано. В кінці Ізобразительних отпуст - "Іже нас ради чоловік і нашего ради спасенія, страшніа страсти і живо-творящий крест, і вольное погребеніє плотию приняти ізволивий Христос істиний Бог наш...". Вечірня Страсної П'ятниці починається пополудні колу год. 3-ої. Вхід з Євангелією. Прокимен "Розділиша ризи моя собі і о одежді моеї меташа жребій". Читання 3-ох паремій. Перед Апостолом прокимен "Положиша мя в рові преисподнім...". Апостол, зач. 125. Єв. від Мтф. зач. 110-113. перед читанням

Євангелії-"Слава страстем Твоїм, Господи", після Євангелії "Слава долготерпінню Твоєму, Господи". Після ектеній-стихира на стиховні "Слава і нині"- "Тебi одікаюся світом яко ризою". В цьому часі священник кадить довкола положеної на престолі Плащаниці. Після "Нині отпуcaєш"-тропарі-"Благообразний Іосиф". При співі тропарів священник виносить Плащаницю на середину церкви і кладе на приготовлену там гробницю. Після вечірні відправляється мале по-вечеріє з канонам, званим "Плач Богородиці".

27 березня/9 квітня. Велика Страсна Субота. На утрені, яка відпра-вляється в п'ятницю звечера, або рано в суботу, після тропарів - "Благообразний Іосиф", "Єгда снизшел еси" і "Мироносицам женам" починається співання Непорочних перед Плащаницею. Псаломські сти-хи співає хор, а похвали читає священник. Цілість ділиться на 3 ча-стини, між якими виголошуються малі ектенії. Потім співаються тро-парі - "Благословен еси Господи... Ангельський собор..." Канон "Во-дно морською". Після великого славословія священик, одягнений в повні літургичні шати підносить з престола Плащаницю і передає її до рук достойним парافیаном, а сам, взявши Євангелію входить під Плащаницю. Обходячи престол через горне місце, виносять Плаща-ницю з вівтаря і з хресним ходом обносять її довкола церкви зі співом "Святий Боже". Повернувши до церкви підносять Плащаницю до святих врат і по виголоси "Премудрость... прості..." кладуть знов її на гробниці посеред церкви. В тому часі співається "Благообра-зний Іосиф". Потім тропар пророцтва, прокимен, паремія, другий про-кимен, читання апостола і Євангелії, ектенії, отпуcт і стихира "Приїдьте улажми Іосифа" і цілування Св. Плащаниці.

Літургія Василя Вел., котра розпочинається вечірнею. Вхід з Євангелією /обходять перед Плащаницею/. Після "Світе тихий" про-кимна нема, відразу читання 15 паремій. Після 6 паремій-пісня прор. Мойсея. - "Поім Господеві". Приспів після кожного вірша - "Славно бо прославися". В кінці 15 паремій-пісня 3 отроків з пристивом - "Гос-поди пойте і превознесіте Єго во віки". Після малої ектенії - Єлиці во Христа ..". Прокимен гол. 5. "Вся земля да поклонится Тебi Після читання апостола - "Воскресни, Боже, суди землі" зі стихами 81 псалма. Священнослужителі замінюють темні шати престола, жертвіни-ка і аналоїв ясними, святочними, а також і самі одягаються в ясні ризи. Замість херувимської пісні співається "Да молчит всякая плю-ть чоловіча". Задостойник "Не ридай Мене, Мати..." Отпуст - "Христос істинний Бог наш". На освячення пасок тропар "Єгда снизшел еси".

28 березня/10 квітня. Воскресення Христове. Великдень. О годині 11.30 ночі закінчується читання Діяній Апостольських. Перед св. Плащаницею відправляється полуночниця з канонам В. Суботи. Приспі-ві 9-го ірмоса канона - "Не ридай Мене, Мати" священник вносить Св. Плащаницю до вівтаря і кладе на престолі, де вона лежить до одпа-ння Пасхи.

Рівно о півночі при співі "Воскресеєш Твоє Христе Спасе" свя-щеннослужителі відкривають святі ворота, священики виходять з вів-

таря; найстарший тримає в правій руці хрест і трисвічник, а в лівій кадило. Розпочинається під трезвон дзвонів хрестний ход тричі кругом церкви. Потім хресний ход запиняється перед закритими дверима церкви і в притворі священник виголошує: "Слава Святих Єдиносущий і Животворящий і Неразделімый Тройці.." та співом Христос Воскресе! розпочинає Великодню Утрено. Хресний ход входить до церкви зі співом "Христос Воскресе! Вся служба по Трійці Цвітній. По заамвонній молитві-освячення Артоса. Пополудні-велика вечірня з входом. Прокимен великий "Кто Бог велій.." і Євангелія, від Іоана зач. 65.

29 березня/11 квітня. Світлий. Понеділок. Порядок служби, як у перший день. У всю Світлу Седмицю богослуження відправляється при відкритих царських вратах. Змінюються тільки стихири на вечірні і утрени, також прокими а на вечірнях не читається Євангелія.

Квітень

2/15 квітня. П'ятниця Світлої Седмиці. Прославлення Живоносного Джерела Божої Матері. Великодня служба сполучається зі стихирами і канонем, в котрих прославляється чудесне джерело, через котре Божая Матір проявила людям в Константинополі Свою ласку.

3/16 квітня. Субота Світлої Седмиці. На Літургії після заамвонної молитви читається молитва на роздроблення Артоса. Роздають його вірним в суботу або в Неділю Фомину після Літургії.

4/17 квітня. Неділя 2-а по Великодні. Антипасхи. О Фомі. В стихирах тропарі, каноні і Євангелії згадується появління Воскреслого Христа всім Апостолам і Фомі. Катавасія "Воскресення день..". До віддання Пасхи всі служби починаються після початкового виголосу священника співом "Христос Воскресе". Величання на утрени: "Величаєм Тя, Живодавче Христе, нас ради во ад смертного і Собою вся воскресившого". Перед читанням шестопсалмія також співається Христос Воскресе! Молитва "Царю Небесний не читається до дня св. Трійці. На Літургії співається Задостойник-"Ангел вопіяше, Світися свитися" Причастен "Тіло Христово". На Літургії після слів священника "Слава Тебі, Христе Боже" -"Христос Воскресе". Тропар Неділі о Фомі -"Запечатану гробу" співається на богослуженнях цілу седмицю.

11/24 квітня. Неділя 3-я. Святих Жен Мироносиць: Марії Магдалини, Марії Іосієвої, Іоанни, Сосанни, Соломії, Марфи і Марії, сестер Лазаря а також праведного Іосифа з Ариматеї і Никодима. Гол. 2. На вечірні після стихир на стиховні співаються стихири Пасхи "Да воскреснет Бог". На "Слава"-стихира "Тебе одізнаюся світом яко ризю..". На утрени, на "Бог Господь"-тропар воскресний "Єгда снизшел еси...". "Слава"- "Благодарный Іосиф", "І нині"- "Мироносицам женам". Канон Пасхи і Мироносиць. На 9-ій пісні "Ангел вопіяше", "Світися". На Літургії . прокимен "Спаси, Господи, люди Твоя". Задостойник Пасхи.

18 квітня/1 травня. Неділя 4. про Розслабленого. Гол. 3. Служба вся з тріоди. Прокимен, Гол. 1. - "Буди, Господи милость Твоя на нас, якоже уповахом на Тя".

21 квітня/4 травня. Преполовіння П'ятидесятниці. Служба з тріоди. На утрени після Євангелії - "Воскресеніє Христово. Канон Преполовіння. "Честнійшю не співаємо, тільки відразу ірмос "Чужде матерем дівство". На Літургії прокимен - "Велий Господь наш і велія кріпость Ёго, і разума Ёго ність числа". Апостол зач. 24. Євангелія від Іоана зач. 26. Причастен - "Ядїи Мєю плоть, і пїяи Мєю кров, во Мні пребивает и аз в нїм, рече Господь". Після Літургії буває мале освячення води.

23 квітня/6 травня. Св. великомученика Георгія. Всенічна. На "Господи, воззвах" стихири неділі про Розслабленого і святого. Після входу прокимен дня і 3 паремії. Після "Нині отпуаеши" - тропарь святого 2 рази і "Богородице Дїво...". На утрени - тропарь воскресний "Да веселятсѧ небесная" 2 рази і тропарь святого. Поліелей. Величання: "Величаєм тя, Святий Великомучениче і Побідоносче Георгіє, і чтим честная страданія твоя, яке за Христа претерпїлеси" "От юности моя". Прокимен - "Праведник яко финекс процвітет, і яко кедр, іже в Ливані, умножїтсѧ". Євангелія від Луки зач. 63. Канон неділі о Розслабленом і Святого. Після 9 піснї "Честнійшю". На хвалитїх - стихири тріоди і мінеї. "Слава" - Святому, "І нині" - тріоді. Після вел. славословія - тропарь Святого. На Літ. - тропарь "Да веселятсѧ небесная", тропарь святому, кондак - Преполовіння. "Слава" - Святого "І нині" - "Аще і во гроб". На Літ. - прокимен, Апостол і Євангелія дня і Святого.

Травень.

5/18 травня. Оддання Пасхи. На вечірні і утрени як на Пасху після початкового виголосу священика співається "Христос Воскресе" зі стихами. Вся служба по тріоді. В цей день після Літургії Св. Плачаниця здійснюється з престолу.

6/19 травня. Вознесення Господнє. На вечірні після великої ектенії відразу співаємо "Господи, воззвах". На літії і на "Бог Господь" - тропарь свята тричі. Поліелей. Величання: "Величаєм Тя, Живодавче Христе, і почитаєм єже на небеса с пречистою Твоею плотію Божественное вознесеніє". "От юности моя". Прокимен - "Взиде Бог в воскликновенїи, Господь во гласі трубі". Євангелія - від Марка зач. 71. "Воскресеніє Христово" 1 раз. Після 50 псалма - стихира "Днесь на небесїх". Канон Вознесення, катавасія П'ятидесятниці. На 9-їй піснї - "Величай, душе моя, вознесагосѧ от земли на небо Христа Живодавца". Отпуст свята: "Іже во славі вознесїсѧ от нас на небо, і одесную сїдїи Бога і Отца Христос істинний Бог наш...". На Літургії антифони святочні. Вхідне - "Взиде Бог в воскликновенїи, Господь во гласі трубі". Трисвяте. Прокимен - "Вознесїсѧ на небеса Боже, і по всей землі слава Твоя". Апостол, Дїянїй 1-е зачало. Єв. від Луки, зач. 114. Задостойник. Причастен "Взиде Бог в воскликно-

веніє, Господь во гласі труби". Замість "Видіхом світ істинний" - співаємо тропар "Вознеслся еси" - до віддання. Отпуст свята, Вечірна з входом. Прокимен-Бог наш на небесі і на землі, вся елика восхоті, сотвори".

9/22 травня. Неділя 7. Пам'ять святих Отців 1 Вселенського собору Перенесення мощів Святителя Ніколая. На вечірні, на "Господи, воззвах" - стихири Отців-3, Вознесення -3 і Святителя-4. Слава - Отців, І нині-догматик "Кто Тебе не ублажит". Вхід. Прокимен "Господь воцарися". Паремії. На літії - стихири Святителя. По "Нині отпушаєши" - тропарі - Святителю, Отців і Вознесення. На утрени - на "Бог Господь тропар воскресний. Святителю, "Слава" - Отців, "І нині" - Вознесення. Іпакої, степенні і прокимен 6-го голосу. Єв. воскресна 10. Канон - воскресний, Вознесення, Отців і Святителя Ніколая. Після 3-ої пісні кондак Вознесення, після 6-ої - кондак Отців. На 9-ій пісні співаємо "Честнійшю". Після славословія - тропар "Воскрес от гроба". На Літ. після входу - тропарі - воскресний, Вознесення, Отців і Святителя. Прокимен - "Благословен еси, Господи Боже отец наших, і хваляно і прославлено імя Твое во віки" і "Восхваляться преподобнії во славі, і возрадуются на ложах своїх". Апостол зач. 44 і 335. Єв. Ін. 56 і Лук. 24. Задостойник. Замість "Видіхом світ істинний" - "Вознеслся еси".

11/24 травня. Святих рівноапостольних Кирила і Мефодія просвітителів слов'янських. Служба по тріоді цвітній і мінеї додатковій. Попереджує все стихири, тропар і канон Вознесення. На поліелеї величання - "Величаєм вас, равноапостольнії Мефодіє і Кириле, вся словенскія страни ученьми своїми просвітившия і ко Христу приведшия". "От юности моя..". Прокимен "Священници Твои оденуты в правду і преподобнії Твои возрадуются". Євангелія - від Іоана зач. 35 від половини. На хвілітіх стихири Вознесення і Святих, "Слава - Святих, "І нині" - Вознесення. Після вел. славословія - тропар Святих

15/28 травня. Субота поминальна перед П'ятидесятницею. Вся служба з тріоди цвітної. Порядок співання непорочних на утрени - див. у суботу м'ясопущу.

16/29 травня. П'ятидесятниця. День Пресвятої Тройці. Служба по тріоді цвітній. На поліелеї величання. "Величаєм Тя, Живодавче Христе і чтим Всесвятого Духа Твого, Єгоже от Отца послал еси Божеством учеником Твоїм". Після Євангелії "Воскресеніє Христово" не співаємо. Після катавасії 8-ої пісні співаємо задостойник. В старих нотних книгах є ще особливий приспів: "Апостоли сошествіє Утішителя зряще удивішася, как в виді огнених язык явился Дух Святий", а потім хор співає ірмос "Радуйся Царице".

Від цього дня, після 50-днєвної перерви, знову співається молитви "Царю Небесний" і "Видіхом світ істинний".

Отпуст - "Іже в видінії огнених язык с небесе низпославий Пресвятого Духа на святия Своя ученики і апостоли, Христос істинний Бог наш..."

На Літургії-святоточні антифони. На вході стих-Вознесися, Господи, силою Твою, воспоєм і поєм сили Твоя. "Елиці во Христа креститеса..." Задостойник.

Окремо від Літургії безпосередню після отпуста, відправляється Вечірня з входом. Прокимен великий-"Кто Бог велій.." і читання колінопреклонних молитов. Після кожної молитви мала ектенія з особливими виголосами: 1. Твое бо есть, еже миловати і спасати ни, Боже наш, і Тебі славу возсилаєм. 2. Благоволенієм і благостию Єдинородного Сина Твого, с нимже благословен еси со Пресвятим і Благим і Животворящим Твоїм Духом.. 3. Ти бо еси уповаєніє душ і тілес наших і Тебі славу возсилаєм Отцу і Сину і Святому Духу. На цій вечірній є спеціальний отпуст-"Іже от Отчих і Божественних недр істощивий Себе і с небес на землю осшедий і наше все восприемий естество і обоживий є, по сих же на небеса паки восшедий і одесною сидий Бога і Отца, Божественнаго же і Святаго і Єдиносущнаго і Соприсносущнаго Духа ниспославий на святія Своя ученики і апостоли і Сам убо просвітивий їх, тими же і всю вселенну Христос істинний Бог наш, молитвами Пречистія і Пренепорочнаго святія Своея Матері, святих славних Богпроповідників і духоносних апостолів і всіх святих..."

17/30 травня. День Святого Духа. Утреня без поліелея з великим славословієм. На Літургії - іобразительні. Вхідний стих "Вознесися Господи силою Твою, воспоєм і поєм сили Твоя.." Прокимен гл. 6 "Спаси, Господи, люди Твоя і благослови достояніє Твое". Задостойник.

23 травня/5 червня. Неділя 1. Всіх Святих, гол. 8. Закінчення тріоди цвітної. Служба по тріоді. Від цього дня до 1 серпня на утренях з вел. славословієм катавасія "Отверзу уста моя..".

24 травня/6 червня. Початок Петрового посту. Від цього дня впроваджується до богослуження октоїх. Седмиці починаються від понеділка і кінчаються неділею.

30 травня/12 червня. Неділя 2. Пам'ять усіх святих шр на Русі прославлені. Служба всім тим святим видана є окремим виданням. Октоїх повинен бути сполучений зі стихирами, канонам і тропарем тим святим. На поліелеї величання: Величаєм вас, святії всі, в землі руській прославлені і чтим святую пам'ять вашу, ви бо молите за нас Христа Бога нашого.

Червень.

12/25 червня. Преподобного Онуфрія Великого. В старовинному монастирі в Яблунині знаходиться чудотворна ікона Прп. Онуфрія Великого а також благодатні ікони Божої Матері - Пророческих глагол ісполненіє і Іверська. Монастирь цей існує більш як 500 років. З давніх часів на храмове свято збирались і збираються прочане не тільки з Холмщини і Підляшся але з різних сторін цілого краю. Історична місія і значення цього монастиря тісно в'яжеться з історією православного населення цієї землі.

23 червня/6 липня.Стрітіння Владимирської ікони Божої Матері. Ікона та належить до найдавніших Апостольських ікон, писаних за давним переказом апостолом Лукою. Ікона та була привезена до Києва грецькою царівною Анною, що стала дружиною великого князя Володимира і переховувалась у Вишгородському монастирі. Пізніше в періоді княжих міжусобиц ікона ця була захоплена і вивезена до Владимира над Клязьмою, а потім до Москви.

24 червня/7 липня.Різдво святого Предтечі і Хрестителя Господнього Іоана.Вся служба по мінеї.Величання:Величаєм тя,Предтече Спасов Іоане,і чтим єже от неплодове преславное рожество твоє. Припів до тропарів канона "Святий Великий Іоане,Предтече Господень,моли Бога о нас".

29 червня/12 липня.Святих Первоверховних Апостолів Петра і Павла.Служба з мінеї.Величання:Величаєм вас,апостоли Христови Петре і Павле,весь мир ученьми своїми просвітивши,і вся конци ко Христу приведши.

Липень.

2/15 липня.Положення чесної ризи Божої Матері у Влахернському храмі.Риза ця була віднайдена в Назареті в 474 році.В Константинополі побудовано величавий храм в честь Богородиці.Для Церкви обрінення і положення чесної ризи Богоматері у Влахерському храмі було важною і радісною подією.Сам Царгород положенням чесної ризи набрав великої вартости,бо нею нераз хоронений "от безбожних иноплемених,от глады же і труса і междуусобных брани/стихи тра/.Наша Церква порівнює ризу Богоматері з кивотом і стверджує що значно перевищує вона давній кивот,бо тут правдиве чудесне джерело.Перед першою світовою війною в селі Турковичі на Грубешівщині знаходився жіночий монастир,а в ньому була чудотворна ікона Божої Матері Турковицької.В день Положення чесної ризи Божої Матері 2/15 липня збирались тисячі людей на молитву.

15/28 липня.Святого рівноапостольного вел.князя Володимира.Служба по мінеї.Величання:Величаєм тя,святий равноапостольний великий князе Владимире і чтим святую пам'ять твою,ідоли поправшиа і всю землю нашу святым крещением просвітившиа.

20липня/2 серпня.Св.пророка Ілії.Всенічна.На поліелеї величання:Величаєм тя,пророче Божий Іліе славне,і почитаєм єже на небесах с плотию огненное восхождение твоє.

Серпень.

1/14 серпня.Неділя 11,гол.2.Пам'ять перенесення чесних древ Хреста Господнього від царської падаги в Константинополі до храму Св.Софії.Перед вечірню переноситься чесний Хрест з жертвенника на престол.На вечірні,на "Господи,воззвах" стихири октоїха 4,хреста 3 і муч.Макавеїв 3."Слава"-хреста."І нині"Догматик гол.2.Після "Нині отпушаєш"-"Богородице Діво"-2 рази і тропар хреста.

Спаси, Господи". На утрени, на "Бог Господь" - тропар воскресний, Слава - мученикам, і нині - Спаси Господи. Канон з октоїха і мінеї. Після великого славослов'я винос хреста так, як в Неділю Хрестопоклонну. На Літургії - тропар воскресний, храма і мучеників. Трисвяте. Прокимен "Спаси Господи" і "Святим, іже суть на землі" Ап. 141 і 125, Єв. Мтв. 77 і Ін. 60. Після Літургії мале освячення води. Початок успенського посту.

6/19 серпня. Преображення Господнє. На вечірні після великої ек-тенії відразу "Господи, воззвах" Літія. Поліелей. Величання: Велича-ем Тя, Живодавче Христе, і почитаєм пречистия плоти Твоея пресла-вне преображеніє. От кноти моєя. Прокимен "Фавор і Ермон о імені Твоєм возрадуєтася". Задростойник з приспівами "Величай, душе моя, на Фаворі преобразившася Господа". Отпуст "Іже на горі Фавор-стий преобразившися во славі пред святыми Своїми ученики і апо-столи, Христос істинний Бог наш". На Літургії антифони свята. Вхид-нее: Господи, посли світ Твой, і істину Твою, та мя настависта і введоста мя в гору святую Твою.

15/28 серпня. Неділя 13. Гол. 3. Успіння Пресвятої Богородиці. На вечірні на "Господи, воззвах" стихири октоїха - 4 і свята - 6. Слава і нині - свята. Вхід. Паремії 3 свята. Літія. Тропар свята 3 рази. На утрени на "Бог Господь" тропар воскресний 3 рази, Слава і нині - свята. Поліелей. Величання: Величаєм Тя, Пренепорочная Мати Христа Бога нашего, і всеславное: славим успеніє Твое /один раз/. Тропарі "Ангельський собор". Іпакої. гол. 3. Степенна голосу. Прокимен: Помяну ім'я Твое во всяком роді і роді "Єв. Лк. 4 зач. "Воскресеніє Христо-во" Слава - Молитвами Богородици. І нині - так само. Помилуй мя, Боже і стихири "Єгда преставленіє пречистого Твоего Тіла" Канон вос-кресний, Богородичний і свята. Після 3-ої пісні - кондак воскресний, після 6-ої пісні - кондак свята. На 9-ій пісні співаємо "Честнійшуо "Свят Господь Бог наш". Світилен воскресний. Слава і нині - Апостоли от конец .. "На хвалитіх - стихири воскресні 4 і свята 4. Слава - свята. І нині - Препоблагословена еси Богородице Діво.. "Після вели-кого славослов'я - тропар "Днесь спасеніє миру бисть". Ектенії і от-пуст. На Літургії тропар воскресний і свята. Слава - кондак воскре-сний. І нині - кондак свята. Прокимен: Пойте Богу нашему, пойте. і Величит душа моя Господа. Ап. зач. 166 і 240. Єв. Мф. 87 і Лк. 54. Задос-тойник - Ангели успеніє і Побіждаються естества устави. Причастен - Хвалите Господа і Чашу спасенія.

29 серпня/11 вересня. Неділя 15 гол. 6. Усікновення чесної глави св Іоана Хрестителя. В цей день буває суровий піст. На вечірні, на "Господи, воззвах" - стихири воскресні - 4, Предтечи - 6. Слава - Предтечи і нині - догматик "Кто Тебе ублажит". Вхід. Прокимен - Господь воцари-ся. Паремії 3. Літія. На благословення хлібів - "Богородице Діво" - 2 рази і Предтечі тропар 1 раз. На утрени на "Бог Господь" тро-пар воскресний - 2 рази. Память праведного с похвалами - 1 раз. Полі-елей. Величання. "Величаєм Тя, Хрестителю Спасов Іоанне, і почитаєм всі честнії твоєя глави усікновеніє" /1 раз/. Ангельський собор

Іпакої і сідальні Предтечі. Степени воскресні. Єв. воскресна - 4. Воскресеніє Христово і все воскресне. Канон-воскресний, богородичний і Предтечі. Катавасія "Крест начертав Моїсей. Після 3 пісні кондак Предтечі, після 6 - кондак воскресний. На 9-ій пісні співають "Честнійшю". Свят Господь Бог наш. Світилен воскресний-4. На хвалитих - стихири воскресні і Предтечі. Слава - стихира євангельська-4. І нині-Проблагословена еси.. "Славословіє велике. Тропар-Воскрес із гроба.

На Літургії - прокимен воскресний - "Спаси, Господи, люди Твоя і Возвеселиться праведник о Господі. Ап. 176 і 33. Єв. Мф. 92 і Мр. 24 Причастні-Хвалите Господа с небес і В пам'ять вічну буде праведник.

Вересень.

8/21 вересня. Різдво Пресвятої Диви Марії. На всенічний "Блажен муж". На "Господи, воззвах" стихира свята-5, Слава і нині-свята. Св'яте тихий. Паремії-3. Літія. Тропар свята-тричі. На утрні Величання: Величаєм Тя, Пресвятая Діво, і чтим святих Твоїх родителів, і всеславне славим рождество Твоє. Єв. Лк. 4 зач. Слава-Молитвами Богородици. І нині-то саме. Помилуй мя, Боже. Стихира "Сей день Господень" Канон-"Грядите, людє. Катавасія "Крест начертав". На 9-ій пісні приспів "Величай, душе моя, преславне рождество Божіє Матері". Потім ірмос "Чужде матерем дівство". На Літургії - прокимен "Величит душа моя Господа". Ап. 240 зач. Єв. Лк. 54. Задостойник. Причастен "Чащу спасенія приїму, і ім'я Господнє призову".

14/27 вересня. Воздвиження Чесного Хреста Господнього. Суровий піст. Перед початком всенічної священник одягнений в епітрахиль і фелонь переносить Хреста, оздобленого квітами з жертвенника на св. престол, кладучи його на св. антиминсі. На вечірні "Блажен муж" не співають, тільки відразу "Господи, воззвах" зі стихирами свята. Вхід. Прокимен-"Господь услишить мя..". Літія. Тропар свята тричі. На утрні тропар свята тричі. Поліелей. Величання: Величаєм Тя, Живодавче Христе і чтим Крест Твій святий, імже нас спасл еси от роботи врагів. От юности моея. Прокимен "Видіша всі кінці землі спасеніє Бога нашего". Євангелія Ін. 42 зач. від половини. "Воскресеніє Христово". Стихира "Крест Христов, христіан упованіє..". "Спаси, Боже". Канон. "Крест начертав". Задостойник: Величай, душе моя, пречестний Крест Господень". На хвалитих стихира Хреста. Славословіє велике. Священик в повнім облаченні при співі Трисвятого виносить на голові північними дверима вівтаря святий Хрест. Ставши лицем до вівтаря виголує: Премудрость, прости. Люди - Спаси, Господи.. "Священик кладе Хреста на аналої, три рази кадить навколо аналоя з Хрестом. Також співає "Кресту Твоєму поклоняємся Владико". Потім люде повторять ту саму молитву 3 рази. Співається стихира "Приїдіте, вірні". Всі з поклонами цілують Хрест Господень. На Літ-антифони святочні. Вхідний стих "Возносите Господа Бога нашего і поклоняйтесь подножю ногу Его, яко свято єсть". Замість Трисвятого -Хресту Твоєму. Прокимен -Возносите Господа нашего і поклоу-

няйтеся подножію ногу, яко свято єсть. Ап. зач. 125. Єв. Ін. 60. Задостойник. Причастен. "Знаменася на нас світ лица Твого, Господи". Вечірня з входом. Прокимен великий: Бог наш на небесі і на землі, вся велика восхоті, сотвори.

26 вересня /9 жовтня. Неділя 19. гол. 2. Святого апостола і євангелиста Іоана Богослова. На вечірні, на "Господи, воззвах"-стихира октоїха-4 і апостола-6. "Слава-апостола. І нині-Прейде сінь законная. На утрени на "Бог Господь"-тропар воскресний 2 рази і апостола 1 раз. Поліелей. Величання: Величаєм Тя, апостоле Христові і євангелисте Іоане Богослове, і чтим болізни і труди твої, іміже трудилсся єси во благовістїї Христові. Ангельський собор. Сідальни апостола. Степенна октоїху, також прокимен воскресний. Канон воскресний, богородичний і апостола. Катавасія-Отверзу уста моя. Честнішу. На хвалитех стихири воскресні і апостола. Слава-стихира євангельська. І нині-Прєблагословєна єси. Велике славословіє і тропар - Воскрес от гроба.

28 серпня/10 вересня. Обрітєння мѣщів прп. Іова Почаєвського. На вечірні, на "Господи, воззвах" стихир 8. Слава-Преподобному. І нині-Како не дивимсся. Вхід. Паремії -3. Літія: Тропар-Многострадального прорца. 2 рази і Богородице Діво. Поліелей. Величання: Ублажаєм тя, Преподобне Отче наш Іове, і чтим святую пам'ять твою, наставниче монахов і собіседниче ангелов". Єктєнія. Сідалєн. От юности моея. Прокимен гол. 4. Чєстна пред Господєм смєрть преподобних єго. Єв. Мф. 43. По 50 псалмі стихири "Преподобне Отче". Канон Богородиці і Преподобному. На хвалитіх стихири Преподобному. І нині-Владичице, прїими молєнія рабов твоїх. На Літ. служба вся преподобническа.

Жовтєнь

1/14 жовтня. Покрова Прєсвятої Богородиці. На вечірні на "Господи воззвах"-стихира свята. Вхід. Прокимен "Помощ моя от Господа..." Паремії. Літія. Тропар свята тричі. На утрени на "Бог Господь" - тропар свята 3 рази. Поліелей. Величання. "Величаєм Тя, Прєсвятая Діво, і чтим покров Твоє чєстний, Тя бо виді святий Андрей на воздусі, за ни Христу молящуся". От юности моея. Прокимен. Помню ім'я Твоє во всяком роді і роді. Єв. Лук. 4. Слава-Молитвами Богородици. І нині-то само. Помилуй мя, Боже. Стихира-Срадуютьсся с нами вся чиноначалія. Канон свята. На 9-ій пісні-Чєстнішу. Славословіє велике. Тропар-Днєсь благовірії людє світло празднуєм. На Літ. прокимен "Величит душа моя Господа. Ап. зач. 320. Єв. Лк. зач. 54.

Листопад

8/21 листопада. Собор Архистратига Михаїла. Порядок служби в мінеї. На утрени величання: Величаєм вас, архангели і ангели, і вся воїнства, хєрувими і сєрафими, славящі Господа. Прокимен на утрени і на Літургії: Творяї ангели своя духи і слуги своя пламєнь огнєний.

21 листопада/4 грудня. Неділя 27. гол. 2. Введення у храм Пресвятої Богородиці. На вечірні, на Господи Воззвях - стихири воскресні 4 і свята 6. Слава, і нині - стихири свята. Вхід. Прокимен: Господь воцарися. Паремії - 3. Літія. На стиховні - стихири воскресні. Слава, і нині - свята. На благословення хлібів - тропар: Днесь благоволення Божія преображеніє - 3 рази.

На утрени на "Бог Господь" тропар воскресний - 2 рази. Слава, і нині - свята. Поліелей. Величання: Величаєм Тя, Пресвятая Діво, Богоіс-брана Отроковице, і чтим еже в храм Господень вхожденіє Твое. один раз і Ангельський собор. Степенна воскресна. Прокимен "Спили дщи, і виждь і приклони ухо твоє". Єв. від Лк. зач. 4. Воскресеніє Христово. Слава - пристів свята. І нині - також. Помилуй мя, Боже і стихири свята. Канон воскресен, богородини і свята. Катавасія "Христос раждається". На 9-ій пісні співаємо "Честнійшую. На хвалитех стихири воскресні і свята. Слава - свята. І нині - Прєблагословенна еси. Славословіє і тропар. Воскрес от гроба. На Літ. - тропар воскресний і свята. Слава - кондак воскресний, і нині - свята. Прокимен воскресний "Кріпость моя" і "Величит душа моя Господа". Ап. 233 і 320 зач. Єв. Лк. 71 і Лк. 54. Задостойник - "Ангели вхожденіє Пречистія зряше удивившася, како Діва входить во Святаї Святих". Ірмос "Яко одушевленному Божію кивоту. Причастен - "Хвалите Господа" і "Чашу спасенія приїму".

Володимир Великий.

Звав Тебе народ ласкавим
назвав і "Сонцем Ясним",
бо зробив Ти край великим,
а свій люд багатим, щасним.

Християнську вніс Ти віру
у народ, мов цвіт обнови,
що вкрасив нам нашу землю
днем науки і любові.

То за Твого князювання
край розцвів, як квітка гожа,
то за те Ти в нас "Великий",
а Святий у Церкві Божої.

Ю. Ігорків.

Коротка хронологія до тисячоліття
нашого християнства.

Роки:

- p>1-33 Різдво Ісуса Христа, Його місійна діяльність, розп'яття, смерть, Воскресіння і вознесіння на небо. З'являється Св. Духа на Апостолів. Заснування Новозавітної Церкви Христової.
p>33-90 Початок апостольського проповідування. Переслідування апостолів. Апостольський Собор в Єрусалимі в 51 р. Місійна праця апостолів поза межами Палестини. Проповідь апостола Андрія на території сьогоднішньої України. Писання Книг Нового Заповіту. Перші переслідування християн у Римській імперії.
p>90-312 Поширення Християнства. Основання помісних Церков. Мужі Апостольські. Доба переслідувань. Апологетична література. Початок монашества. Боротьба з ранніми ересями.
p>313 Проголошення Константином Великим Мілянського Едикту - Християни отримують повні права з іншими релігіями Кінець Церкви в катакомбах.
p>325-787 Доба вселенських і локальних соборів. Боротьба Церкви з еретиками. Розвиток богословських наук. Схвалення догматів і канонів церковних та укладання пісень і гімнів церковних.
p>325 Перший Вселенський Собор в місті Нікеї осудив Арія і його вчення про Другу Особу Пресвятої Тройці-Господа нашого Ісуса Христа. Уложив 7 членів Символа Віри і 20 канонів. Займався також святкуванням Пасхи.
p>381 Другий Вселенський Собор в м. Константинополі. Осуджено вчення /ересь/ Македонія про Третю Особу Пресвятої Тройці, тобто Святого Духа. Доповнено Символ Віри п'ятьма членами до дванадцяти. Уложено сім канонів церковного права.
p>431 Третій Вселенський Собор в м. Ефезі, осуд несторіанства і визнання Діви Марії Богородицею. Відділення від Соборної Апостольської Церкви несторіанства.
p>451 Четвертий Вселенський Собор в м. Халкедоні. Наступне поглиблення христологічної науки Православної Церкви. Відділення від Соборної Апостольської Церкви - Вірменської Церкви. Початки монофізитства. Монофізити навчали, що в особі Христа одна природа.
p>553 П'ятий Вселенський /II в Константинополі/ Собор, скликаний з приводу неспокою в Церкві, який викликала монофізитська ересь. Відхід від Православ'я монофізитів і повстання локальних монофізитських обитин.
p>680-681 Шостий Вселенський Собор /III в Константинополі/. Осуд

- монофелетистів /наука про одну волю в особі Ісуса Христа
Затвердження постанов Вселенських Соборів і кодифікація
тих постанов-канонів.Виразніші конфлікти з Римом.
- 787 Сьомий Вселенський Собор /II в Нікеї/ скликаний з при-
воду іконоборства.Затвердження вшанування ікон.
- 843 Перемога над іконоборством та встановлення свята Торже-
ства Православ'я, яке святкується Східною Православною
Церквою в першу неділю Великого Посту.Західна Церква
цього свята не прийняла.
- 860-861 Так звана "хозярська місія" св.св.Кирила і Мефодія на
території сьогоднішньої України.
- 862-865 Хрещення Русі за князя Аскольда і патріарха Фотія.Боро-
тба Фотія з ересією Західної Церкви відомою під назвою
"Філіокве".Поглиблення конфліктів між Західною та Схід-
ною Церквами.
- 863 Місія св.братів Кирила і Мефодія в Великоморавії і ство-
рення Православної Слов'янської Церкви з власною азбу-
кою та слов'янською рідною літургичною мовою.Тій самій
місії завдячуємо первопчатки християнізації та зацпле-
нення східного обряду в Польщі на сто років скоріше від
офіційного прийняття Христової віри.Коли б не місіяна діяль-
ність Апостолів Кирила і Мефодія, то на усіх слов'янсь-
ких землях запанували б "триязичники" духово і політи-
чно, а Слов'яни не розвинули б власної культури та полі-
тичної свідомості.
- 911 У договорі Олега з Греками згадується, що руські торго-
вельники і дружинники були постійними відвідувачами Ві-
зантії, сприяючи поширенню християнства на Русі.
- 944 В договорах Ігоря з Греками говориться, що "...охрещена
Русь присягала в Києві в церкві св.Іллі".Це вже перший
безсумнівний документ про християнство на Київській Русі
- 945-969 Княгиня Ольга, за відомостями "Повісті временних літ",
хрестилась в 957 р.в Царгороді.
- 988 Офіційне прийняття християнства /Велике Хрещення/ за
Володимира Великого /978-1015/.Православ'я стає релі-
гією державною на Русі.Русь збагачується християнською
культурою та зміцнює зв'язки з Візантією.З Греції отри-
мує ієрархію.
- 988-1240 Домонгольська доба.Поганство помалу уступає місця новій
вірі.Русь збагачується святоотцівською християнською
літературою і розвиває власну.Слов'янське Православ'я
вкорінюється все глибше.Коли за Володимира Великого
було п'ять єпископських кафедр, то під кінець XI ст.

було їх вже 20, при чому єпископами були здебільшого не греки. Розквіт монашества і наук. Русь стає висококульту- рною країною. Київська Русь обороняє Європу перед наїз- дами азіатських кочовників.

1051 Собор єпископів на митрополичий престол Києва і всієї Русі /за Ярослава Мудрого 1018-1054/ обрано першого Ру- сина Гларіона.

1054 Формальне роз'єднання між Східною Православною Церквою і Західною Латинською Церквою, яке триває по сьогодніш- ній день.

1147 Собором єпископів за князя Із'яслава вибрано Клима Смо- лятича Митрополитом Київським і всієї Русі. Він, як Гларіон, мав славу великого вченого.

1204 Четвертий хрестовий похід. Хрестоносці замість іти похо- дом до Святої Землі і визволити її з турецького поне- волення, зайняли Царгород та, пограбували, між іншими, пра- вославні святині. Хрестоносці заснували т.з. Латинське Цісарство, яке удержалось до 1261 р. В тому часі імпера- тор і патріарх проживали в Нікеї.

1240 Наїзд Батия: занепад Києва і Київської Держави, а внаслі- док татарської навали, зайшли деякі зміни в житті Київ- ської Митрополії. Київ перестав бути осередком церков- ного і політичного життя. Створилися нові політичні осе- редки: на півночі Суздальсько-Володимирське князівство а пізніше Московське, а на заході Галицько-Волинське. З кінцем XIII ст. київські митрополити залишили Київ та перенеслися на північ. Митрополити, що жили на півночі, зберегали за собою титул Київських. Деколи ці митропо- лити жили також на Литві.

1201-1264 Данило Романович Галицький зав'язує відносини з Римом спонуканий потребою помочі в боротьбі з монголотатара- ми. В 1253 р. прийняв королівський титул з Риму, але, не діставши допомоги із Заходу, розірвав зв'язок з папою римським і продовжував боротьбу самостійно.

1274 Ліонський Собор. На ньому була проголошена перша унія Грецької Церкви з Римом. Умові унії були диктовані Ри- мом і мали характер та причини чисто політичні. Рим не дотримав умов, і тому тривалість унії була короткочасна

1250-1315 Галицький князь Юрій I Львович добився від Константи- нопля утворення Галицької Митрополії. Першим Галицьким Митрополитом став Нифонт, який помер в 1305 р. Після його смерті кандидатом Юрія I на Галицьку Митрополію був Петро, поставлений Патріархом Константинопольським

- єдиним митрополитом Київським і всієї Русі. Помер в Москві 1326 р.
- 1340 Галицько-Волинською державою оволодів Казимир Великий. Згодом наводяться нові порядки: конфіскація боярських маєтків, притиснення Православ'я і поширення Католицизму.
- 1345-1377 Землі Київської Русі і Київ були поступово відбиті від татар литовським князем Ольгердом і прилучені до Литовського Князівства.
- 1371 Основано Галицьку Митрополію залежну від Константинополя Митрополитом став галицький єпископ Антоній. Йому підлягали єпископи в Перемишлі, Холмі, Володимирі Вол. і Турові. Нова митрополія триває однак короткий час /1371-1391/. Ягайло зніс 1393 р. галицьку єпископію. Галицькою Церквою управляли близько 150 літ намісники Київського Митрополита, але іменовані латинськими львівськими архієпископами.
- 1439 Флорентійська унія. Була викликана, з одного боку, прагненням папи Євгенія IV поширити свою владу на Візантію і слов'янські країни, які вірно дотримувались Православ'я, а з другого - намаганням візантійського імператора Іоана VIII Палеолога дістати від папи військову допомогу в боротьбі проти Туреччини. На соборі був митрополит київський і всієї Русі Ізидор /грек-проживав в Москві/. У нас унія взагалі не прийнялася, а самі греки, не діставши допомоги, розірвали унію з Римом.
- 1448 За Митрополита Йони /1448-1461/ Московська Церква стала фактично Автокефальною, а на землях Білорусії і України, що належали до Литовського Князівства, була проголошена "нова" Митрополія - "Київська і Галицька", Митрополит Григорій Болгарин /1458-1473/. Як окрема "Київська Митрополія" вона повернула в юрисдикцію Патріарха Константинопольського 1470 року.
- 1453 Константинополь завоювали турки-османи. Православний Патріархат Константинопольський опинився в неволі невірних магометан. Турки переслідують Православну Церкву.
- 1539 Король Сигизмунд I іменував на просьбу мідан архимандрита святоюрського монастиря у Львові, Макарія Тучапського "львівським єпископом" /відновлено православне єпископство в Галичині з осідком у Львові/.
- 1569 Люблинська унія: з приводу династичного з'єднання Литовського Князівства з Польщею, Київська Русь опинилася під Польщею. Феодално-шляхетський уряд Речі Посполитої

разом з католицькою церквою почав пригнобляти православне населення України.

- 1581 Старанням князя Константина Острозького виходить з друку "Острозька Біблія".
- 1589 Московський Митрополит Іов в 1589 р. одержує титул патріарха, а Київська Митрополія продовжує далі існувати в юрисдикції Царгородського Патріарха. До цієї Митрополії належали українські і білоруські землі, що входили в склад тодішньої Польсько-Литовської держави.
- 1596 Брестська Церковна Унія: ініціаторами, якої були: Рим /який здавна намагався поширити свій вплив на східно-слов'янські народи і тому активно підтримував загарбницьку політику феодално-шляхетської Польщі/, король і римокатолицька церква в Польщі, яка також в унії бачила свою мету і користь. У підготовці унії, як і пізніше при її насаджуванні, найбільшу роль відіграли фанатичні єзуїти. Народ унії не прийняв, але уряд католицької Польщі уважав унію обов'язковою для всіх православних і тому насаджував її силою. Між нашим народом почалася довга релігійна боротьба, яка у різній формі продовжується по сьогоднішній день. Рим не дотримав умов Брестського Собору, поступово латинізує православний обряд.
- 1620 Козацтво, очолюване гетьманом Петром Конашевичем Сагайдачним, спричинилось до відновлення Православної ієрархії.
- 1632 Створення Києво-Могилянської академії. Розвиток православної богословської мислі в Україні.
- 1686 Київська Митрополія переходить під юрисдикцію Московського Патріархату.
- 1772-1795 Розподіл шляхетсько-феодалної Польщі. Всі українські та білоруські землі, за винятком Галичини, опинились під пануванням Росії, де наступило уневажнення постанов Брестського Собору /Білорусь 1839, а Холмщина 1875/. Галичину зайняла Австро-Угорська монархія, яка зробила навпаки: закріпила постанови Брестського Собору, але православним, сполученим з Римом, надала нову термінологію "греко-католики", а Церкву наз. "Греко-Католицькою" /Тепер "Католицька" вже без "греко"/.
- 1921 Згідно з постановою Ризької угоди до Польщі прилучено етнічні землі білоруські і українські з православним населенням, і тому наступила потреба, в нових умовах, організувати церковне життя. Старанням митрополитів Юрія, а потім Діонізія, дня 13 II 1924 р. Православна Церква в Польщі отримала від Константинопольського Патріарха

1948

Автокефалію.

22 червня наступило канонічне підтвердження Автокефалії Православної Церкви в Польщі Московським Патріархатом. Сьогодні Автокефальну Православну Церкву в Польщі очолює Його Блаженство, Блаженніший Василій, Митрополит Варшавський і всієї Польщі. Митрополія поділена на п'ять єпархій:

1. Варшавско-Більську
2. Білостоцько-Гданську
3. Лудзько-Познанську
4. Вроцлавско-Щецинську
5. Перемисько-Новосанчівську.

А.А.Д.

На славний Тисячолітний Жілей
хрещення Вскідних Словян.

"Срадујтеся с нами, всі лиця святих і вся ангельська чиноначалія
приїдем воспоим благодарную піснь Христу Богу, се бо безчисленних
сонм сродник наших предстоит Царю Слави....".

Настав довго очікуваний тисячолітний юбілейний рік хрещення Русі
Всі потомки вскідних Словян перенесуться думкою в глибину минуло-
го і до "матері градів" Богоспасаемого Київа. О, коли б стіни старо-
давнього золотоголового Київського Софійського собору, а також на-
молені печери Київо-Печерської Лаври могли промовити. Вони би пові-
дали нам про побожність і ревність наших предків. Від тих Київ-
ських архітектурних пам'ятників ми би довідалися, як наші предки,
принявши з Візантії християнську віру, завше на протязі віків,
згадували старовинний Київ з його широким могутим Дніпром, для
нас тим священним Іорданом, в котрому через тайну хрещення наші
предки прийняли християнську Віру.

На високому берегу Дніпра на "Волюдимирській горці" знаходиться
пам'ятник св. Рівноапостольному князю Волюдимиру. Князь тримає в
руках хрест і якби дивиться на свій славний град, з котрого сязево
Віри Христової розійшлася в найдалші закутки землі Вскідних Слю-
-вян.

Християнське духовенство з Візантії, прибувши на Русь, принесло
разом з християнством високу культуру Візантії. Урочиште богослу-
ження, в соборі Святої Софії - Премудрості Божої в Константинопо-
лі, де були послі князя Волюдимира, було перенесено до Київа і ін-
ших місцевостей. За часів Святого Волюдимира було засновано 6 епа-
рхій. При катедрах єпископських були зорганізовані школи, а праць-
овиті здібні монахи переписували тут невтомно церковно-словянські
богослужбові книги, писали також літописи і малували ікони.

Християнство, отримане з Візантії, дало нашим предкам той великий
духовний скарб, котрим славився від перших віків християнства Пра-
-вославний Вскід. Разом з догматичною наукою, установленю на Все-
ленських соборах наші предки отримали гарні по формі а глибокі
змістом богослужбові тексти а також опрацьовану віками на сед-
мьох Вселенських і десяти помісних соборах каноничну організа-
цію. Життя святих, літературні пам'ятки святих вселенських отців,
а також оповідання про прощу до Святої Землі, на Афон і Синай -
а передовсім Біблія - все це було отримане предками. Все це чита-
лося з великим захопленням і запалом. Чесні монастирі зі славним
Київо-Печерським монастирем, стали осередками освіти, побожності і
праці для добра ближніх.

Наші предки, отримавши християнство з Візантії, на протязі тисячо-
-ліття не тільки заховали цей чудесний скарб, але його вбогачили
Вскідні Словяне внесли до християнства багатю своїх цінностей.
Все це знайшло вираз не тільки в архітектурі, але також в мелоді-
ях церковних, іконографії і побожних звичаях.

За минуле тисячоліття Промисл Божий охранияв наших предків. На

землях Вхідних Слов'ян були прославлені численні святії. Божая Матір проявляла і проявляє Свою ласку і покров через Свої святії Ікони чудотворні. Наш побожний нарід в численних піснях своїх прославляє "Пречистую Діву, Матір свого Краю". Побожні традиційні звичаї передаються з покоління на покоління.

Згідно з даними літопису однією з заснованих єпархій за часів св. Володимира, була єпархія во Владимирі Волинському. Це обширна єпархія займала також частину земель Холмщини і Підляшся. На Данилової горі в Холмі за часів св. Володимира збудовано церкву. В акафисті перед Образом Божої Матері Холмської читаємо: "Виді князь Владимир, яко насельниці землі Холмської во тьмі язичества і сени смертній пребивають, разори на горі Холма капище ідолське і созда на ній храм Богу живу, в нім же і утверди пречестний Образ Твої, Богомати".

Маємо немало історичних даних, котрі підтверджуються археологічними дослідженнями, як також назви декотрих місцевостей на Холмщині і Підляшші, що свідчить о близьких контактах Київської Русі з землями, котрі тепер знаходяться в границях Польщі.

За тисячу літ християнства серед Вхідних Слов'ян змінилось майже 35 поколінь. Майже дві тисячі років минає від того часу, коли святий Апостол Андрей Первозваний, ідучи зі своїми учнями від Чорного моря берегами Дніпра, дійшов до гір Київських і тут, водружаючи Хрест Христов, пророко сказав, що тут у Києві засяє Віра Христова і буде багато славних церков.

Як же чудово здійснились пророчі слова Первозваного Благосвітника. За минуле тисячоліття Віра Христова з Києва, розгонючи темряву поганства, була занесена нашими предками в найдавніші кінці землі. Вхідні Слов'яне знаходяться тепер в різних державах і континентах. Часто за часів своєї мандрівки вони все загубили, але заховали свою рідну Віру Православну. За минулий час багато різних подій було в житті церковному, подія і радісних і сумних. Багато фактів увіковічили літописці і історики, а багато... минуло без сліда... Усього і не згадати і не передати...

Минуло тисяча літ, коли Святий Просвітитель молився над Дніпром - Йорданом: "Боже, сотворивий небо і землю! Призри на новия люди сія, і даждь ім, Господи, увідіти Тебе, істинного Бога, якоже увідіша страни християнския, утверди і віру в них праву і несовратну і мні помози, Господи".

В радісний юбілейний рік усі Вхідні Слов'яне, - не зважаючи, що знаходяться в різних державах і континентах, а також належать до різних Православних Церков, - перенесуться думкою до своєї Матері - Церкви Руської, до сідого, 1.600 літнього Києва з його старовинними, віками намоленими монастирями і церквами. В ці дні юбілея якби забудуться події і відлеглість і всі Вхідні Слов'яне з відчуженістю і любов'ю змиляться перед своєю Матір'ю, Великою Церквою, котра великий дар духовний не тільки заховала але багато його уможливила.

Після упадку Константинополя в 1453 році Руська Православна Церква стала оплотом Вселенського Православ'я. Помагала вона всім братським Православним Церквам а передовсім своїм єдиноплеменним і єдиновірним братам - Вхідним Слов'янам, котрі знаходились в трудних обстовах поза межами Руської Церкви. Коли православні в Польщі в 1596 році насильно були змушені прийняти унію, тоді Руська Православна Церква помогла своїм підневольним братам. Великі поборники Православ'я в тодішній Польщі - св. преподобно-мученик Афанасій, ігумен Беерестейський і преподобний Іов, ігумен чудотворець Почаївський з вірою і надією очікували помічі від Руської Церкви. Та поміч прийшла, коли Київська Митрополія в 1685 році була взята під покров Патріярха Московського; за патріярха Московського Іоасафа II. Митрополитом Київським поставлено єпископа Луцького Гедеона Четвертинського. Патріярх Константинопольський Димитрій і інші вхідні патріярхи признали факт підпорядкування Київської Митрополії.

Також інші вхідні патріярхи помагали Вхідним Слов'янам зберігати свою Православну Церкву. Патріярх Ієремія Константинопольський взяв під свою опіку в 16 столітті Львівське Ставропігіальне Братство. Патріярх Ієрусалимський Теофан возстановив в 1620 році православну ієрархію в Польщі. Подвижник Іоан Вишенський пише з Афона свої послання до вірних, закликаючи їх боронити свою Православну Віру. В школах братств Львівського і Віленського учать православних грецькі святителі. Це лиш деякі приклади, як помагали православним в Польщі інші Православні Церкви.

Багато страждань і нещастя для нашої Православної Церкви і вірним причинила Берестейська унія з 1596 року. Унія ця, насильно навязана владі короля Зигизмунта III, породила ворожнечу і поділ серед спокійних і богобійних православних людей. Забутими стали толерантні відносини між різними християнськими Церквами. В ювілейний радісний рік не будемо вглублятися і приводити факти сумні страждань нашого православного народу. Це з'явимо ученим історикам. Тут згадаємо про те, що переживав наш православний народ здавних давен. Отже пригадалася нам розмова з побожними Лемками з Зиндрановій при Дукельському перевалі в Карпатах. Там три роки тому назад була освячена нова гарна церква. При вході до церкви мешканці парафії помістили таблицю, на котрій слов'янськими літерами написано: "В пам'ять 1100 літ християнства на Лемковщині і 1000 літ крещенія Руси". Отже витрвали тут Лемки в істинах Православної Віри більш, як 1000 років. Жодні перешкоди тяжкі переживання не потрапили зломати їх; вони були вірні своїй Православній Вірі. Напис той свідчить, що Віра Христова була занесена на землі Польщі ще раніш, бо тут проповідували Христа учні святих братів Кирила і Мефодія.

В ювілейні дні належить згадати деякі важливі факти з життя нашої Православної Церкви в Польщі, Литві і західній Русі на протязі минулого тисячоліття. Тема та трудна і складна. Вхід і Захід, Константинополь і Рим - дві різні культури. Вони нігде на

світі так близько і так болізно зі собою не зустрічались, як в Польщі. Коли взяти під увагу діяльність місійну учнів святих Братів - Первоучителів Слов'янських, то з того видно, що наша Вхідня Православна Церква на землях теперешньої Польщі старша від Церкви Західної. Історія Православної Церкви в Польщі є предметом научних досліджень багатьох знаменитих істориків, археологів, богословів, політиків. Зіставили вони цінні і цікаві праці. Серед авторів є єпископи і священники а також світські учні. Описують вони факти і оцінюють їх по різному. З посеред них є люди, котрі сприяють Церкві, але є також такі учні, що відносяться вороже і стараються затемнити істотні факти.

Православна Церква в Польщі, а пізніше в Литві і Західній Русі на протязі минулого тисячоліття проходила різні організаційні форми. Початково вона була одною з Митрополій Константинопольського Патріархату. Потім після різних адміністративних змін входила в склад Руської Церкви. Такий стан тривав до кінця першої світової війни. Після першої світової війни в межах Польщі було 5 мільйонів православних; осередками монашеського життя були 20 монастирів; серед них були стародавні, котрі положили великі заслуги в ділі оборони Православної Віри. Було також 5 єпархій і 2000 парохій. Не легкою була життєва дорога Православної Церкви. Не даром один з ієрархів, а саме Архієпископ Віленський Феодосій, в ювілейній мові в 1933 році говорив Митрополитові Діонісію о Голгофі Православ'я в Польщі. У всіх церквах Митрополії до кончини Святішого Патріарха Тихона поминалось його ім'я. Тяжкий і тернистий путь життєвий був нашої Церкви. Перший Варшавський Митрополит Георгій, призначений Патріархом Тихоном, мученицьки закінчив своє життя. Тяжкий хрест первосвятительського служення взяв на свої рамена Митрополит Діонісій. Допіро в черві 1948 року Мати-Руська Церква вслід за іншими Автокефальними Церквами дарувала нашій Церкві автокефалію. За минулий період первосвятительський престол Варшавських Митрополитів займали Митрополити - Макарій Тимофій, деякий час Містолюбистелем був Архієпископ Георгій, Стефан і врешті на Митрополитичий престол Собором Єпископів був вибраний Єпископ Вроцлавський і Щетинський, нині Блаженніший Митрополит Варшавський і всієї Польщі Василій.

Після першої світової війни Православна Церква в Польщі опинилась в тяжкому положенні. Цілий ряд храмів і монастирів замінено на костели. Майже до самої другої світової війни не було унормовано положіння юридичне Церкви. Тодішня влада під натиском римокатолицького духовенства старалась загарбати або знищити більшість храмів і майна, зліквідувати духовні семінарії і школи при монастирях. Архівальні документи свідчать, що було стремління до цілковитого підпорядкування Православної Церкви несприятливій адміністративній владі.

В цей трудний час православні мешканці Польщі ніколи не забу-

вали, що християнство прийшло до їх предків з Києва і що на протязі віків православні в Польщі черпали духовні сили і знаходили поміч від своїх братів від Матері « Руської Православної Церкви.

В цей ювілейний рік належить ще згадати, як наша Церква обходила 950-ліття хрещення Русі, тим більше що живе покоління, котре це пам'ятає. Заховалось не мало цінних матеріалів, в котрих описані ювілейні урочистості. Тодішній Митрополит Варшавський Діонісій з okazji юбілею видав послання, в котрому підкреслює, що серед скорбот і клопотів тодішнього часу Господь дає нам також радісні дні. Первосвятитель вказує, пр, вихваляючи святого князя Володимира, належить нам згадати в своїх молитвах особливо тих святих, котрі були прославлені на землях нашої Церкви. Далі в посланні говориться, що св. Володимир через хрещення свого народу зміцнив святе Православ'є, котре потерпіло в Візантії від турків.

На 950-ліття хрещення Русі намічались урочисті відправи в стародавніх монастирях і єпархіяльних центрах. Собор Єпископів видав ювілейне послання. Видруковано також старанно окремим виданням службу і акафіст святому рівноапостольному князю Володимиру. Видано великі і малі кольорові образки святих рівноапостольних Ольги і Володимира, а також картину В.М. Васнецова з Київського Володимирського собору - "Хрещення Русі".

Однако грізні жвари збирались над православною Церквою в Польщі. Ювілейне послання єпископів було skonфисковано адміністративною владою. В той ювілейний рік на стародавній православній Холмщині і Підляшші було чути не радісні ювілейні гимни, але раздався плач, бо в 1938 році на протязі двох літніх місяців збудено було більше як 180 церков, а в тім загинули стародавні безцінні пам'ятники архітектури, котрі побудовано ще до впровадження унії в 1596 році. Світська влада плянувала також зліквідувати старий історичний Свято Онуфріївський монастир, котрий майже 500 років був сполотом Православ'я на Підляшші. Трудно в популярній статті писати про те докладніше. Відсилаємо тому читача до періодиків Митрополії "Воскресєє Чтеніє" і "Слово" за 1938 рік.

В цей ювілейний рік - Тисячоліття хрещення Русі перенесемся думкою до Матері нашої - Руської Православної Церкви. Вже від кількох літ Церква та приготується до гідного обходу великого юбілея. Відбулися вже в минулому році наукові зібрання. Богословські школи пильно приготувались до урочистих обходів юбілея. Стародавній Свято Даниїлов монастир в Москві, де возродилось монашеське життя, тішить усіх відбудованими храмами. Тут також буде резиденція Патріархів Московських. В "Журналі Московської Патріархії" друкується багато історичних матеріалів о юбілеї. Цінні статті знаходимо і в "Православному Віснику". Видавничий Відділ Патріархату видає на ювілей мінеї місячні, також історію Руської Церкви в 6 томах, цілий ряд грамофонних плит і касет. Храм і монастирі відновлюються; всі віруючі готовляться до великого юбілея.

Руська Православна Церква пройшла славний тисячолітний путь.

Які дивні храми з дерева і каміння будовано було на землях Всхідних Слов'ян. Скільки чудових монастирів і на далекій півночі, і в непроходних лісах і пустинях побудували наші предки. Руська Православна Церква помагала не тільки всім Всхідним Слов'янам, але не зоставляла своєю поміч'ю древнії Всхідні Патріярхати Православні, монастирі Афона, Синаї і Святої Землі. Занесла вона світ Віри Христової і на Сибір і в далеку Аляску. З вдячніст'ю і ми повинні згадати свою Матір - Церкву Руську, котра, даровавши нашої Церкві автокефалію зовні з любов'ю відноситься до своєї аозлюбленої нині молодшої сестри - Православної Церкви в Польщі.

Як багато для нашого розума і серця дають імена таких святих, як Преп. Іов Почаєвський, Святитель Феодосій, архієпископ Чернігівський, Св. великомучениця Варвара, Прп. Афанасій Берестейський, Священномученик Макарій Овручський, Святители Володимира Волинського Стефан і Амфілохій і цілий сонм інших святих. Серед них не можна не згадати і тих святих, котрі так прославлені серед Всхідних Слов'ян, як Прп. Серафим Саровський, Сергій Радонізький, Сергій і Герман Валаамські, Св. Герман Алякинський, Свят. Інокентій Іркутський. Усіх і не перелічити, відомих і невідомих печальників нашої Святої Великої Всхідно-Слов'янської Православної Церкви.

В наших церквах і домах крім Холмської Пречистої, ікон Лісенської, Супраської, Яблочинської Богоматері святих шануються і переховуються ікони Божої Матері - Казанської, Тверської, Смоленської і цілого ряду інших. Це наш вспільний скарб, це наше коріння, це наше джерело і радість, тут і істоки нашого благочест'я і науки. Від цього відірватися не вільно. І всі ми, Всхідні Слов'яне, в ці юбілейні дні повинні з покорою і вдячніст'ю схилитися перед нашим вспільним духовним Отцем - Авою - Святішим Патріярхом Московським і Всією Русі Пименом. В своєму передобілейному посланні Патріярх Пимен закликає всіх єдиноплеменних і єдиновірних братів святкувати згідно, разом великий і славний юбілей 1000 ліття хрещення Русі.

Будемо і ми православні нашої Церкви в Польщі радісно і урочисто обходити юбілей 1000 ліття хрещення Русі. Славний це, вікомний і надзвичайний юбілей. Обходити юбілейні роки - це не тільки звичай, це наказ Божий, знаний ще в Старому Заповіті.

Після другої світової війни в границях Польщі знаходиться до 1 мільона православних. Церква є поділена на 5 єпархій; є около 220 парафій і 3 монастиря. Наша Автокефальна Православна Церква утримує каноничні відносини зо всіма іншими Автокефальними Церквами. Представники Церкви беруть участь в засіданнях Світової Ради Церков, на засіданнях комісій для приготування Всеправославного Собора а також участвують в діалогах між Православною і іншими християнськими Церквами. Наша Церква має можливість свободно виповняти свою місію. З великим трудом залічуються рани, котрі нанесла війна. На тисячолітній юбілей збудовано біля 30 церков; серед них треба згадати величезні храми в Гайнівці - пятипрестольний і собор-пам'ятник в Білостоці на тисячоліття хрещення Русі.

В Криниці на цей ювілей будується церква на честь Просвітителя св князя Володимира. Відновилося життя монастирське в історичному Свя -то-Благовіщенському монастирі в Супраслі. Як і за давних часів щороку відбуваються приїди до монастирів на Грабарці і до Яблочина. Майбутні пастирі приготуються до свого служення в духовній 6-клясній семінарії і на Православній Секції Духовної Академії.

В минулому 1987 році в Білостоці відбулося симпозиум, посвячене юбілею 1000 ліття хрещення Русі. Плянуються і інші зібрання, присвячені юбілею.

З молитвою буде святкувати наша Церква цей славний ювілей. З вдячністю схилимо голови перед просвітителями Славян - Святими братами - Кирилом і Методієм, учні котрих проповідували на наших землях. Будемо згадувати і всіх святих землі нашої, котрі засяли на небі церковному і прославились своїм життям і подвигами. Будемо згадувати, як ці святії любили і боронили свою Православну Віру і служили жертвенно своєму народові, допомагаючи бідним, опікуючись хворими і сиротами.

Не зважаючи на житеві труднощі наша Православна Церква в Польщі на протязі віків як знищо ока свято берегла догматичну науку а також канони і традиції богослужбові Вселенського Православ'я.

На парафіях Митрополії ревнісно працюють під духовним керівництвом архіпастирів віданні своїй Церкві пастирі, добрі сини своєї Батьківщини.

Наша Церква старанно береже свою богослужбову церковно-словянську мову, це велике насліддя, отримане від учнів святих братів Кирила і Методія. Церква Православна в Польщі - це Церква Автокефальна - найдалі видвинута на захід Європи. Красою нашого богослуження, його глибокою символікою захоплюються вірні інших християнських віроісповідань.

З великою вірою і надією на покров Божий станемо в цьому ювілейному році перед Господом - Пастирем начальником, станемо всі - зі своїм Первосвятителем, Святителями, духовенством і вірними, станем перед Богом разом зо всіма Вхідними Слов'янами з цілого світа, молячись:

"І даждь нам єдиними устми і єдиним серцем славити і воспівати пречистое ім'я Твоє....

Утверди, Боже, Святу Православну Віру, православних християн во вік віка".

прот. Н. Ленчевський.

Дяко з історії нашої Церкви в Старім Волові
Вроцлавського воеводства в 35-у річницю її існування.

Під осінь 1952 р. розходилась вістка, що в Старому Волові /3 км. від міста Волюва/ будуть відкривати Православну Парафію. Таку вістку, більшість лемків /і не лише лемків/, сприйняла з радістю, бо до того часу люди ходили до церкви аж до Мальчиц, Лігніці або Вроцлава, віддалених від Волюва понад 40 км.

За старанням бл. пам. о. декана Афанасія Славінського з Вроцлава державні власті передали /поевангелицький/ костьол в Старім Волові з призначенням на церкву. Перше богослуження відбулось тут в празник св. великомученика Димитра в 1952 р. Покровителем церкви став св. великомученик Димитро Солунський. Настоятелем був тут бл. пам. о. Славінський, доїжджаючи з Вроцлава кільканадцять літ.

За його присутності помальовано церкву.

Дяком був Антін Москва, котрий привіз з снітицької церкви Євангеліє, чашу і фелон.

Більшість вірних то люди зі Снітниці, Мохначки, Ждині, Утрина, Білої і Чорної Води, Лосього, з Підляшша і Холмилини.

До найбільш заслужених для церкви тодішніх парафян належать родини: Ставиських, Криницьких, Губ'яків, Бортняків, Кобанів, Хом'яків та інших. Майже всі вони з села Снітниці.

На кожній Службі Божій була повна церква людей.:

Змінилося дуже, коли в римокатолицькому костьолі почав відправляти богослуження "грекокатолицький" священник. Було це в 1955 році. Більшість вірних, котрі в горах ходили до грекокатолицької церкви, покинули нашу церкву і повернули до католиків. Чи збережуть там обряд дідів - побачимо.

При нашій православній церкві осталася невелика горсточка вірних, з котрих кільканадцять Бог вже покинав до вічності, кілька виїхало за кордон, а деякі покинули церкву, думаючи, що релігія і духовна культура народу їм не потрібна.

Після виїзду о. декана Славінського за кордон нашу парафію обслуговували: о. Анатолій Федаш з Рудної, о. Ю. Дороскевич з Вроцлава /за його присутності привезено і поставлено іконостас/, о. Євгеній Цибульський з Вроцлава.

З 1973 р. парохом у нас став о. Константин Марчик з Вроцлава. За його старанням направлено вікна, помальовано /частину/ церкву придбано більше церковних риз і споряджено новий престіл.

Церква наша переживала тяжкий час, хилилася вже до упадку. Наші брати римокатолики старалися відібрати нам нашу церкву і перетворити на костьол, бо в Старім Волові римокатолицького кост-

тьола не було.

Слава Богу, що римокатолики будуть для себе коштуол.

Церкву нашу не обминули злодії. Кілька літ тому вони вкрали 4 головні ікони з іконостасу, з котрих, по довгому часі, вдалося віднайти 3 ікони і повернути їх церкві.

Гадаю, що хоч нас маленька горстка вірних, то міцно віримо, що наша церква проіснує ще довгі роки.

Андрій Гарбера.

Блудний син.

Сказав молодший: "Тату!

Давай мою частину...

Бо кину твою хату

І втратиш ти дитину".

Діставши не зароблене,

Подався в чужі сторони.

І там вже було зроблене-

Усе, що забронене...

Против все, прогуляв

З харцизами, повіями.

І зголоднів, охляв,

Бо - розминувся з мріями.

Вже спав і їв з безрогами...

Й чужинними дорогами-

До Батька вже вертається.

А Тато - й не питається.

Прощає. Ще й вітає.

Й - нічого не питає.

Бо ж, він - уже розкаянний,

Вернувся, неприкаянний...

Олександр Духовний.

Пресвятая Богородиця наша
Покровительниця.

Рівно 1000 років тому великодержавний князь святий Володимир Великий /980-1015/ проголосив християнство у своїй державі -Київській Русі релігією державною. Історія надала йому почесний титул рівного апостолам, бо це завдяки йому Русь увійшла в орбіту християнського світу. А вже в наступному поколінні, син Володимира, Ярослав Мудрий /1018-1054/, вже на самих початках нашого православного християнства, віддав ново охрещений народ Божий під покров Божої Матері.

Виняв любові в набожності нашого народу до Божої Матері був вже від самого початку пізнавання нашими предками правд Христової віри. Літописець Нестор подає, що вже Аскольд і його воїни, які пішли у 860 р. походом на Царгород, були поразені славою Божої Матері.

Власне там, на Сході, колисці християнства, з апостольських часів розвинувся культ великого почитання Матері Господа нашого Ісуса Христа. Любов і пошана до Пречистої Диви Марії серед народу на тодішньому Сході був так великий, що ще за її життя на землі, як подають історичні дані, багато християн відвідувало Ефес, де Матінка Божа жила у св. Йоана, щоб побачити "Матір Бога нашого". А молитись до Пречистої почали відразу після її земної смерті. Першою молитвою, яка текла виникла на Сході, була, хоч у короткій формі, "Богородице Діво", згадана вже в найстаршій Службі Божій Сходу св. Якова Апостола.

Царгород, як називали наші прадіди Константинополь, у п'ятому й шостому сторіччях, згідно з твердженням візантологів, жив у повноті християнського життя, і поки ще старий Рим став центром християнського світу, то увесь релігійний та інтелектуальний рух зосереджувався на той час в Царгороді. Там, або поблизу, відбувалися аж до 9-го сторіччя Вселенські Собори, там відбувались "бої" з еретиками, щоб заховати чистоту православного віросповідання, там створилися найважливіші християнські догми, там оформилася могила християнська Церква і там зростала "душа релігії" -глибока побожність. Побіч великих святих. опців Церкви, Царгород мав також багато побожних і глибоковірних володарів, які власноручно переписували Святе Письмо, писали трактати чи творили релігійні гімни. В такій то повноті духовного життя, в такій правдивій християнській атмосфері давного Царгороду зростала пошана і любов до Богородиці. Там установлено перші свята Богородиці, побудовано храм в її пошану, там також було вперше почитання її ікон, а також її явлення, і прославлення ікон Богородиці.

Приймаючи християнську віру з Греції в її православній формі, Київська Русь переймає цю спадщину з Царгороду, а разом з нею перейняла і набожність до Пречистої Диви Марії.

Нема сумніву, що як Божественна Літургія чи інші Богослужби: Вечірня, Повечерія, Полунісниця, Утреня, Акафісти, Паракліси, Молебні цю побожність в народі зміцнювали. Одним словом, нема у нас Богослужби, щоб ми не звертались з проханням до Пречистої. А впродовж віків наша Церква, наш народ, виплекав ще своєрідну глибоку, ширшу та різномірну набожність до Божої Матері. Виявом цієї вікової набожності є незліченні пісні в честь Пречистої. Пісні ці свідчать про непохитне довір'я нашого народу в могутність посередництва Божої Матері та Її заступництва.

Іншим, дуже важливим виявом любові в набожності нашого народу до Божої Матері - це численні церкви присвячені в пам'ять: Собора Пресвятої Богородиці, Різдва, Успенію і Покрові, з відпустовими місцями. Всі ті місця прощ мали свою окрему прославлену ікону Пречистої /наприклад: Почаївську, Холмську, Жировицьку, Лісненську, Сяниську, Ліську, Кальварійську і т.д./.

І коли для греків Богородиця є "Панагія Деспοіне" - найвища Володарка, якій належить пошана і пошана, бо вона "чесніша від Херувимів і славніша від Серафимів" і престол Її - праворуч Бога то на Русі, Божої Матері - це вічно живий і завжди діючий символ найідеальнішого і найсвятішого материнства, яке завжди в народній творчості висовується на перший план в культі Богородиці. Залишки означення "найвищої Володарки", що його Русь перейняла з Царгороду, у нас набирають децю іншого значення. У нас Пречиста Діва є не тільки Володаркою, Царицею, але доброю Матер'ю Руського Краю /декілька століть пізніше Польща називає Пречисту "Крульова Польські"/.

У нашій Церкві, в нашому віруючому народі, Пречиста Діва отожднюється; як найніжніша Мати неперевершеної доброти серця, співучасниця усіх турбот і терпінь, помічниця в усіх потребах:

"До Тебе о Божая Мати
В каятті народ упадає,
Серце недолею збите
Твого милосердя чекає..."

Вона ніколи і нікому не відмовляє в своїй допомозі, хто тільки до Неї звертається. І в нашій народній творчості Пречиста Богородиця є учасницею всіх найважливіших подій життя людини, починаючи від народження, аж до смерті. Вже новонародженому дитяті вкладаю в рученята іконочку Богородиці, щоб жодна зла сила не мала до нього доступу.

Іконою Богородиці батьки благословляли молодят на нову до-

рогу життя, віддаючи їх в її опіку. І цю ікону молода забирала з собою. Якби вірити переказам, принесла таку ікону княгиня Анна, котра тепер знаходиться в Ченстохові /ікона забрана Владиславом Ополінським з Белза/. Таке ж благословення було іконою, коли хтось вибирався в дорогу чи на війну.

Коли вої Київської Русі йшли в бій, захищаючи Сатківщину, співали догмат першого голосу "Всемірну славу...". А сполучені війська польсько-русько-литовські, йдучи в бій під Грунвальдом 1410 р., співали також Богородичну пісню "Богу родзіца девица..." що є доказом Візантійських впливів і на Польщу.

Наш вірний народ називає Пречисту Діву Заступницею:

"Заступнице християн непостидна,

Молільнице до Творця незамінна!

На погорди голосами грішників,

але, Благая, вибди з допомогою нам

що з вірою Тебі співають". /Богородичен 6 голосу/.

Це наша найдавніша пісня. І є вона відгомном віри Церкви, яка навчає, що Богородиця невинно за нас заступається перед своїм божественним Синем - Споконвічним Суддею.

Цю глибоку віру нашого народу в заступництво - покровительство Богоматері над нашою Церквою і народом старалися, під впливом латинства, поменшати, де найкращим доказом було перенесення свята Покрова на неділю.

Однако ми віруємо, що Пречиста Діва Марія є нашою небесною покровительницею і на доказ того Вона час від часу з'являється людям, пригадуючи, що вона і "в успіні своїм світу не залишила".

Своїм об'явленням Пречиста показує нам своє покровительство але і рівночасно остерігає нас, що над нами грішниками висить загроза Божого немилосердя. Вона, як найласкавіша наша Заступниця, умоляє нас, щоб ми не зневажали Бога нашого в Тройці Святій, надмірно вже зневаженого.

А.А.Д.

Пастирське служіння

"Тоді знову сказав їм Ісус: "Мир вам! Як Отець послав Мене і Я вас посилаю". /Іоан. 20, 21/.

"Тож ідіть і навчайте всі народи, хрестячи їх во ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів". /Мат. 28, 19-20/.

Апостоли просвіщені Духом Святим успішно проповідують слово Боже. Їх слідами пішли їхні послідовники пастирі Церкви Христової, і так той ланцюг апостольської сукцесії зберігся у Церкві нашій Святій до сьогоднішнього дня. Сутність священницького, пастирського служіння полягає в тому, щоб пасти стадо Церкви Божої, яку Господь наш Ісус Христос здобув, зміцнив Своєю Кров'ю, проливаю на кресному дереві.

Ще перед тим, як доручив Ісус Христос Апостолам пасти Своє стадо, навчав їх любові до ближнього.

Це свідчить, що пасти стадо Господнє може тільки той, хто має велику силу любові до Бога і ближнього свого.

Обов'язком пастира є укріпляти Царство Небесне на землі, через служіння, повчання та лікування душевних недуг довіреної йому пастви.

Це праця нелегка. Служити Христу і Його Церкві Святій - це ніщо інше, як позбутися власного Я, побороти самому в собі всі душевні і тілесні пристрасті. Навчати не тільки словом, але передовсім ділом. Так мби діла не суперечили словам. Натомість лікувати недуги віруючих - це діло нелегке, тому що недуги цього роду приховані від людського ока: "Бо хто з людей знає, що в людині, крім духу людського, який живе в ній" /1 Кор. 2, 11/. Як же лікувати хворобу, котрої часто, не знаємо? Та навіть, коли недуга відома, то і так при її лікуванні трапляються різного роду труднощі. Яке ж становище повинен зайняти пастир?

Відомо, що поблагливість до духовної хвороби пастви може сприяти розвитку гріха, а застосування ліків без належної поміркованості також не може дати бажаного наслідку. Тому священник має безнастанно стежити за духовним станом людини, пам'ятаючи, що опіка над нею є наказом любові.

Християнське священство є вище від старозавітного. Якщо останнє могло лікувати від прокази, то новозавітне священство покликано зціляти душі. Навіть ангелам і архангелам Бог не дав такої влади, яку одержали від Нього священники.

"Священство - говорить св. Іоан Золотоуст - відбувається на землі, але за порядком небесним. Так і повинно бути. Бо не людина, не ангел, не архангел і не хтось інший зі створених, але сам Утішитель заснував це служіння, і людей, ще вдягнув тілом, учинив представниками найвищого служіння Богові. Тому той, хто відправляє це служіння, має бути такий чистий, якби він стояв на небі, серед ангельських сил". /Творення т. 3. ст. 45/. Священницьке служін-

ння визначається, як служіння високе, небесне, через таїнство покаяння воно приводить вірних у Царство Небесне, бо в Євангелії сказано: "Що зв'яжете на землі, буде зв'язане на небі, і що розв'яжете на землі, буде розв'язане на небесах" /Мат. 18, 18/. Господь погоджується з постановою слуг Своїх, кажучи: "Кому відпустите гріхи, тому відпустяться, на кому залишите, зостануться" /Іоан 20, 23/.

Велике значення для спасення людей має також відправлення таїнств хрещення і причастення, що духовно відроджують християнина і приводять його до вічного життя. За словами Господа: "Коли хто не народиться з води і Духа, не може увійти в Царство Боже" /Іоан. 3, 5/, "Якщо не будете їсти Тіла Сина Людського і пити Крові Його, не будете мати в собі життя" /Іоан. 6, 53/.

Апостол Павло свідчить, що Пастир повинен неухайно дбати про своїх дітей духовних: "Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності й журба про всі Церкви" /2 Кор. 11, 28/. І далі: "Хто знемогає, ж і я не знемогав? Хто спокушається, за кого б я не розпалювався" /2 Кор. 11, 29/. Таким повинен бути священик, готовий до найвищої самовідданості за прикладом апостола: "Я бажав би сам бути відлученим від Христа замість братів моїх..." /Рим. 9, 3/.

Непідготовлені душою - не повинні приймати священний сан. Пастир духовний, за словами св. Іоана Золотоустого, має бути завжди передбачливий, дивитися тисячю очей, бо живе він не для одного, а для багатьох. Йому повинні бути властиві не тільки велика побожність, а й велика розсудливість, і, звичайно, рівне служіння, бо служіння недостойне, тільки викликає гнів Господній.

А душа священика має бути настільки чистою, щоб її ніколи не залишив Святий Дух, щоб пастир міг сказати: "І живу вже не я, а живе в мені Христос" /Гал. 2, 20/. Для збереження духовної краси потрібні: сила, твердість, чистота душі. Таким повинен бути той, хто молиться за ціле місто, за весь світ і умилює Бога за гріхи всіх, не тільки живих, але й померлих.

Священику треба мати велику розсудливість і досвід, знати життя не гірше від тих, що живуть у світі, не піддаватися гніву, вміти прощати провини, не шукати земної слави. Його діяльність, наміри, прагнення повинні бути спрямовані до слави Божої, а по-благочинності до вірних поєднувати з необхідною вимогливістю.

Пастиреві треба пильно стежити і за власними моральними якостями, прагнути до їх вдосконалення, виробляти в собі ті чесноти, про які згадує апостол Павло: "...будь прикладним для вірних в слові, в житті, в любові, в вірі, в чистоті" /1 Тим. 4, 12/. Пастир чесно повинен провадити власний дім: "Бо коли хто не вміє управляти власним домом, то як він буде дбати за Церкву Божу?" /1 Тим. 3, 5/.

Добрий пастир вчитель. Пам'ятаймо і про те, що слово, почуте з церковної Кафедри, може тільки тоді мати позитивний вплив, коли життя священика буде відповідати його повчанню.

Як учитель віри і моральності, священик покликаний нести людям слово християнської істини, яке має бути живим і дієвим. За зразок можна взяти прикти і проповіді Ісуса Христа, повчання святих апостолів, старозавітних пророків і учителів новозавітної Церкви.

Св.Іоан Золотоустий у своєму четвертому слові "Про священство", характеризуючи апостола Павла, як проповідника євангельської істини, підкреслює, що подібно до апостола, пастир повинен безустанно сіяти слово Боже, прагнути того, щоб у ньому самому вселилось слово Христове. Сила слова дається частинно природою, але це мусить бути підбудоване освітою, працею над собою та досвідом.

Священикові слід постійно розвивати в собі цей дар, причому, треба неустанно працювати над словом. Бо проповідь є тим засобом за допомогою якого лікуються душевні рани, відновлюється спокій душі, відсікається непотрібне, набувається все потрібне для здоров'я душі.

Плоди своєї діяльності пастир бачить в духовному відродженні пастви. "Пастир добрий душу свою покладає за вівці свої". /Іоан.10,11/.

А.А.Д.

Коли і де охрестився князь Володимир Великий?

Дату охрещення жителів міста Києва зафіксував автор у все-світньовідомій "Повісті временних літ", яка обіймає події на Русі від 852 до 1100 року. Це був 988 рік. Авторство "Повісті" приписували здавна Нестору, монахові Печерського монастиря у Києві, який жив у 2-ій половині XI ст./нині дослідники староруських писемнен приписують йому вже тільки більшість фрагментів того твору/. Звідти, з "матері руських міст" розлилося світлю Христової віри по всій розлогій державі Володимира Великого.

В "Повісті" записано, що князь Володимир вже раніше цікавився одновір'ям камських болгар, хозарських євреїв та "німецьких", тобто західних християн. В 987 р. князь вислав своїх послів до тих сусідів, щоб вони на місці приглянулися до різних віросповідань. Як знаємо, вибір його був у користь греків, в чиїх храмах так прекрасно славили Господа Бога, що послі не знали, де вони опинилися: "на небі, чи на землі". Переконливим стало також покликання боярських дорадників князя на Ольгу, Володимирову бабку, яка перейняла "закон грецький", а була вона "мудріша за всіх людей".

За цією ж "Повістю" хрещення Русі відбулося простр: князь наказав покидати ідолів у Дніпро і в призначений день вийти всім над ріку. Зібралась там велика товпа людей. "Забрели у воду, і стояли там одні по шию, інші по груди, дехто тримав дітей", а священники стояли на березі і читали молитви. І настала "радість на небесах і на землі" від такої кількості спасених душ. Охрестившись люди розійшлися по домівках.

Зрозуміло, що справа в дійсності не виглядала так ідилічно. В усякому разі прийняття християнства у Києві та на центральних землях Київської Русі пройшло легше, як на периферіях держави, де ще довгий час поганські волхви мали великий вплив на населення. Але завдяки "Повісті временних літ" рік 988 увійшов в історію Русі як рік переломового історичного факту, який підніс могутню державу Володимира до ряду новітніх європейських держав.

А коли ж і де охрестився сам Володимир? На це питання "Повість" не дає однозначної відповіді.

Засівши у Києві на великокняжому престолі /980 р./, Володимир спочатку почав утверджувати впливи Київської Русі на прикордонних землях. В 981 р. він закріпився в Перемишлі, Червенських городах та других поменших містах нинішньої Західної України.

В 983 р. Володимир вівзав з явтягами, племям литовсько-балтійської групи над середнім Бугом - через їх землі вів короткий і вигідніший шлях Бугом та Віслою до Балтійського моря, ніж досі традиційний - через Новгород. В кінці в 985 р. Володимир пішов шляхом свого батька Святослава Завойовника на камських болгар, що займали територію над середньою Волгою. Племена на півночі

й півдні Київської Русі треба було загнати силу під владу Києва ще деякий час. Коли ж все довершилося, князь став розглядатися за відповідним духовним фактором, який сцементував би оте все неоднорідне населення в одну державну націю. Всі сусіди Русі були вже монотеїсти - поляки, чежи, скандінави, навіть донедавна кочові ще угри, а й волзькі болгари /хоч магометани/; як державний муж великого формату Володимир розумів, що сама ідейна течія докотилася вже й на Русь і що протистояти їй було б нерозумно, наколи Русь має втримати своє значення серед інших держав Європи. Спроби відновити пантеон поганських богів у Києві не принесли бажаного успіху - з кінцем X ст. поганство на Русі вже віджило свій час.

В 987 р. Візантія опинилася в скрутному внутрішньо-політичному становищі. Начальний візантійський полководець Варда повстав проти імператорських братів-співрегентів Василя II та Константина, претендуючи особисто до імператорського престолу; крім того піднесли голови болгари та народи Малої Азії, прагнучи скинути свою залежність від Візантії. Імператори опинилися в примусовому становищі і попросили - "хоч дуже не радо", як записав хронікар Яхія Антиохійський - ворожу досі Русь про військову допомогу. Ситуація складалася сприятливо для Володимирових плянів. Він дав згоду на допомогу, не бажаючи взамін ні матеріальних, ні територіальних користей, тільки руку імператорської сестри Анни. Вимога ця мала для Русі престижне значення, вносячи Володимирову династію на щабель міжнародної аристократії, як свояка володарів найбільш культурної імперії того часу. Водночас вимога ця була б в мирний час абсолютно несприємлива для Візантії. Ще Константин Порфірородний /Великий/ у своєму творі "Де адмініструвати імперію" сформулював у цій справі тверду заборону, на підставі якої відмовлено споріднення з "імператорами ромей" сватом самого могутнього німецького цесаря Оттона II і французького Роберта Капета. Русичі до того вважалися "вар-варами".

Але в даний момент брати імператори не мали вибору і були примушені прийняти умови Володимира, поставивши зі свого боку, як передумову, особисте охрещення князя. Саме тоді, як припускає більшість істориків,десь наприкінці 987 р. Володимир і охрестився. Опісля він послав у Візантію на допомогу шість тисяч дружинників які двічі розбили бунтівників і захопили в полон самого Варду Фоку - з імператорського вироку він був вкоротці стратений.

Проте, коли минула небезпека, імператори ані не думали дотримати обіцянки, зрештою й сама Анна не хотіла йти у "варварський" край. Володимирові не залишалося ніщо інше, як загрозити віроломним братам силою і він пішов походом на грецькі /візантійські/ колонії, що густо розташовалися на північному побережжі Чорного моря. Здобувши їх найбільше місто Корсунь /Херсонес на Криму/, Володимир вислав у Константинополь ультиматум, що і знищить сто-

лицю, якщо імператори не відішлють своєї сестри у Корсунь. І хоч "з великим плачем", Анна погодилась "принести себе в жертву" для добра своєї батьківщини. В Корсуні відбулося урочисте вінчання, після чого князь повернув те місто Візантії, як віно за Анну.

В "Повісті временних літ" знаходимо однак фрагмент, який суперечить тезі про охрещення Володимира ще перед походом на Корсунь. Фрагмент цей відомий під назвою "Корсунської легенди", а його зміст такий: Коли Анна прибула в Корсунь, Володимир якраз захворів на очі. Царівна звеліла переказати йому, що він прозріє коли охреститься, коли ж не прийме Христової віри, то не позбудеться недуги. Зраділий князь пристав на це і як тільки корсунський єпископ поклав на нього руку, в ту ж мить повернувся йому зір. "Тепер я пізнав Бога істинного!" воскликнув Володимир. Гуду-чи свідками цього чуда, дехто з князевих дружинників охрестився разом з ним.

Чому цей фрагмент вважається "легендою"? Отож вчені, які досліджують староруську літературу, згодні в тому, що в "Повісті временних літ" є ряд вставок, які "не підходять" до характеру літопису і які дописано значно пізніше. Зміни в тексті "Повісті" вийшли з-під пера цензорів, які намагалися "виправити" оригінальний текст згідно з напрямком актуальної церковної політики в царській Росії; йшлося про те, що б доказати, що охрещення Русі було виключною заслугою Візантії. Треба пам'ятати, що коли після зруйнування Києва монгольськими ордами хан Батия /1240/ київський митрополит переніс свою резиденцію у Володимир над Клязьмою, наступниками його стали вже виключно греки, яким залежало на затісненні церковних зв'язків з Візантією. Правдоподібно це з їх ініціативи пороблено в тексті "Повісті" числені "поправки" і вставки цілих нових епізодів. Подібно існує утрютована підозра, що ряд фрагментів були з "Повісті" усунені; ніяка логіка не пояснює відсутності в тексті опису похорону Володимира Великого основоположника організації Руської Церкви і добродія "церковних людей"/про що засвідчує виданий Володимиром "Церковний Устав"/, маючи свідомість, що цей літопис зіставлений власне отими "церковними людьми", спершу в Печерському, потім у Видубицькому монастирі. Подібних нелогічностей знаходимо сьогодні в "Повісті" більше.

Вже історик церкви Е. Голубинський догадувався /в 1901 р./, що автор "Корсунської легенди" мусив бути грек, який жив на Русі десь в пол. XII ст. Він вклав в уста корсунського єпископа слова перестерігаючи Володимира перед "латинянами", позаяк їх наука є "зіпсована"; вважається, що цього не міг написати Нестор бо хоч розкол Церков наступив ще за його життя, то відгомін цього факту і наслідки в постаті завзятої ворожнечі до "латинян" дійшли на Русь значно пізніше. Історик О. Шахматов пішов у своїх дослідженнях ще далі і виказав /у 1908 р./, що епізод з чудесним прозрінням Володимира є запозичений з болгарського переказу про навернення царя Бориса.

Хрещення Київської Русі св.Володимиром Великим
у Києві 988 року.

Малюнок :проф.С.Конаш-Конашевський
Фоторепр. :Мар'ян Райтар

Сучасні дослідники не надають "Корсунській легенді" ніякого історичного значення. Тим більше, що кінчається вона словами: "Ті ж, які не знають правди, кажуть, що хрестився Володимир у Києві, а інші говорять - у Василеві, а ще інші і по іншому скажуть". Виходить з того, що цензорам з XII ст. була відома інша версія про охрещення Володимира, остільки популярна, що вони не наважилися промовчати її зовсім.

Цензорам не вдалося однак позатирати всіх слідів, про що маємо свідчення в інших письмових джерелах того часу. В них підкреслюється, що ініціатива князя щодо охрещення Русі і себе самого вийшла від нього самостійно і що в цьому питанні він діяв незалежно від яких небудь зовнішніх натисків.

Відомий уже нам Печерський монах Нестор є автором також другого твору п.з. "Читаніє про святих Бориса й Гліба", написаного біля 1080 року. В його тексті автор виразно підкреслює, що не що інше, як "явлення Боже" спонукало Володимира прийняти Христову віру. До того часу князь був поганин, хоч муж справедливий та милосердний для вбогих, сиріт і вдів. Це з Божого натхнення і "без нічийої помічі" князь став християнином, "як той древній Плакида".

Подібну записку зустрічаємо у Якова Мніха, який був сповідником князя Ізяслава. У своєму творі "Пам'ять і похвала князю Володимиру" пише він: "Володимир чув про свою бабку Ольгу, як вона їздила в Царгород і прийняла там святе хрещення. Бог же, узрівши бажання його душі, виявив Свою ласку, поглянув із небес та Своім милосердям і щедротою просвітив серце князя Руської землі Володимира, що б він прийняв хрещення".

Факт, що рішення в справі навернення впливало з власної волі і було наскрізь продумане, наголошує також золотоустий київський митрополит Іларіон в своєму "Слові о законі і благодаті". Поминаючи помершого Володимира, каже він м.ін.: "Велення виключно правильним своїм відчуттям та гострим розумом, ти сам дійшов до того, що існує лише один Бог, Творець видимого і невидимого, земного й небесного, та що Він послав на землю возлюбленого Свого Сина для спасення. І з тими думками ти вступив у святую купіль".

Як видно з виданаведеного, всі три авторитетні автори експонують роль Божого Провидіння в наверненні Володимира, підважуючи тим самим право Візантії до приписування собі позиції "хрестителя Русі". Таке наświetлення справи дуже допомогло опісля канонізаційному процесові Володимира Великого.

А все ж таки повертаємося до питання: коли і де охрестився князь Володимир?

Найбільш вичерпуючу відповідь на це дає Яків Мніх, який рахується в ісориографії вірогідним автором, що тримається вірно хронології і вміє підійти до описуваних подій. Ото ж Мніх твердить, що Володимир охрестився у себе на Русі, а щойно потім вирушив на Корсунь. Перед походом князь молився: "Господи Боже..."

дай мені то місто, що б я міг дістати та привезти людей християн і священників на свою землю, що б навчили народ християнського закону... І зайняв город. І забрав церковні ризи, і ікони, і мощі святих, священномученика Климента і других святих".

А далі читаємо у Мніха: "Після святого хрещення прожив блаженний князь Володимир 28 років. Наступного року після хрещення ходив до Порогів, на третій рік узяв город Корсунь, на четвертий церкву кам'яну Богородиці заклав". "Успе с миром місяця квітня року 6523".

Зафіксований рік смерті 6523 "від сотворення світу" відповідає за нашими літочисленням 1015 року від народження Христа; отже маємо зовсім певну дату смерті Володимира. Відішлючи від 1015 років 28, виходить, що князь охрестився в 987 році.

При тій нагоді варто звернути увагу й на те, що - за свідченням Мніха - Володимир хотів мати у себе на Русі священників з Корсуня, де було багато слов'янського населення, яке розмовляло мовою зрозумілою для русичів. Священники - греки, які прибули у Київ у почоті Анни, не могли успішно підготувати Русі до сприйняття нової віри, власне через незрозумілість грецької мови. Це ще один доказ того яким далекоглядним був Володимир в реалізації так широко задуманої державної акції і який був з нього блискучий організатор. Характерно, що візантійські джерела не згадують такої важливої події, як охрещення великого й могутнього сусіда - Київської Русі, в той час коли є згадки про те, що християном був уже Аскольд і, що нова віра, встигла обійняти "дику" Тмутарокань."

Подібно, як і Мніх, записав Нестор у своєму "Чтенію" про святих Бориса й Гліба", що Володимир охрестився ще перед Корсунським походом, тобто найпізніше на переломі 987 і 988 років. Цей його запис свідчить водночас проти "Корсунської легенди", автором якої Нестор не міг бути.

Цікавість дослідників звертає ще один фрагмент Несторового "Чтенія": "Потім /тобто після повернення у Київ/ заповів /князь/ усім бояром своїм і всім людям, що б хрестилися... і ні один йому не спротивився, і через те, що були з да вна поучені, самі з радістю приходили на хрещення". Нестор підтверджує тут, що християнські ідеї були поширені на Київській Русі ще задовго до 988 року та, що після переможного повороту Володимира з Корсуня, офіційне хрещення киян явилось вже тільки останнім ударом поганству.

Християнство приходило на Русь різними шляхами: з грецьких колоній над Чорним морем, з Хозьярського каганату і Тмутарокані, з Болгарії та Великої Морави, де діяли святі Кирило й Мефодій та їхні ученики. Вже в IX св. маємо низку фактів, що підтверджують існування християнської громади на київському Подолі во-круг церкви св. Іллі. Треба взяти до уваги, що і в оточенні Володимира, починаючи з його юних літ, було чимало християн. Хоч і виховувався він в далекому Новгороді, в поганській вірі, звідля

від своєї християнської сестри Ольги, то його рідна мати Малуша /ключниця Ольги/ була християнка; не це натякає скандинавська сага про Оляфа Тригвасона, сина здетронізованого норвезького конунга, який перебував у Новгороді на дворі Вальдемара - таке скандинавське ім'я носить Володимир у згаданій сазі. Християнками були також попередні чотири - перед Анною - жінки Володимира: грекиня, дві чешки і болгарка. Численні визнавці Христа були й серед варязьких дружинників князя, так що імовірно звучить теза про прохристиянську атмосферу двору Володимира.

Слід згадати ще одного знаменитого письменника Київської Русі анонімного автора т.зв. Початкового Зводу /кодексу/: вважається, що автором тим міг бути монах Печерського монастиря, відомий під іменем Нікона Великого. Свідчення його про час охрещення Володимира йде в розрив із свідченнями Мніха і Нестора, позаяк він стверджує категорично, що князь охрестився таки в Корсуні і то швидко в 989 році. Однак годі собі уявити, що б волюдар прийняв хрещення пізніше від своїх підданих - він же мусив дати їм приклад гідний наслідування. Можливо, тут є якісь розбіжності в самому літочисленні;

Розбіжні в датах джерельні інформації поділили дослідників на дві "партії": за 987-им та 989 роком, як датою охрещення Володимира, хоч треба признати, що перша версія має куди більше прихильників. Нез'ясоване до кінця залишається також питання про місце, де відбулася тоа церемонія. Якщо прийняти дату 989.го року, то був би це кримський Корсунь, а якщо ж 987-й рік - то само собою - Русь. А коли Русь - то місто Київ, або радше Василів під Києвом /нині Васильків/, від імені "Василь", що його прийняв Володимир, як своє хрестне. Надіймося, що далішні пильні дослідження принесуть остаточну розв'язку нев'язаних обставин.

Ірина Богун.

З М І С Т

Од Редакції	5
Календарій	6
Церковний 1988 рік	33
Великодня Таблиця	39
Прот.Н.Ленчевський	
Богослужбові вказівки	40
А.А.Д	
Коротка хронологія до тисячоліття	
нашого християнства	57
Прот.Н.Ленчевський	
На славний Тисячолітний Юбілей хрещення	
Всхідних Словян	63
Олександр Духовний	
Дяц з історії нашої Церкви в Старім	
Волюві	70
А.А.Д	
Пресвятая Богородиця наша Покровительниця	72
А.А.Д.	
Пастирське служіння	75
Ірина Богун	
Коли і де охрестився князь Володимир	
Великий?	78

